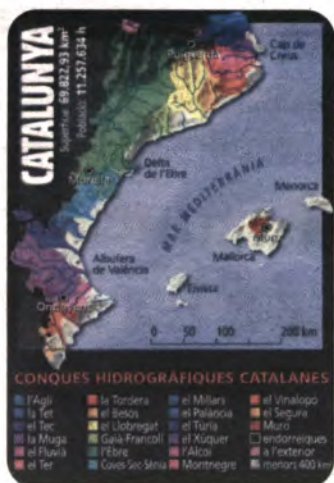

Anticatalans han estat sempre el núvol de buròcrates que de la caiguda de Catalunya ençà han vingut a la terra catalana. És un odi que el dominador dèspota sent envers aquells que no volen ajupir-se dòcilment a la seva dominació.

Antoni Rovira i Virgili

L'ESTEL

Amb el suport de:

GOVERN DE LES ILLES BALEARS
Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General de Política Lingüística

www.racocatala.com/esteldemallorca
E MAIL esteldemallorca@racocatala.com

A.P.P.E.C
ASSOCIACIÓ
DE PUBLICACIONS
PERIÒDIQUES
EN CATALÀ

ANY XXIII. NÚMERO 500

1er DE FEBRER DEL 2003

PREU: 2 €

EDICIÓ 500ena. DE L'ESTEL

Princesa espanyola

Princesa sueca

Sa Princesa de Mallorca

Acudit sobre un progre antiianqui

"Les reaccions d'un home quan troba la seva dona al llit amb un altre.

Si es un fatxa és molt clar: agafa una pistola i els mata tots dos, si és liberal els diu: això és molt greu, vestiu-vos i anem al menjador que hem de parlar, si és progre s'enrabia, convoca una reunió i fan una mani de rastafaris udolants contra els

EUA davant el consolat americà més proper." Ω

Senyor de L'Estel:

Enhorabona per la nova adreça electrònica que heu estrenat com he pogut veure al darrer numero de L'ESTEL; però sobretot pel nomenament que els malparits de la Gran Empresa ...espanyolista i obviament anticatalana i per tant antimallorquina vos han concedit - retrat inclòs - de JATAMI DELS PAÏSOS CATALANS.

La veritat és que aquesta colleta té ben poques feines i faria millor de mirar la seva jepa, perquè comparant comparant si vos semblau al President de la República Islàmica d'Iran el seu director, amb els seus mostaxos, també se sembla amb l'ase de Madrid i més encara amb en Hitler.

RÀBIA FORTA ! BRANCA A TOTA AQUESTA GENTUSSA! Ω

GABRIEL VANRELL
GALERIA D'ART

Articles de Sempre

Fins al 19 de Febrer
Exposició de

CORONADO

A plantes baixa i 1^a

**EXPOSICIÓ COLECTIVA
PERMANENT**

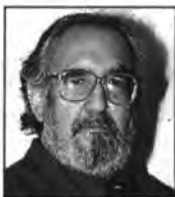
A plantes 2^a, 3^a i 4^a

C/ Tous i Maroto, 1 - 07001 Palma de Mallorca (Espanya)
Tel. 971 726 962 - Fax: 971 729 409
e-mail: galeria@galeriadearte-gabrielvanrell.com
www.galeriadearte-gabrielvanrell.com

LA REVISTA DELS EMPRESARIS

Foc i Fum

MATEU MARIÓ DE SANT JOAN

* **Un avió** està a punt de caure, només queden 4 paracaigudes per a 5 passatgers. El primer passatger diu: "Som en Kobe Bryant, un famós jugador de la NBA, els Lakers i els meus fans me necessiten, no puc morir!" I bota amb un paracaigudes.

-Som na Hillary Clinton, ex primera dama, senadora per Nova York i possible presidenta dels Estats units, som massa avariciosa per morir. I bota amb el segon paracaigudes.

El tercer passatger diu:

-"Soy José Maria Aznar, el presidente más Inteligente que ha tenido mi país, no puedo morir." I bota.

Només queden el Papa i un nin de 10 anys, El Papa diu:

-"Som vell i no me queda molt de temps, com que som catòlic te don el darrer paracaigudes, bota tu".

I el nin respon:

-"No, agafau-lo vos Santedat, el president més intel·ligent d'Espanya acaba de botar amb la meua cartera del cole".

* **L'altre dia** vaig anar a Ciutat, vaig aparcar als soterranis de la Porta de sant Antoni i li vaig envellar cap al carrer del Sindicat. Primera sorpresa: Can Salat, l'històric cafè on s'aturaven les camions de molts de pobles, ha desaparegut. Els veïnats m'ho expliquen: - Va sortir un crui, no l'adobaren a temps i han hagut de tancar. L'edifici està en ruïna total. Tanmateix el carrer del Sindicat, el de Velázquez i tots els de la barriada estan plens de vida, amb unes botigueres i dependents molt guapes. I se deixen fotografiar i se subscriuen a L'Estel. L'Estel puja com l'escuma aquest hivern a la part forana i sobretot a Ciutat. I ens arriben subscripcions en quantitat que mos fa la Associació de Premsa en Català APPEC en la seva Mostra de les Revistes que va a les ciutats més importants de la nació dels catalans. En una paraula, l'ESTEL va bé malgrat la manca d'anuncis que patim. Anuncis petitois dels botiguers, si que en tenim, però les institucions, el Govern Balear, el Consell de Mallorca i els ajuntaments governats pels nacionalistes ens neguen fins i tot l'aigua d'un anunci en aquesta 500na. edició de l'Estel que ara teniu a les mans. I això, que aquesta mateixa gent, nacionalista com noltros, posen planes i més planes a les revistes forasteres com Ciutat i Part Forana que se reparteixen per tot Mallorca.

* **Llegint la revista** del terme de Santanyí que se diu Dies i Coses me trob l'anunci de sa clau de mallorca on en Gabriel Martí anuncia que va cap a sa presidència de les Balears. Pas un parell de planes i me trob una altre anunci del Partit Popular desitjant les bones festes i un venturós any nou. Ja se qui ha pagat l'anunci de sa Clau i totes les tanques publicitàries d'aquest partit polític,

* **El dissabte de sant Sebastià**, que enguany ha caigut en diumenge, patró de Ciutat i compatró de molts de pobles de Mallorca, partesc de bon matí cap a Muro i m'atur a santa Margalida, on faig 3 subscriptors nous. A Muro en faig 10 fins després de dinar a Can Costitx on la madona vella fa un arròs ben bo. M'arrib a sa Pobra a beure cafè i en faig 2 més. L'Estel vola ben amunt, i de cada dia hi volarà més a la part nord de Mallorca. I jo que me pensava que els poblers i murers només feien foguerons el dissabte de sant Antoni. Idò el dissabte de sant Sebastià tornen a posar llenya damunt el fogueró vell i la tornen a encendre. Fins i tot els moros d'aquests pobles van remoguts aquests dies de foc. Per cert, que els més joves ja parlen català i no parlem dels nins i nines que van a escola amb els cristians poblers. Al Marroc se parla amazik i àrab, me contava un jove d'una vintena d'anys, ben igual que a Mallorca se parla català i castellà, me va aclarir el jove marroquí, i que l'àrab se vol menjar l'amazik. Per tot couen faves, li vaig dir jo. Allò que vos dic, els diumenges hi ha mercat tant a sa Pobra com a Muro. Anau hi. Vos passegeu, comprau, dinau... Ho passareu bé. ☺

[Article tret de La Veu, publicació del MDT
http://www.estelnet.com/mdt/]

El saqueig: vell motiu per a les noves guerres

En determinats aspectes, sembla que l'era de la mundialització no aporta gaires novetats. Ens referim a les guerres i a les seves finalitats. Les que ja se'ns venen com a "guerres globals", és a dir, les intervencions imperialistes a l'Orient Mitjà i l'Àsia Central, no en dissimulen gens la finalitat compartida amb el que van ser les guerres imperialistes del segle passat: l'espòli i el saqueig de recursos naturals.

Això sí, la diferència entre aquestes noves guerres i les anteriors rau en el fet que es passa d'un enfrontament entre estats imperialistes, que lluiten per estendre la seva zona d'influència, a una expansió unilateral de l'imperi, del sotmetiment a les regles del capitalisme global, liderat això sí, pels EUA.

Perquè, repetim-ho tot i que resulti obvi, cap de la resta d'arguments que part de la dreta nord-americana i europea esgrimeixen per atacar qualsevol país se sosté:

-No assistim a guerres contra el terrorisme, ja que tothom sap que el bressol del terrorisme fonamentalista islàmic és l'Aràbia Saudita, gran aliat dels EUA en aquestes operacions militars i de saqueig. Ans el contrari: la identificació que en alguns casos s'ha fet entre terrorisme i moviments revolucionaris, amb la consegüent brutal repressió i les polítiques d'extermini contra pobles com el Palestí, Txetxè, Kaixmiri, etc., unida al suport a règims dictatorials i corruptes, no ha fet sinó ajudar l'islamisme a erigir-se en referent (fals, òbviament) de la lluita contra l'imperialisme i la mundialització.

-No assistim a guerres en defensa del dret internacional, ja que el cas més flagrant de burla i incompliment de les resolucions de l'ONU, el genocidi dels palestins a mans de l'estat sionista, continua sense esdevenir motiu per a la més mínima crida d'atenció per part de l'imperi. El mateix passa amb la política annexionista de la monarquia alauita al Sàhara Occidental, els genocidis de kurds a Turquia, les matances d'indígenes a Mèxic, etc.

Tant la guerra d'Afganistan, com la prevista guerra d'Irac, responen tan sols al que des dels anys 70 ha estat i és la doctrina fonamental dels secretaris d'estat d'exteriors nord-americans i del manual de la CIA: garantir el subministrament de recursos energètics als EUA a baix preu per assegurar-se una posició monopolista en una qüestió estratègica de primer ordre a escala mundial.

Cal recordar que els EUA disposen de les

més grans reserves de petroli del planeta, que són curosament guardades com a arma estratègica a mig-llarg termini mentre els marines i la CIA garanteixen el saqueig d'aquests recursos amb les seves operacions i intrigues a l'Orient Mitjà, Àsia Central i fins i tot Veneçuela, amb el nou invent dels "cops d'estat democràtics" contra governs que graven els impostos a les exportacions de petroli.

Ara, després de creure que s'han assegurat el gas i el petroli de les repúbliques de l'Àsia Central a través dels gasoductes i oleoductes que haurien de travessar Afganistan i Pakistan, els ianquis es llancen a l'aventura de conquerir les segones reserves de petroli

més importants de l'Orient Mitjà, les de l'Irac, aventura per a la qual compten amb l'adhesió dels més nefastos personatges de la política europea: Aznar i Berlusconi. Alhora, no s'estan de prometre a tort i a dret que repartiran el botí.

D'altra banda, és

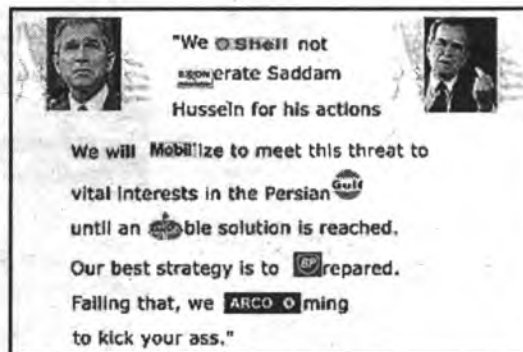
ben sabut que el pacifisme nord-americà tan sols es desperta quan els comencen a arribar bosses de plàstic amb cadàvers, com va passar arran de l'agressió al Vietnam. Per tant, mai no tindrà cap rellevància mentre els morts siguin uns altres. Podrà l'imperi permetre's el cost en vides humanes de mantenir una presència fixa a l'Àsia Central? No: la solució és deixar Afganistan i Pakistan a les mans de règims corruptes, dictatorials i fanàtics que, això sí, garanteixen el proveïment dels EUA, cosa que els permetrà guanyar el títol de demòcrates.

En resum, la guerra de l'Afganistan haurà estat una guerra contra els afganesos, que després de la sang vessada, hauran de continuar patint l'opressió d'uns nous tirans aliats dels Estats Units. I l'exèrcit ianqui té mans lliures per desplaçar-se a l'oest i continuar assassinant per tal de saquejar el petroli iraquià.

Cal que totes i tots els qui defensem els drets humans, la justícia i la dignitat dels pobles ens oposem frontalment a aquestes guerres. I és sobretot Europa qui té la responsabilitat d'aturar aquestes barbàries, promovent polítiques de cooperació, d'ajuda al desenvolupament econòmic i social i vetllant per una aplicació justa i equitativa del dret internacional. Com que no corren, però, temps per a l'optimisme en el pla polític, caldrà recórrer a la mobilització social.

No a la guerra, no a l'imperi!

Un altre món és possible: el dels pobles lliures i la justícia social! ☺

Necessitam comercials arreu de la nació catalana i especialment a Eivissa i a Menorca. Telefonau-nos a l'Estel. Tel. 971 265 005

M a l l o r q u í
La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, és oficial a Mallorca.
Els teus fills tenen el dret i el deure de saber-la. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barriada

Agressió espanyolista

El passat dia 30 de desembre, amb motiu de l'ofrena floral a l'estàtua del Rei en Jaume, altra vegada i per segon any consecutiu, uns energúmens espanyolistes, encapçalats per personatges tan sinistres com en Joaquim Rabasco o dirigents de nous partits "regionalistes" sortits del laboratori de marca Zaplana/Matas, amb el recolzament dels més extremistes dels cadells de les Nuevas Generaciones del PP, se dedicaren a provocar a crits i amb consignes polítiques agressives contra tot allò que pogués representar mallorquinitat (cultura, llengua, costums, identitat, economia...) abrigats per les seves icones més representatives (banderes espanyoles, escuts de l'Espanya feixista, alguna bandera del Reial Madrid) i protegits de manera vergonyosa per la Poli-

si a concentracions commemoratives espanyoles com el dotze d'octubre els independentistes, abrigats per la policia oficial, provocassin, amb insults i ostentacions de prepotència, als reunits en la commemoració. Tan si ho compartim com si no, dins un règim democràtic, els agressors són els qui hi van en actitud provocadora. Exactament com ho feren els espanyolistes, al Policia Nacional Espanyola, els dirigents d'ASI, del partit de siseny Sa Clau, els del Poble Balear i els cadells nazis de Noves Generacions del PP.

Aquesta és la realitat i no ho és la que els mitjans de comunicació forasters en han volgut vendre. Com si els provocadors fossim nosaltres, els mallorquins, que estavem a un acte ceremosiós d'ofrena floral al Rei en Jaume, el nostre Rei verda-

a aquestes postures que per ser tan, tan espanyoles espanyoles, per això mateix són tan anti-mallorquines.

Mentrestant, els mallorquins tenim un camp de batalla on podem empenyar de manera ostentosa als energúmens espanyolistes i els seus adlalters. I aquest és el de la batalla lingüística. Als nostres enemics, el que més els cou és no haver estat capaços d'exterminar tot vestigi de supervivència de la nostra cultura i la nostra llengua. Demanera que si de veritat volem defensar-nos, no deixem en cap moment de parlar la nostra llengua.

Davant les agressions que hem patit durant els darrers anys, a l'ofrena floral a l'estàtua del Rei en Jaume, hem de reaccionar amb força i respondre a l'enemic on mes li cou. Ens hem de rearmar en la nostra convic-

La policia espanyola hagué d'aturar en Connolly i els seus energúmens

cia Nacional Espanyola.

La provocació se converteix en agressió si tenim en compte que l'acte ceremosiós que s'estava celebrant és total i absolutament d'indole cultural i políticament mallorquinista. O sia, que per res està justificada la presència a l'acte ni dels energúmens, ni de la pròpia policia espanyola, ni de banderes i simbologia que no sia la nostra.

Es, a mode d'exemple, com

Pens que tenim el deure i la obligació de defensar-nos d'aquests energúmens que han vingut de fora a ofendre-nos, agredir-nos, insultar-nos i fins a tot a rebar-nos el nostre patrimoni econòmic, cultural i ambiental. I ho hem de fer ja.

El proper més de maig, tenim una gran oportunitat per fer-ho de manera efectiva, a les urnes, democràticament, votant als candidats que no s'acostin gens

ció lingüística. Hem de convertir la nostra llengua en l'arma més efectiva en la lluita contra el colonitzador, contra l'energúmen, contra l'espanyolista. Ω

PERE
FELIP I
BUADES

CARTA D'UNA FILLA A TOTS ELS PARES DEL MÓN

- No em dones tot el que et demane. De vegades només demane per veure que puc aconseguir.

- No m'alces la veu. Et respecte menys quan ho fas, i m'ensenyes a fer-ho a mi també, i jo no vull fer-ho. No em dones sempre ordres.

- Compleix les promeses, bones o roïnes. Si em promets un premi, dóna-me'l: però també si és un càstig.

- No en compares amb ningú, especialment amb el meu germà o germana. Si tu els fas lluir millor que els altres, algú patirà; i si em fas lluir pitjor que els altres, seré jo qui patiré.

- No canvis d'opinió tan sovint sobre les coses que haig de fer; decideix-te i mantén la decisió.

- Deixa'm valdre'm per mi mateix. Si tu ha fas tot per mi, jo no podré aprendre mai.

- No digues cap mentida davant de mi, ni em demanes que la diga per tu, encara que siga per traure't d'un compromís. Em fas sentir malament i perdre la fe en les coses que em dius.

- Quan estigues equivocat en alguna cosa, si ho admets creixerà l'opinió que Jo tinc de tu. I m'ensenyarà a admetre els meus errors.

- Quan et conte un problema meu, no em digues: "No tinc temps per a favades", o "Això no té importància". Mira de comprendre'm i d'ajudar-me. I estima'm i dis-m'ho. A mi m'agrada sentir-t'ho, dir encara que tu cregues que no cal dir-m'ho.

- Tracta'm amb la mateixa amabilitat i cordialitat amb què tractes els teus amics; encara que som família també podem ser amics.

- No em digues que faça una cosa que tu no fas. Jo aprendré i faré sempre les coses que tu fas, encara que no ho digues; però no faré mai el que tu dius i no fas.

- Ensenya'm a estimar i a conèixer Déu. No importa si al col·legi ho ensenyen o no; perquè és perdre el temps si tu no coneixes ni estimes Déu.

NORMES PER FER DELS FILLS UNS DELINQUENTS

1. Doneu-li des de la infantesa tot el que vulga; així arribarà a major convençut que el món sencer li ho deu tot.
2. Si fa maleses, o si fa el borinot, rieu: així creurà que és molt graciós.
3. No li doneu cap formació espiritual: quan serà major d'edat, ja l'escollirà ell!
4. No li digau mai: "això està malament". Podria crear-se complexos de culpabilitat i més tard quan, per exemple, arrestat pel robatori d'un cotxe, estarà convençut que és la societat qui el persegueix.
5. Replegueu tot el que ell tira per terra: així es convencerà que tots els altres estan al seu servei.
6. Deixeu-li llegir de tot: desinfecteu els seus plats i gots, però deixeu que el seu esperit es recrei en qualsevol brutícia.
7. Discutiú sempre davant ell: quan la vostra família estiga destrossada, ell no se n'adonarà.
8. Deixeu-li tots els diners que vulga, de manera que no sospite que per poder disposar-ne cal treballar.
9. Que tots els seus desitjos siguin satisfets: menjar, beure, divertir-se, comoditats... Altrament el faríeu un frustrat!
10. Doneu-li sempre la raó: els professors, la gent, la llei, sempre volen el mal per a aquell pobret...
11. Quan serà un desastre, digueu que mai no heu pogut fer res per ell.
12. Us heu preparat una vida de dolors, i segurament en tindreu. Ω

Jacobinisme francès

Per entendre el que fa la nostra esquerra i especialment l'extrema esquerra (i l'espanyola també) sol ser molt orientatiu el que passa a l'Estat d'on ho han mamat tot i del qual encara no s'han deslletat (que aquell ens vingui amb aquests articlats francesos és ben significatiu: és la patrie del jacobinisme que, en el fons, els encisa).

El que és preocupant que el centredreta independentista català tingui un debat tan limitat que no s'adoni que també es troba prou colonitzat per aquesta mena de pensament, bàsicament perquè prové de l'antifranquisme i de vegades de sectors joves i volens independentistes d'extrema esquerra. Però un

esclau, per poder ser lliure, primer s'ha de treure del cervell la merda jacobina, que té innombrables i subtils ramificacions (com l'antiamericanisme obsessiu o l'ateisme militant).

A l'Estat francès, on el genocidi es troba més avançat que a ca nostra, aquests secularistes militants es treuen les caretes i mostren llur monstruós rostre genocida. Com diu en Quintà, el jacobinisme és una malvestat comparable al feixisme i és penós que l'independentisme català en visqui encara tan contaminat i colonitzat. Desacomplexem-nos i enviem-lo a pondre. Vísquen els països anglosaxons -que s'alliberaren a temps del cesa-

ropapisme integrista i la seva mà militar, l'Imperi castellà i la llengua anglesa; i que s'efondri França i la llengua francesa (i Espanya i la llengua espanyola). I visca Catalunya i les nacions sota la bota jacobina francoespanyola.

Llegiu...

Les milieus laïcards continuent leur offensive contre les minorités ethniques et linguistiques de l'Hexagone.

1°) Le numéro de Nivose CCXI (entendez janvier 2003 !) de « La Raison », mensuel de la Libre Pensée propose à ses lecteurs :- L'intégration des écoles Diwan dans le service public est définitivement annulée (page 13)- Le monde glauque du mouvement breton et des autres (page 20). - L'Histoire au fil des bonnes lectures: La Répu-

blique et les patois (1794). Si vous cherchez cette revue dans les rares kiosques qui la diffuse, ne vous trompez pas: sa présentation est exactement la même que l'hebdomadaire « Minute »...

2°) B. Courcelle Professeur à l'Université Bordeaux 1, fait savoir sur Internet que : «Europe et Laïcité» no 170 reproduit une carte qui découpe l'Europe en régions linguistiques et porte le sceau du Parlement Européen. Cela confirme les dangereux projets d'une Europe des Régions. Tout cela se prépare en secret, et quand les textes sortiront, il sera trop tard. Comme d'hab. Pour un no gratuit de ce bulletin (28 pages) écrire à E Pion : eurolaic@club-internet.fr Ce no sera bientôt en ligne au format PDF sur le site <http://www.europe-et-laicite.org> Ω

[article de La Veu, publicació del MDT
http://www.estelnet.com/mdt/]

L'essencialisme com a fonament ideològic de la imposició

En la seva crítica al text constitucional espanyol, l'independentisme ha tendit a centrar la seva atenció en l'article 8, apartat 1 ("Las Fuerzas Armadas, constituidas por el Ejército de Tierra, la Armada y el Ejército del Aire, tienen como misión garantizar la soberanía e independencia de España, defender su integridad territorial y el ordenamiento constitucional."), ja que expressa sense ambigüitats el caràcter coercitiu de la llei de lleis espanyola. A més, aquest article té la virtut de deixar ben clar que qualsevol ordre polític-jurídic té al darrere seu una força "militar" que el garanteix.

Tot i que aquesta focalització és correcta, creiem que l'independentisme faria bé d'analitzar la Constitució espanyola (CE) d'una manera més global i veure-la com un conjunt d'articles coherent (per exemple, l'1 apartat 2, el 2, el 8 apartat 1 o els relatius als procediments de reforma constitucional), la finalitat fonamental de la qual és impedir de totes la lliure determinació de les nacions subjugades a l'Estat espanyol. Fins i tot podríem afirmar que aquest va ser un

dels leiv motif principals de tot el debat constitucional.

En aquesta anàlisi més global, un article en què cal parar especialment esment és el 2 ("La Constitución se fundamenta en la indisoluble unidad de la Nación española, patria común e indivisible de todos los españoles, y reconoce y garantiza el derecho a la autonomía de las nacionalidades y regiones que la integran y la solidaridad entre todas ellas."), ja que constitueix el moll de l'ós del text constitucional i revela tant els fonaments ideològics que hi ha al darrere de la Carta Magna espanyola i del nacionalisme espanyol que l'inspira com el context sociopolític restrictiu en què aquesta es va redactar i aprovar.

En primer lloc, cal destacar l'estranyesa d'aquest article, sobretot si es fa una ullada a les constitucions dels Estats de la UE. Fins i tot en la francesa no hi ha res de semblant. L'estranyesa prové del fet que s'hi afirmi que el fonament últim de la Constitució sigui "la indisoluble unidad de la Nación española". Tanmateix, aquest text inaudit des del punt de vista jurí-

dic adquireix sentit si el relacionem amb el leiv motif de la CE.

D'altra banda, aquest article revela l'essencialisme que sempre ha caracteritzat el nacionalisme espanyol i que traspuja a la Carta Magna en l'expressió esmentada al paràgraf anterior i sobretot en l'apòsició reiterativa "patria común e indivisible de todos los españoles". Convé insistir en aquest punt perquè des de fa anys la intel·ligència espanyola ha elaborat i difós un discurs, omnipresent als mitjans, que pretén presentar el nacionalisme espanyol com a cívic i/o polític, tot oposant-lo a l'etnicisme i l'essencialisme que segons el seu parer caracteritzaria el que anomenen "nacionalismes perifèrics". Així doncs, tot i les proclames i les mistificacions ideològiques d'aquesta intel·ligència, si algú vol veure una mostra de nacionalisme essencialista només cal rellegir de tant en tant aquest article de la CE.

En segon lloc, cal dir que l'article 2 no va ser redactat pels membres de la ponència constitucional, sinó que el text els va venir imposat des de fora, sense que pogues-

sin alterar-ne el contingut. Per tant, els poders fàctics de la Dictadura franquista, especialment els militars, no només van ser un context que condicionar i limitar el contingut del text constitucional (només cal recordar la popularitat que va adquirir aleshores l'expressió "soroll de sabres"), sinó que, a més,

van intervenir directament en la redacció d'un dels seus articles essencials. Encara que sigui amb una intenció clarament exculpatòria, un dels ponents, Solé-Tura, ho explica sense embuts, a les pàgines 79-83 del seu llibre Autonomies, Federalisme i autoderminació (Editorial Laia, 1987). Ω

Multa per haver parlat en català

Parlar en català em pot costar 600 euros de multa. I pot ser així si els Mossos d'Esquadra de la Seu d'Urgell donen suport a una denúncia voluntària que em va fer la Guàrdia Civil el 6 de desembre uns quilòmetres més amunt de la Seu. Si es tractés d'una formal multa de trànsit, no diria res, la pagaria i prou, a contracor, però ho faria. Però el fet és més greu i crec que és de justícia explicar-lo perquè tothom sàpiga com actuen encara alguns guardias civils habitants del nostre bell país.

Anava amb la meua filla circulant en direcció a Puigcerdà a dos quarts de vuit del matí darrere un jeep de la Guàrdia Civil que transitava a ritme lent. Quan vaig poder el vaig avançar. Ah! Cal dir que a l'interior de la placa de matrícula del meu cotxe hi porto el CAT. Just després d'haver-los avançat acceleren i em comencen a fer llums. Vaig interpretar que m'havia d'aturar. S'acosten i un d'ells em demana la documentació, evidentment parlant en espanyol. Abans de donar-li hi li pregunto, en català, per què m'havia fet aturar. I en espanyol altiu diu que em denunciarà per haver-lo avançat de forma perillosa. Li contesto, en català, que això no és cert i que ells no tenen competència per multar a les carreteres del Principat. El seu rostre es

va impregnar d'un emprenyament que no va poder dissimular. Va insistir que li lliurés la documentació i ho vaig fer. Van estar força estona dalt del seu vehicle, comprovant i trucant a no sé qui. Després van fer mofa despectiva del CAT de la matrícula. Els vaig preguntar què esperàvem i em van dir que havien trucat als Mossos d'Esquadra perquè em multessin. Us podeu imaginar com va ser l'espera. El company del que portava la veu cantant em va exigir que li parlés en castellà i vaig haver de recordar-li l'Estatut i la Constitució justament el dia en què celebràvem l'aniversari del referèndum. Quan van arribar els Mossos d'Esquadra, molt atents, van escoltar les explicacions meves i les d'ells i van procedir a fer la «denúncia voluntària» de la Guàrdia Civil. Me'n van fer dues, la primera per conducció temerària i la segona pel fet de portar un «adhesiu antireglamentari» a la matrícula. Sobre la primera crec que no m'he d'excusar de res. A qui se li pot ocórrer fer un avançament temerari a la Guàrdia Civil si eren dos quarts de vuit del matí i no passava quasi ningú per la carretera? Algú pot creure que vaig esperar el jeep de la Guàrdia Civil per fer filigranes de conducció temerària? La segona denúncia em va fer esclatar de riure i a la vegada d'indig-

nació perquè sospito que va ser la causa que em fessin aturar.

Dic que parlar en català em pot costar 600 euros perquè si els hagués seguit el corrent i els hagués demanat disculpes, en castellà, no m'haguessin tingut una hora aturat a la carretera i no hauria de fer el plec de descàrrec intercedint no sé per a què. Potser perquè l'agent número 2518875 de la Guàrdia Civil, de qui no conec el nom i ell sí que sap el meu, es va permetre denunciar-me basant-se en una greu falsedat -conducció temerària- i en una veritat -portar el CAT-. I el seu company, que en presència dels Mossos es va atrevir a dir que parlar-li en català és una falta d'educació greu..., on som? Podem els ciutadans que anem sense uniforme fer parar un jeep de la Guàrdia Civil i demanar als Mossos d'Esquadra que tramitin una «denúncia voluntària»? No denuncio el cos de la Guàrdia Civil, recrimino actituds d'algunes persones que encara no saben que els temps han canviat. Sota l'empara de la Constitució no descarto denunciar els dos agents per discriminació per motius de llengua i demanar-ne l'expulsió del benemèrit cos per incompliment de l'esmentat article. A veure si ara que no discriminem per raons de sexe ho faran per raons de llengua. Ω

DOS MOTS DE LA VERITAT

"No le podemos dar el visado de entrada en la Republica de Guinea porque su apellido, Buele, no es español sino guineano" Heu escoltat el xiulet amics meus i la cosa té gràcia, perquè al pare de Cecili Buele Ramis - a qui un funcionariet de l'embaixada o del consolat guineà sortí amb aquestes comendacions n'hi passà també una de pinyol vermell.

Andreu Buele Sese havia nascut a Guinea Equatorial i de molt ninet vengué a Mallorca. El seu país nadiu - la Guinea Equatorial - era una colònia de l'estat espanyol i la nacionalitat del Senyor Buele Sese era l'espanyola. Quan li tocà fer el servei militar - que aleshores era obligatori - el feu a l'Exèrcit Espanyol i fins i tot participà a la guerra civil de 1936 a 1939 com a "voluntari" de les Milícies del Requeté. Casat amb una mallorquina de socarel visqué tota la seva vida aquí a Mallorca apreciada de tots els qui tractaren amb ell. El 12 d'octubre de 1968 la Guinea Equatorial, país nadiu d'Andreu Buele Sese - obtenia la seva independència d'Espanya i era proclamada la República de Guinea. Aquí a Ciutat un funcionari del "Cuerpo General de la Policía Española" pretenia que el Senyor Buele Sese se'n tornàs a la Guinea nadiua perquè, segons el seu

criteri era un guineà que no tenia permís de residència a "Espanya!" "El que Andreu Buele Sese fes més de cinquanta anys que visqués a l'estat espanyol (també hi nasqué ja que Guinea Equatorial era una colònia), que la seva dona i els seus fills fossin nascuts a Mallorca i que hagués servit sota la bandera espanyola NO TENIA CAP IMPORTÀNCIA PER AQUELL FUNCIONARI.

I ara també una altra de pròndstic reservat. El diari "El Día del Mundo" - gran defensor de la solidaritat inter racial a la moda de l'estat espanyol - a la seva edició del 9 de gener informava de la batalla campal que m'organitzaren un estol de nigerians a la sortida de la Discoteca Rock Island i de la pallissa que donaren a un espanyol (sic) de 32 anys per un comentari -no sabem el qual encara el mos poguem imaginar - que l'esmentat periòdic qualifica d'alt contingut xenòfob. Després d'aquesta qualificació, el mateix periòdic me fa una crida a la convivència entre els pobles.

Sigui el que sigui jo no crec que el comentari per molt xenòfob que fos justifiqui que ningú - nigerià, espanyol o el que fos - es prengui la justícia per les seves mans. Ω

En Joanet de Can Nyirvi

MAREMAGNUM POLÍTIC DEL PRESTIGE

El dia 13 de novembre el ruïnós Prestige s'embarrancà a 50 Km de Fisterra. Durant cinc dies el vaixell fou remolcat per ordre de les autoritats espanyoles. El recorregut, de 437 Km, fou injustificat i erràtic i a més a més escampà 10.000 tones de fuel residual al mar. El 19 de novembre el petrolier es partí en dues parts i s'enfonsà a l'abisme encara amb unes 50.000 tones de "chapapote" a 250 Km de les costes gallegues. L'inicial vessament, així com les 125 tones de càrrega tòxica que diàriament el naufragat buc escup a la superfície, a més d'enegrir el litoral galleg i cantàbric, ha arribat ja a la costa francesa i desafia la portuguesa. Les zones afectades resulten agredides en l'ecosistema i biodiversitat marina i pateixen desequilibri en la cadena alimentària. De retruc, moltes famílies que viuen directament o indirectament del mar, paguen la factura, i són víctimes de situacions indesitjables com l'atur, el canvi de feina o la repetida emigració.

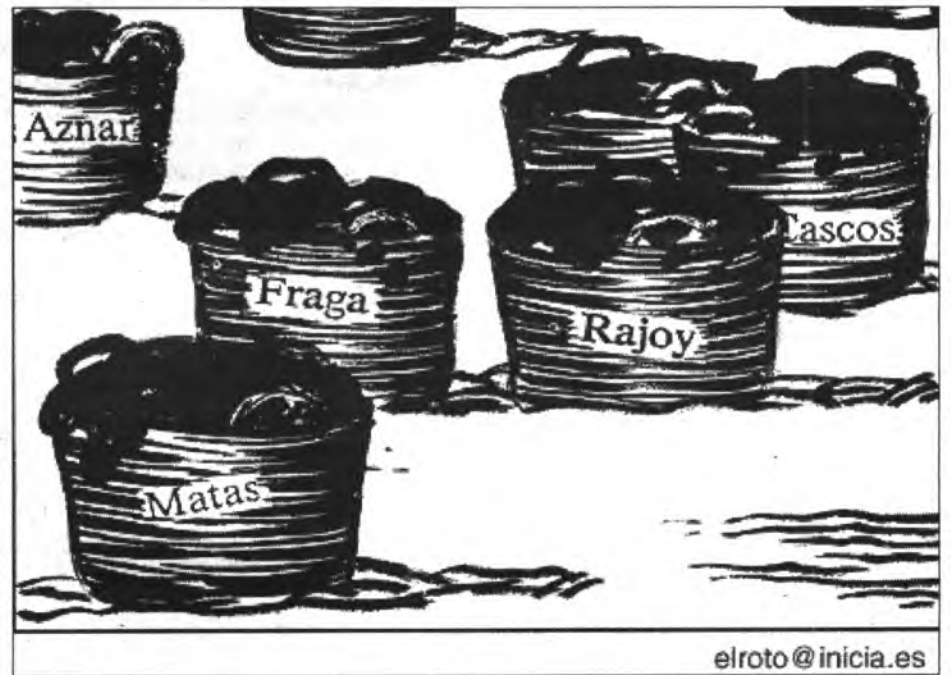
El Prestige era un buc monocasc amb bandera de conveniència de les Bahames, fabricat al Japó l'any 1976 i feia temps que estava en llistes negres. L'empresa propietària del fuel era Crown Resources, que tot i pertànyer al holding rus Alfa Group, està domiciliada a Zoug, localitat suïssa. Els armadors són la família grega dels Coulouthros, propietària del també naufragat "Mar Egeo". L'empresa propietària és la liberiana Mare Shipping inc, l'agència de classificació és American Bureau of Shipping dels EUA, l'asseguradora està radicada al Regne Unit... En el sinestrat buc, hom hi troba una interminable cadena d'empreses opaques ubicades en diferents països i que són clar exemple de la tramposa globalització dels mercats i capital que encobreix i esquiva les responsabilitats en què les multinacionals puguin incórrer. Fóra bo recordar que l'estat espanyol, tot i la pretesa i arrogada sobirania, manté un mutisme còmplice amb les polítiques de les empreses multinacionals que de fet l'anoreia i el doblega en situacions injustificades com la que patim. Moltes empreses espanyoles treuen profit d'aquesta dramàtica conjura. Resulta il·lustratiu que en data 1 de gener del 2002 la vella flota petrolera controlada per les navieres espanyoles arribés a una mitjana d'edat de 18,5 anys. Es tracta de vint petrolers amb pavelló espanyol i vint-i-vuit bucs controlats per armadors espanyols. Sense anar més lluny, el dia 24 de novembre, en plena crisi del Prestige, el petrolier Express de 22 anys d'antiguitat i bandera maltesa féu entrada al port d'A Coruña on descarregà 88.000 tones de cru comprats per la petrolera Repsol.

La suma de desesperació i impotència ciutadana, deguda a la nefasta gestió de la crisi per part dels poders públics, justificà la crispada manifestació del dia 1 de desembre que aplegà 300.000 persones als carrers de Santiago amb el crit unitari de nunca mais. L'orgullós govern de l'Estat ha actuat tard i malament, ha dirigit la crisi amb engany i censura i s'ha amagat en la deriva i el desconcert burocràtic. Si bé l'axioma de tot polític consisteix en què governar és prevenir, valorar i atendre les necessitats de la ciutadania, la política del PP és esbiaixada: desinforma amb inexactes i fabulants compareixences, rebut i esquitxa qualsevol oposició, sigui ciutadana o de la comunitat científica, en un il·lògic replegament partidista. L'executiu no ha volgut assumir els fracassos ni responsabilitzar-se de la problemàtica, fent així que el poble galleg se senti sol i abandonat. Entretant, una multitud de desatesos voluntaris moguts sense treva ni descans per la solidaritat amb els afectats, han combatut l'impenitent fuel i exemplarment s'han embrutat les mans.

L'UE ha de trobar normatives que frenin la descarnada actuació irresponsable de les multinacionals. D'altra banda, l'executiu ha d'aprendre la lliçó donada pels vertaders protagonistes des de les platges per abandonar una actuació incompetent i replantejar-se i promoure polítiques concretes vers al medi ambient. La nul·la política ecològica marítima es manifesta clarament en el fet de no disposar de cap vaixell anticonaminació que treballi a les zones afectades. Sortosament, el poder judicial investigará les possibles negligències per a què depurin les escaients responsabilitats de l'Estat.

Seria una porta oberta a l'esperança, la dimissió o cessament d'alguns titulars, particularment el de l'actual Comissària de Transports de la UE i la d'alguns Ministres també implicats. En aquest sentit, les urnes són eines claus en democràcia perquè la descontenta ciutadania retiri la confiança a qui no la mereix i la concedeixi a alternatius servidors públics capaços de fer recuperar a la política el seu prestigi. Ω

RAMON MUNTADA I ARTILES ADVOCAT

elroto@inicia.es

MACROAEROPORT: SEGURETAT O CREIXEMENT DESMESURAT?

Darrera els projectes que se'ns presenten com a únics en si mateixos i desvinculats de qualsevol altre element, sempre hi sol haver gat amagat. Com que la gent ja hi està acostumada, habitualment existeix un punt important de malfeia davant les explicacions que, des dels poders públics, se'ns en solen donar. Em pens que tot això és del tot aplicable al projecte d'ampliació de l'aeroport d'Eivissa amb què ens hauria sorprès (si no hi estiguéssim acostumats) el Ministeri de Foment i Aena.

L'excusa per proposar l'ampliació de l'aeroport, inicialment, fou la seguretat. Calia una pista de rodadura perquè les condicions de seguretat de l'aeroport d'es Codolar fossin les necessàries. Però immediatament se'ns plantejà l'am-

pliació de passatgers (aparentment inevitable), gairebé fins a doblar els nombres actuals. Efectivament, sembla que durant un parell de dies a l'any l'aeroport d'Eivissa se'ns queda petit; però uns quants dies, òbviament, no justifiquen una ampliació que, necessàriament, serà permanent. Sempre es podria realitzar una certa redistribució de vols que permetés descongestionar mínimament l'aeroport els dies en què hi ha més congestió aèria. Ara bé, les conseqüències d'una ampliació substancial del nombre de passatgers que poden arribar a l'illa solen ser precisament que aquesta ampliació es produeix efectivament. És com allò de les armes: algú va dir que qualsevol arma que s'inventi encara que sempre l'excusa sigui que les armes són defen-

sives i que no hi ha intenció d'utilitzar-les-s'acabarà utilitzant, d'una manera gairebé fatal. Aquesta fatalitat va també vinculada a l'ampliació de la capacitat aeroportuària: si poden venir el doble de passatgers a Eivissa, acabaran venint-hi.

L'aposta per una ampliació d'aquestes característiques xoca frontalment amb els projectes que, majoritàriament, vol la població d'Eivissa i Formentera. Xoca, per exemple, amb un Pla Territorial Insular que restringirà el creixement desbocat que hem patit durant les últimes dècades. Xoca amb la consciència cada vegada més generalitzada que els nostres recursos no són infinits, sinó ben limitats (com, d'altra banda, ocorre, pertot arreu, de manera generalitzada, i molt

especialment a les illes). Xoca amb els interessos de les persones que tenen propietats per la zona afectada. I xoca, en definitiva, amb els interessos majoritaris de la població d'Eivissa i Formentera.

Davant aquesta postura majoritària de la societat eivissenca, Aena ha tengut, com en d'altres ocasions, una actitud pròpia de pinxos més que de gestors: s'han permès el luxe, fins i tot, de proposar una reducció del parc natural de ses Salines! El Ministeri de Foment s'ha tancat al diàleg d'una manera vergonyosa. I, sobretot, s'ha manifestat clarament quins interessos defensen el senador Fajarnés (sempre al costat de "Fomento", en comptes de fer costat a la majoria de la població de les illes Pitiüses, comptant-hi, inevitablement, una bona part

dels seus propis votants), i l'equip de govern de l'Ajuntament de sant Josep, que, malgrat que, forçat per les circumstàncies, ha acabat demanant diàleg i manifestant-se en contra del macroaeroport, no ha realitzat cap feina efectiva en defensa dels ciutadans del seu municipi.

Solució per al problema? Immediatíssima: que hi hagi diàleg. A llarg termini, que els ports i els aeroports, fonamentalíssims a les illes Balears-i a qualsevol territori insular-, siguin gestionats pel govern de la comunitat autònoma, en comptes de dependre del ministeri espanyol de torn o d'ens encara més fantasmagòrics i allunyats dels nostres interessos col·lectius, com ara Aena. Ω

BERNAT JOAN I MARÍ

CATALUNYA, TERRA PROMESA

"...car per tals e semblants certificacions hom guarda sos amics e sa nació de prendre dany"
(Lletra dels Jurats de València a Mallorca i Barcelona, 24-X-1374)

MOISÈS:

Potser la fita més important de l'Antic Testament és el concepte de Terra Promesa.

La idea d'una existència absoluta de Déu és sempre estranya a gent feréstega i desposseïda, com els esclaus del Delta.

JHWH (Jo sóc el Qui és) era la Veu que podia fer efectiva la promesa d'una terra a uns esclaus sense consciència nacional. Allò que Moisès tragué d'Egipte no era una nació constituïda, sinó una amalgama de distintes tribus (descendents d'esclaus venuts a Egipte). Segurament l'únic somni que els podia enlluernar era el de posseir un hortet propi. El poble elegit era sofert i oprimat, quasi sense fe ni esperança, a penes amb cap consciència de ser poble. Eren les despulles i l'esquipèria d'aquell món, esclavitzats successivament per Estats forts i altius. Però Déu arreplega del fem allò feble i menysprea pels homes a fi de demostrar que la força és d'Ell, Sebaoth, i no pas dels homes. Moisès i la lluna resplendeixen, però d'una llum originària major.

A Èxode llegim com no sols va marxar d'Egipte la llavor de Jacob, sinó "molta gent estrangera". És de creure que no parlassin una llengua comuna, sinó amalgama de dialectes barrejats amb l'egipci.

El caràcter d'aquesta gent havia de ser ben poc donat, des de llur misèria, a deixar-se dur per "idees" sense contingut, per abstraccions. Que eren gent ben díficil ho demostren els forts càstigs i fets que vénen relatats a l'Èxode.

Moisès aprofità el seu privilegiat càrrec i passat per recórrer les alqueries de Gosén, i els parlava d'un Senyor propietari d'unes terres, disposat a cedir-les a canvi d'un tribut molt més lleuger que no pas l'esclavatge brutal dels egipcis: l'adoració.

Però ni tan sols es tractava de lliurar llurs ànimes i pregàries a Déu, coses per a les quals a penes es trobaven preparats, perquè llur espiritualitat no devia estar encara formada.

La cosa era més simple. Al Levític llegim: "Meva és la terra, vosaltres sols sou forasters i allotjats". JHWH és el Propietari absolut de la Terra, tant llavors com quan els catalans se'n vingueren amb el rei Jaume cap a València i Mallorques. Moisès estableix clarament els termes de Propietari (Ell), Terra (promesa) i lloguer (adoració "nacional"). El Contracte de lloguer queda a dins l'Arca de l'Aliança, protegida per la glòria de l'Altíssim, Qui vetlla.

POBLE EMERGENT:

Tot plegat permet d'aglutinar aquest barrejat poble d'esclaus, Terra i poble, llibertat i propietat queden enclosos en la Terra Promesa. Sembla una ximpleria però les aparents ximpleries solen rutllar, perquè la saviesa de Déu s'hi mostra sovint per guanyar millor els simples, els marginats per la injustícia, front a les sofisticacions dels desenfeïnats i còmodes. Com que la saviesa humana sol degenerar en orgull i menyspreus, en especialitzacions miops i en sofística, Déu ha de subvertir valors per desconcertar les distingides raboses resaberudes. És un tret especialment misericordiós de la seva Justícia.

Allò que pot rutllar és qüestió de fe sotmesa al Propietari de la Terra. El Propietari és més decisiu que la mateixa Terra, comp-

te!.

Les civilitzacions decadents solen crear refinades teories mortes, però desapareixen per estar semes de fe, de realisme i de vitalitat. Qualsevol ximpleria de Déu pot aglutinar un conglomerat dispers i anòmic (sense escala de valors), mentre que teories molt estudiades poden morir sense transcendir socialment. De fet, mentre filosofies i ideologies sols solen escampar-se entre èlites i duren unes poques desenes d'anys, les grans religions mouen milions de persones durant milers d'anys. "La filosofia triomfa fàcilment dels mals passats i dels futurs, però els mals presents la vencen" (La Rochefaucauld, 1613-1680). "Tots els qui pateixen han menester d'amor, no pas d'ideologies utòpiques" (Teresa de Calcuta). "...en general l'esperit raonador i filosòfic, inspiren apegament a la vida, efemèren, envileixen les ànimes, concentren totes les passions en la baixesa de l'interès individual, en l'abjecció del jo humà, i minen talment en silenci els veritables fonaments de tota societat; perquè allò que els interessos particulars tenen de comú és tan insignificant, que mai no equilibrarà allò que té d'hostil" (a "Émile", t. III, p. 193, llib. IV, J. J. Rousseau).

Sols Déu allibera de l'esclavatge (Faraó, símbol d'opressió-pecat-Satanàs) i de les arrels espirituals que l'ha fet possible (fatalisme, individualisme, anomia, pecat).

"Has cridat quan et veies oprimat, t'he salvat, t'he respost en el tro misteriós, t'he provat a les fonts de Meribà. Escolta, poble meu, el que jo et man. Tant de bo m'escoltis, Israel! No tinguis déus estrangers, no adoris els déus dels pagans. Jo sóc el Qui és, el teu Déu, qui t'he tret de la terra d'Egipte; obre la boca, que jo te l'ompliré. Però el meu poble no escolta la meua veu, Israel no vol fer cas de mi, i els abandon a llur cor caparrut, al desig de llurs capricis. Tant de bo que el meu poble m'escoltàs i seguís els meus camins. En un instant serien vençuts els enemics, giraria la mà contra els qui l'oprimeixen. (Psalm 81:8-15).

En fi, "La història ha de repetir-se perquè la primera vegada li prestem ben poca atenció" (Blackie Sherrod). "La història és el progrés de la consciència de la llibertat" (Georg Wilhelm Friedrich Hegel, 1770-1831, filòsof alemany).

"Ja que he cridat, i heu dit que no, he estès la mà; i ningú no es dona per entès, heu deixat estar tot consell meu, i no heu volgut saber res de la meua reprensió, també jo em riuré de la vostra dissort, en faré escarni quan vindrà la vostra paor" (Proverbis 1:24-26).

"Has vist moltes coses però no les records; hi senties bé però no escoltaves! El Senyor, que és bo, s'havia complagut a fer gran i gloriós el seu disseny. Però vet ací aquest poble capturat i convertit en botí. Tots han estat caçats a les coves i entaforats en calabossos. Els han capturats i ningú no els allibera, són botí que ningú no reclama. Qui de vosaltres vol sentir-ho? Qui vol entendre el que jo havia predit? Qui convertia els de Jacob en despulles, els d'Israel, en captura?" ¿No

era el Senyor, contra qui havíem pecat en negar-nos a seguir els seus camins i a fer cas del seu voler? Per això ell ha abocat sobre el seu poble l'ardor del seu enuig, una guerra violenta, que l'ha envoltat de flames. Però el poble no ho ha volgut entendre; la guerra s'abrandava dins d'ell, però ell no hi posà atenció". (Isaïes 42:20-25).

REUNIFICACIÓ CATALANA:

"Allò que deixà el llagost, ho devorà la llagosta, allò que la llagosta deixà, ho devorà el saltamartí; allò deixat pel saltamartí, ho menjà la saltarel·la. Embriacs, espavileu-vos del vostre vi; tots els bevedors, ploreu i planyeu-vos pel most: se us ha estroncat de la boca! Perquè ha pujat contra el meu país una gent poderosa i innumerable..." (Joel 1:4-6).

Els Països Catalans no tenen ni de bons ni de mals: prou consciència d'unitat nacional: mai no ho van ser plenament, com a Estat. Front als 300 milions i la vitalista hispana descontrolada, dels estàndars i dels reptes tecnològics, tenim ben poques esperances de reeixir. Som exnació, noció, pre-nació, nació inconscient, venal, trencadissa, sense Llei ni muralles de defensa.

"Toqueu el corn a Sió, doneu l'alarma sobre la meua muntanya santa! Tots els habitants del país tremolen, perquè ha vingut un poble nombrós i fort" (Joel 2:1).

La nostra terra promesa fos un poble autosuficient, un Estat català bastit des de l'autosolidaritat, l'autoorganització de base, sobre la Justícia. Però un Estat no pot ser una simple idea abstracta, sinó un contrapoder una organització alternativa viable al poder opressiu. L'únic material viable per a bastir-lo és la Llei del Sinà. L'únic poder per fer complir aquests no fàcils manaments és la força i el tremp espiritual a dins de l'esperit del catalanà.

Les idees abstractes i més si van en gran part contra la natura caiguda de les persones, no poden quallar si no tenen interès pràctic, si no donen fruits estables, si no són concrets i quotidians, entenedors per a qualsevol tiàmaria o qualsevol bonjan. "Un enteniment tot lògic és com un coltell tot de fulla, que fereix la mà de qui el mena" (Rabindranath Tagor, escriptor bengalí). "Tenir idees (=ideologia filosòfica o política rígida) és la manera de no saber de res, de no adonar-se de res. Les idees són llast, equipatges que fan nosa i que ens impedeixen d'avançar de pressa. Un home obert de mollera se'n riur, de les idees. En té prou sabent guaitar i copsar les coses. Les idees atraquen el cervell i priven de pensar" (Georges Duhamel). "Les paraules que no van seguides de fets, no valen res" (Esop).

Si una nació viu en la sensualitat, l'autodivulgència i el consumisme, l'autodisciplina, el sotmetiment humil a les veritats hi és inviable, perquè l'hedonisme (aquesta passió de vells per un plaer mitificat i més aviat irreal: què se'n escapoleix) és la brúixola que els guiarà cap a la decadència. Hom dirà, com Pilat: "I què és, la Veritat?" (Joan 18:38). Un tal escepticisme -tan típic de la progressia catalana, altrament- és edificar damunt les con-

veniències, de fet l'escepticisme és bàsicament fruit de la a-nomia, de viure segons les pròpies conveniències: "La condemna és això: la llum vingué al món, i els homes s'estimaren més les tenebres, car llurs obres eren roïnes. Qui fa el mal avorreix la claror i no va cap a la llum perquè les seves obres no sien reprovades, però qui practica la veritat va cap a la llum perquè es manifestin les seves obres, perquè són fetes segons Déu" (Joan 3:19-21).

Àdhuc la llengua, pretesa garantia, és també una línia del front que recula. El nostre poble, enfangat en la imprecisió vital, s'autodissol, renega d'allò propi per modes gregàries que dissolen el sentit de la realitat/veritat i el tremp nacional. "Ni s'avergonyeixen gens ni coneixen el rubor" (Jeremies 6:15). Estar avergonyit fos un molt bon senyal, però els connacionals d'en Jeremies no tenien ni vergonya. Això trenca el cor del profeta: els havia insistit, plorat i pregat per ells, però en "passaven" olímpicament. Aquesta actitud ve davant de la catàstrofe personal o col·lectiva, car és altívica, insensibilitat i manca de misericòrdia, resistir a l'amor, a l'Esperit Sant, Esperit de gaudi i de meravella que inspirà Lluïa i els catalans més destacats de totes les èpoques, esperit d'intel·ligència i de bondat.

LA TERRA:

És de Déu. Per suposat. Més clar i fort: Catalunya no és pas dels catalans, sinó de Déu, el Propietari de la finca. Ell donà illes i València a catalans ardits i humils que li eren agraïts. "E quan vim nostra senyera sus en la torre, descavalcam del cavall, e endreçam-nos vers Orient, e ploram de nostres ulls, e besam la terra per la gran mercè que Déu nos havia feita", diu el cronista del Conqueridor quan entra a València, capturada als sarraïns. Jaume s'hi endreça cap a Jerusalem (Orient) on Nostre Senyor morí i ressuscità -per salvar, també, gent catalana-, i on ha de tornar, i donà gràcies al Propietari. "El Senyor t'obrirà...el cel, per donar pluja a la terra en la seva saó...Et posarà per cap i no a la cua, seràs sempre damunt i no mai a sota, si creus els manaments de Déu..." (Deuteronomi 28: 9-14). Aquest és el model de Déu per a vèncer: que l'estimem, la grandesa i la bellesa de la gratitud. Quan serem disposats a creure'l, amb Ell anirem a la victòria. A Viena hi ha un monument a una victòria contra Napoleó on podem llegir: "Mit Gott zum Sieg" (Amb Déu a la Victòria). Mentrestant, Déu no pot donar victòries per a orgull de gent envanida, falsa, capriciosa i immisericòrdia. Però si el creiem... "us faré recuperar les anyades que s'han menjat la llagosta, el saltamartí, la saltarel·la i el llagost, el meu gran estol que havia enviat contra vosaltres" (Joel 2:25). "Bon cop de falç: les meces són madures..." (4:13).

Déu pot oferir terra, i Estat i tantes altres coses a canvi d'una adoració segons el seu model; el de la seva Constitució (la Bíblia, la revelació per fer-se entendre dels homes). Com més fort i profund el clam d'adoració, tant millor el resultat. "El passat defineix el present perquè la humanitat no és mestressa de la seva pròpia història" (Sigmund Freud, 1856-1939, psiquiatra austrojueu, fundador de la Psicoanàlisi). Déu és Senyor de la Història humana, no pas una "idea" desfasada de la qual avergonyir-se i rebutjar a fi de seguir les pròpies dèries indisciplinades i sense

punts de referència històrics ni realistes.

"Jo no et sabia i cap espai de mi
no em duia a creure en altres fites
que aquelles que deixaven
amb pas de vell astut i greu.
Un llunyà senyal del temps
Dibuixant damunt la neu...
Tot era buit de mar i de perfum.
Tot eren platges de miratge i fum
Com una estranya
Llum esperada
Que encén els ulls només un sol instant
més enllà dels cànics
lluny de tot,

lluny de l'esperança
de fer vibrar els sentits amb força..."

(Miquel Martí i Pol).

Tal com fareu amb Ell, Ell farà -amb més
benignitat- amb vosaltres. "Qui no ama les
obres de Déu, Déu no ama les obres d'aquell"
("Llibre de Proverbis", Ramon Llull, cap al
1300, el punt més àlgid de la nostra nació).
Jesús digué: "M'odien sense motiu" (Joan
15:25).

"Preareu mi qui en temps antic preà-
veu e confessant que us dolíeu de mi i ara
que us am pus que jamás amí tornau-vos
llà on de primer estàveu".

(Ausiàs Marc)

Déu us ofereix un Contracte de Lloguer
en excel·lents condicions, gairebé un xec en
blanc, malgrat que bé ens coneix:

"A la part de Llevant, místic exemple
com la flor gegant floreix un temple
meravellat d'haver nascut ací,
entremig d'una gent tan sorruda i dolenta,

que se'n riu i flestona i es baralla i s'es-
venta

Contra tot allò humà i diví.

Mes, enmig la misèria i la ràbia i fumera,
el temple (tant se val!) s'alça i prospera

esperant uns fidels que han de venir".
(Joan Maragall).

Caigué el mur de Berlín. Quan cauran els
nostres, els de les buides astúcies sorrudes?
"Amb poc amor, gran feït no es pot menar"
(Llull). "Qui vol ser fort, de la carn es despu-
lla" (Ausiàs Marc). "Els malvats faran cap al
Xeol i també les nacions que obliden Déu"
(Psalm 9:17).

Què en farem? Segons el que fem, ja podem
preveure el propi futur. Ω

**AJUDA EVANGÈLICA DELS PAÏSOS
CATALANS**

UNA COSA ÉS PREDICAR I UNA ALTRA DONAR BLAT: LA CONFERÈNCIA DE BISBES CASTRENSES AP.P.AÑÓLES

La falsedat de les declaracions de la
Conferència Episcopal Espanyola, paga-
da i domesticada pel govern ultraespan-
yolista i ultraconservador del PP, tan tacat
de fuel i de tants i tants pecats, contra
l'humà i natural dret a l'autodetermina-
ció, ve encara més demostrat per les
mateixes declaracions de llur propi Papa,
conspicu patriota polonès, d'una nació que
s'independitzà quan ell era petit, clara-
ment a favor. Però qui paga mana, i a l'Es-
tat Espanyol els paga el Sr. Asnar. Lle-
giu:

"Cada nación tiene derecho a su pro-
pio futuro.

Puede haber circunstancias históricas
en las que agregaciones distintas de una
soberanía estatal puedan ser incluso aconse-
jables, pero con la condición de que eso
suceda en un clima de verdadera liber-
tad, garantizada por el ejercicio de la auto-
determinación"

DISCURSO DE SU SANTIDAD EL
PAPA JUAN PABLO II A LA QUIN-
CUAGÉSIMA ASAMBLEA GENERAL
DE LAS NACIONES UNIDAS
Nueva York, 5 de octubre de 1995
http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/speeches/1995/october/doc

uments/hf_jp-ii_spe_05101995_address-
to-uno_sp.html

"A presupposition of a nation's rights
is certainly its right to exist: therefore no
one - neither a State nor another nation,
nor an international organization - is
ever justified in asserting that an indivi-
dual nation is not worthy of existence.
This fundamental right to existence does
not necessarily call for sovereignty as a
state, since various forms of juridical
aggregation between different nations are
possible, as for example occurs in Fede-
ral States, in Confederations or in States
characterized by broad regional auton-
omies. There can be historical circum-
stances in which aggregations different

from single state sovereignty can even
prove advisable, but only on condition
that this takes place in a climate of true
freedom, guaranteed by the exercise of
the self-determination of the peoples
concerned."

ADDRESS OF HIS HOLINESS
POPE JOHN PAUL II TO THE FIFTIETH
GENERAL ASSEMBLY OF THE UNI-
TED NATIONS ORGANIZATION
New York, October 5, 1995
http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/speeches/1995/october/doc
uments/hf_jp-ii_spe_05101995_address-
to-uno_en.html

"Le droit d'une nation à l'existence
est certainement antérieur à tous ses
autres droits: personne n'a ni un État, ni
une autre nation, ni une organisation
internationale n'est jamais fondé à con-
sidérer qu'une nation déterminée ne serait
pas digne d'exister. Ce droit fondamen-
tal à l'existence ne suppose pas néces-
sairement une souveraineté étatique, car
diverses formes de rattachement juridi-
que entre différentes nations sont possi-
bles, comme c'est le cas, par exemple,
dans les États fédéraux, dans les confé-
dérations, ou dans les États comportant
de larges autonomies régionales. Certai-
nes circonstances historiques peuvent se
présenter dans lesquelles diverses formes
de rattachement à l'unique souveraineté
d'un État peuvent paraître souhaitables,
mais à condition que cela devienne dans
un climat de vraie liberté, garantie par
l'exercice de l'autodétermination des
peuples."

DISCOURS DE SA SAINTETÉ LE
PAPE JEAN-PAUL II À LA CIN-
QUANTIÈME ASSEMBLÉE GÉNÉ-
RALE DE L'ORGANISATION DES
NATIONS UNIES
New York, 5 octobre 1995
http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/speeches/1995/october/doc
uments/hf_jp-ii_spe_05101995_address-
to-uno_fr.html

L'Església Catòlica actua amb els mateixos principis que amb en Franco

El Congrés dels diputats aprovà el pas-
sat 20 de novembre, per unanimitat, la con-
demna del cop d'estat d'en Franco, prome-
tent, al mateix temps, honorar a totes les víc-
times de la Guerra Civil. ¿Per què aquesta
decisió unànime, més semblant a una llei de
punt final, a imitació de l'Argentina o de Xile,
que a una recuperació de la memòria histò-
rica?

Recordem que durant anys, fent gala de
la seva fidelitat a la herència franquista, el
PP se negà a condemnar el cop d'estat d'en
Franco. D'aquesta manera, el gener del 2002
a la vesprada del seu darrer congrés, un alt
càrrec del partit considerava que no era una
prioritat revisar la història. "Nosotros mira-
mos el futuro i no el pasado", responia n'Eug-
enio Nasarre, coordinador de l'àrea de for-
mació i estudis del PP, a la pregunta de si el
patriotisme constitucional precisà o no l'as-
sumpció de la història de la Guerra Civil i
del franquisme.

Deu mesos després, les Corts aprovaren
una resolució presentada pel PP. L'ex vice-

president Alfonso Guerra, que setmanes
abans havia demanat al Rei com a president
d'honor d'una exposició que organitzà sobre
la Guerra Civil fou el manegaire de l'acord
unànime, preocupat per la crisi oberta i per
la forma incontrolada que prenia la "Rei-
vindicació de la memòria històrica". En
Guerra corregué per a salva al "transició
monàrquica" i al PP.

D'aquesta manera, la resolució del PP
exigia que "després del franquisme i el reco-
neixement moral dels perdedors de la gue-
rra i les ajudes a exiliats i als seus descen-
dents", no se produeixi més aquest "rosari
d'iniciatives" sense consens sobre aquest
assumpte.

Efectivament, aquests últims mesos, la
exigència dels familiars de les víctimes endo-
sava amb reivindicacions tan actuals com la
devolució dels arxius de Salamanca, producte
dels saqueigs franquista.

Se tractava de tallar això, i com digué
Felipe Alcaraz, diputat d'Esquerra Unida, se
tractava de recuperar l'esperit de la transició.

En suma, renunciar a la exigència de res-
ponsabilitats pels crímens del franquisme.

¿És que, altra vegada, els diputats del
PSOE i IU volen amnistiar al franquisme?

Abundaven les referències a les decla-
racions del President de la II República Manuel
Azaña: "Paz, pietat, perdón..." eren les seves
paraules.

Sens dubte, el govern de n'Aznar s'ins-
pirà en aquesta tradició cristiana dies des-
prés del "consens sobre els crímens del fran-
quisme" per a forçar a la Conferència Epis-
copal del 21 i 22 de novembre a votar una
Instrucció Pastoral, molt particular.

En efecte, aquesta Instrucció es permet
condemnar pura i planament el dret a l'au-
todeterminació. In'hi ha que diuen que l'Es-
glésia ha canviat. A les ordres del govern de
la monarquia, actua amb els mateixos prin-
cipis que sota en Franco.

L'any 36 va beneir l'alçament d'en Fran-
co, a canvi fou protegida pel règim que se
declarà catòlic i apostòlic.

Amb n'Aznar, com ahir amb en Felipe,

a canvi de copiosos beneficis, "la finan-
ciació a l'ensenyança religiosa que potencia la
Llei de Qualitat", l'Església se disciplina a
n'Aznar. Amb algunes excepcions en la per-
sona d'una part dels bisbes catalans i bas-
cos.

El dirigent d'ERC Puigcercós declarà:
"compraren amb el diners del César la parau-
la de Déu...". Sort que el seu regne no és d'a-
quest món... Però la Conferència Episcopal
no te empatx en pronunciar-se contra les lli-
bertats elementals com el dret a l'autodeter-
minació.

O sia, el vot del 20-N, contra en Franco,
només serveix per amagar el vot franquista
de la majoria de la Conferència Episcopal
del 22-N, i el conjunt de la política neo-
franquista del PP.

¿Qui entre els treballadors i militants de
les organitzacions obreres i nacionalistes
creurà en la bona fe del PP, en contradicció
amb la seva real política? Ω

Pere Felip i Buades

Catanyol, parlar bé i sentit autocrític

Els catalans diem "pencaven", no pas "curraven". Gràcies

Però de què anem? jo dic currar si em dona la gana i no per dir-ho sóc menys català que un que diu "ecupinyes" o "àdhuc".

No m'ho puc creure! quina cara!!

No tens cap dret a afirmar que no sóc català d'acord?? (o vale) si jo parlo (parlüt) d'aquesta manera que? per pensar així deus ser xava...

Jo no he dit en cap moment que no ets català perquè ni et conec ni m'importa gaire. Sols he dit un mot tradicional que fins fa poc el deien fins i tot en castellà, "pencar", que està essent substituït per un castellanisme, "currar", que escampeu gent malalta d'autoodi com tu.

Quan algú diu una cosa correctament, simplement s'ha d'acceptar i punt. Però la natura humana és "menjar, beure, fotre i no creure", és a dir, una autoestima en fals que talla el pas al pensament conseqüent, a fer bé les coses i a la bondat amb una supèrbia irada i tosca com la vostra, preludi de tota mena de mals i desastres.

Vinga home! que no passa res si un diu "curru", "jetu", "xati", "pillar", "xungu" i demés coses en un fòrum!! i repeiteixo, en un fòrum!! no es pot jutjar a ningú pel sol fet que escrigui així. Jo considero que no faig faltes d'ortografia i si em dona la gana parlar així amb els col·legues o escriure així en un fòrum no passa ab-so-lu-ta-ment res de res.

És realment preocupant que no se sàpiga escriure correctament però si algú (per presses o el que sigui) passa d'escriure-ho correctament o vol utilitzar una paraula que no està al diccionari per expressar quelcom (i torno ho a repetir) no passa res!!

Em fan certa "gràcia" els que es creuen uns "croats defensors de la llengua" i deixen anar el seu discurs sobre l'empobriment d'aquesta (quan tenen raó, d'acord). A parlar llatí doncs!

Jo parlo així i no m'impedeix defensar la meua llengua, la catalana.

No sóc filòleg. Possiblement estigui equivocant i vos tingueu raó. El que parlem nosaltres ja s'assembla més al llatí que al "català" que parla la joventut d'avui en dia.

Durant els darrers seixanta anys la preocupació de molta gent d'aquest país ha estat salvar una llengua que no tenia un estat al darrere. Havíem vist el que havia passat a França amb l'occità, el bretó, i tantes altres llengües. El que havia passat amb el gaèlic, per citar el que tenim més a la vora. El primer pas per a la desaparició d'una llengua havia estat la seva conversió en el que es coneix com a "patuès", és a dir una llengua que conserva un cert vocabulari de la llengua original i algunes expressions pròpies, però que és de fet un aigua-barreig de la llengua original i de la llengua forta o de l'estat. Això del patuès aquí i avui n'hi que en diuen "catanyol".

Evidentment que vos podeu parlar i escriure com vulgueu, només faltaria. En aquest fòrum i allà on vulgueu. Obviament ningú us ho pot impedir. Però permeteu-nos mentre ens quedí un alè de vida que seguim tractant d'impedir que el català esdevingui un patuès. Cordialment, Carles.

Evidentment jo no vull que el català esdevingui "patuès" el que passa és que l'únic que fa el jovent és utilitzar un argot en el qual hi han moltes paraules castellanes que es catalanitzen. El problema és que estem envoltats pel castellà... potser si el català fos única llengua oficial i fóssim un estat independent això canviaria.

Per cert, les llengües evolucionen (el català potser evoluciona tant que desapareix) i el que és cert és que a Barcelona i àrea metropolitana desenvolupar un argot amb molts castellanismes pot resultar nefast; el problema no és tant greu potser (pel que puc constatar) aquí a les comarques gironines.

Parleu el catanyol-patuès que és el que vol l'Imperiet que ens espanya.

Primer són castellanitzades les grans urbs i després les viles, no us n'heu pas adonat?. Primer la llengua catalana perd paraules, després registres i connotacions, són introduïdes dins la conversa frases senceres en castellà, etc. Al final és un catanyol tan immund i lleig que les futures generacions preferiran -davant les complicacions entre llengua catalana escrita i parlada i davant l'omnipresent standard castellà, parlar sols i directament castellà.

Els qui feu virtut del vici de parlar malament demostreu tenir molt poca personalitat ni tremp, molt poc coratge per canviar les cartes mal donades per l'ocupant, i esteu afavorint no sols la castellanització lingüística i el genocidi cultural sinó també la conseqüent espanyolització mental i política i la destrucció de la psique catalanesca sota la brutal pressió espanyolitzadora (autoodi, desestructuració mental i caracteriològica, anomia, aculturació, etc.). Vosaltres mateixos: parleu-vos en la vostra consciència, si és que ja us ha nascut.

Mira, cadascú pot parlar tan remalament com sàpiga o vulgui, que sovint és molt i, al capdavant és el que volen els enemics de la llengua catalana: omplir-la (encara més) de castellanismes fins a fer-ne un dialecte del Rei-Sol castellà. Modernets com tu sense l'autodisciplina i la consciència d'aquesta maniobra política feu el joc a l'AS.S.nar. Vosaltres mateixos. Potser ni us n'adoneu, però per això estem els qui sí ens n'adonem, per a dir-ho. Sou lliures de fer les coses malament, cosa molt típica de la natura humana -especialment el jovent- i dels catalanets saberuts i descuats.

Per cert, "pencar" és un mot ben català, i a més d'argot català, que és pena que l'oblidau i l'assassineu.

Ei! gràcies pel tracte que em dispenses, ximplet.

Em jutges i no saps absolutament res de mi.

Veig que no m'has entès, la teua puresa catalana t'ho deu haver impedit, senyor veritat absoluta.

Jo parlo i escric català de puta mare (no és per dir-ho però és quelcom del que en puc estar orgullós i ho dic).

Utilitzo diferents registres i punt! Jo ni sóc un descuat ni un modernet ni un saberut, l'únic que va de guais (oh perdó, llest) i em jutja sense que em conegui ets tu, pringat.

Els que sí que haurien d'anar a un curs de català són en Gaspart (no en té ni puta idea) i els burros d'"A pèl" que no paren de parlar en castellà i fan certa pena.

Apa!

Ostres... és que és ben bé que no en tens ni la més remota idea... encara me'n faig creus, satèl·lit!!

Em dediques aquestes floretes: "ximplet, llest, pringat, és que és ben bé que no en tens ni la més remota idea, satèl·lit!!" ... Ets tot un model d'educació i respecte.

Si no fossis tan saberut i impertinent sabries que el català també té registres sense necessitat de manllevar-ne de l'espanyol: "marcar" en comptes de "molar" o "perfumat" en comptes de "carajillo" o "canut" en comptes de "porro" o "desgraciat/arreplegat" en comptes de "pringat"...o "pencar" en lloc de "currar".

Però els jovenets modernets que voleu ser el més de tot, però que heu de quedar bé amb els amiguets espanyols, els imiteu per no quedar marginats. Jo no m'hi fico, ja us les compondreu, però és d'una gran impertinència no voler reconèixer que tot és millorable i no voler millorar la llengua catalana i encara enfadar-se i insultar perquè algú et digui alguna cosa.

I demostres ser ben ignorant fent passar simples barbarismes per registres: això és simple demagògia sociolingüística al servei dels espanyols, tros de colonitzat de Los Caños!

En fi, ets com la versió catalana de Michael Jackson.

La supèrbia és l'origen de tota la resta d'errades i desori, per on van entrant tots. Sense supèrbia, la resta d'errades són esmenables i l'amor, que és bàlsam sempre guariador, entra fàcil. Però amb supèrbia no, vet ací el gran problema: és una antítesi.

Per això, a la llarga, els humils van pujant, mentre que els ensuperbits van davallant i així s'esdevé la subversió en contra de la gent impertinent o descuada.

Per això els catalans, en part, estem perdent la nostra terra. A esmenar-nos. O no cal?. (La supèrbia, naturalment diu: de cap manera, faig el que em surt dels dallonsis, vés-te'n a pondre).

Després vénen les desfetes, el victimisme, el ploriqueig patètic i les fòbies als vencedors.

Els orgullosos no tenen l'esmena com a valor prioritari. Quan l'erren, no esmenen sinó que afavoreixen els que

els donen la raó i mantenen llur autoestima encara que sigui en fals. Així, amb aquesta autoindulgència i dessídia comencen les decadències personals i col·lectives.

Els humils posseiran la terra.

Que tothom parli com li surti dels collons, nois i noies! I jo no seré menys i us explicaré què he fet avui, però tal com parlo jo:

"Goita! avui hem nat a la platja pq cardava temps q no hi nàvem. Emprés hem nat al bart d'en Toni a cardar uns gots pq l'aiga de mart era ben freda i hem sentit la fressa dels molts guiris que perllà jèien. Xisesque el temps era de puta pena i hem cardat el camp ben aviat cap a casa. Suposat q demà sortirà més el sol i no serà un dia tant turbi."

Mireu, si un vol dir "curru" i l'altre "penco" i jo vull dir "pencut" doncs és igual! quines tonteries! q tothom xerri com vulgui mentre ho fagi en català. Els castellanismes no són dolents si no se n'abusa. Podem parlar un català ben correcte i si es diu algun castellanisme (jo sóc jove i en dic alguns) no hi ha problema. El problema és que se n'ha de saber de català i bé, aprendre les regles de'n Pompeu Fabra és essencial.

I tampoc cal imposar un estàndard barceloní d'acord? q a vegades no se q és pitjor(hehe)

Salut! aviam si veniu per aquí dalt i PILLEU o REBEU un bon cop de tramuntana!

Si volem la cohesió nacional no és pas igual dir "curru" que "penco" ni dir "pillar" que "prendre" o "agafar". No fa tant parlar un patuès embastardit en descomposició que una llengua nacional amb fermesa i personalitat pròpia, conscient de la pròpia dignitat humana i nacional, amb caràcter i que sap imposar-se davant la invasió.

"... no renegueu de vostra sang... oprobi pel fill qui n'és apòstata!

Per honra té ésser bord. Són cor espuri

Sols posa arrels paràsites:

No té l'arrel que del terror dels avis

Ne beu saba legítima.

Per ell és pàtria una buidor coberta

D'algun mantell de púrpura,

Un tros de mapa, una abstracció volàtil,

Un mot de la retòrica...

(...)

Alluny també, deliquescents cosmètics,

Untor de formes flàcides

De l'art caduc! Alluny, ximplesa insulsa

Fingint candors ingènues!..."

(Als joves, 1905, Pollença, Miquel Costa i Llobera).

"El pensament que ha cedit a la colonització és aquell que, capturat, accepta la destrucció en lloc de rebel·lar-se i combatre-la, i es resigna a transmetre, com si fossin d'elaboració pròpia, i sense sospesar-les críticament, totes aquelles raons que segrega el cervell de l'ocupa".

(Manuel de Pedrolo, Cròniques colonials, 1982).

"La vanitat erecta.

...L'oprobri de la beutat antiga.

La pau de l'ànima

Bescanviada per monedes i voluntat esclava...".

("Oda a Barcelona", Pere Quart, Sabadell, s. XX).

Si no salvem els mots vol dir que reculem també en aquest front, que no plantem cara a l'enemic, suara amagat sota castellanismes. La castellanització lingüística ve paral·lela a la mental i a la política: és tot un sol cos amb diverses cares. No ens enganyem: No és pas igual.

"...no sols se fa particular estudi a procurar saber la llengua castellana però també oblidar la valenciana, per la molta abundància que hi ha de subjectes que els pareix que tota la seva autoritat consisteix en parlar en castellà" (Marc-Antoni Ortí, notari valencià, 1640).

"El gran mal de l'home no rau en la pobresa ni en l'exploració psíquica, sinó en la pèrdua de singularitat humana sota l'imperi del consumisme" (Pier Pablo Passolini, director de cinema italià, s. XX).

"Perdre la individualitat pròpia i esdevenir un simple engranatge d'una màquina, és impropri de la dignitat humana" (Mahatma Gandhi, cap independentista no-violent i devot).

"...els poders establerts, tendeixen al control, unificació i explotació psíquica de llurs súbdits" ("Moral i Nova Cultura", Xavier Rubert de Ventós, filòsof català).

És mester dignitat i fermesa de pedra picada front a la invasió. Ser flexibles en allò que no és realment decisiu o en negociacions sí, però renunciar d'entrada als nostres mots per una guisòfia aforasterada, de cap manera.

"No s'entenia la cançó de la nit, de tan clares com eren les paraules.

"T'avens a vendre per engrunes d'or l'antic solar on has bastit la casa.

Als fills imposes, car els vols senyors, guisofis agres d'una llengua estranya.

Arran sempre de terra, el teu musell

S'afina barrinant entre deixalles.

L'amo t'encerta cada dia el llom, en fer-ne dòcil blanc d'escopinades.

Grunys de plaer i ben humil t'ajups

Sota el fuet i les burles més grasses"..."

("Llibre de Synera"- XVIII, Salvador Espriu, poeta de la Resistència catalana contra el franquisme, 1963).

"Els esclaus parlen la llengua de llur senyor"(Caius Cornelius Tàcitus, historiador llatí, Roma, 54-134).

"Les coses mortes poden ser arrossegades pel corrent; sols quelcom viu pot anar contra corrent" (Gilbert Keith Chesterton, 1874-1936, escriptor anglès).

"Al llarg dels darrers anys he tingut ocasió de conèixer més o menys de prop l'evolució recent de moltes de les comunitats lingüístiques minoritzades d'Europa. En molts casos hom pot dir sense por de simplificació que es troben en un estat avançat de descomposició. I una constant que hi trobem és l'efecte psicològic d'aquest procés: la llengua en qüestió passa a ser considerada com a inútil o fins i tot un destorb, i la identitat pròpia perd progressivament les seves arrels i referents en el millor dels casos, i esdevé un motiu

de vergonya (d'autoodi) en el pitjor" (Miquel Strubell, revista "L'Illa", primavera 98).

LA FLAMA

Decàleg de la llengua

1. Estima la teva llengua, la llengua catalana, i parla-hi sempre; no la substitueixis per cap altra.
2. No visquis en fals, disfressat de foraster, car així traires l'herència dels teus pares.
3. Fes de cada dia un dia de festa, parlant pertot arreu, amb orgull, la teva llengua.
4. Coneix i honora els pares de la llengua i de la pàtria, des de Ramon Llull a Josep M. Llopart, des d'Ausiàs Marc a Joan Fuster i des de Bernat Metge a J. V. Foix.
5. No et prostitueixis, substituint la teva llengua, que les bagasses deshonren la nissaga.
6. No furtis el llenguatge forà ni baratis el teu; les nostres belles paraules són un tresor als teus llavis.
7. No et deixis enganyar mai per aquells qui volen desfullar i trossejar la llengua catalana.
8. No rebaixis la teva llengua sota les altres; estima-la sobre totes.
9. Sies un català ferm i amable i et guanyaràs el respecte i l'estima del teu país i dels altres.
10. Que la llengua catalana sia la de les teves lectures, la dels teus escrits, la dels espectacles on assisteixes, la de les revistes on et subscriuràs o llibres que compres. Ω

Cap a la bogeria

No hi ha cap dubte que l'actual situació econòmica de les Illes és de bogeria.

Tampoc no hi cap dubte que la situació econòmica i política van unides.

I si parlem d'economia i política, evidentment, estam parlant de turisme.

Perquè de bogeria pot classificar-se la situació que s'està donant a les Balears i Pitiüses que denuncia el conseller d'Hisenda i Pressupostos, Joan Mesquida.

El conseller explicà que l'apreciació generalitzada entre els visitants alemanys i britànics, obtinguda a través de les enquestes, és que l'encariment de l'arxipèlag com a destinació turística es deguda a l'augment de preus en l'oferta complementària (oferta complementària ho és tot, excloent el transport i l'allotjament turístic). "El Govern pot fer ben poc per a solucionar aquesta problemes inflacionistes, la solució del qual està en la adopció de mesures macroeconòmiques que l'Executiu Autònom no pot prendre. L'acció de la Administració balear se limita a realitzar un sèrie de recomanacions", afirmà en Joan Mesquida, en la reunió del Fòrum Econòmic de Balears, realitzada el passat 9 de desembre.

Així mateix, remarcà el fet que "el nivell de renda del personal que fa feina en la oferta complementària supera al del turista".

En la seva opinió, per tal d'aconseguir reactivar el turisme a l'arxipèlag és necessari que els agents econòmics impli-

cats en el sector "moderín" els seus preus. Com a exemple remarcà un fet al seu judici insòlit que se deriva de la comparació del nivell de renda del personal d'aquests serveis i del que te el propi turista: "Ara, el cambrer cobra més que el visitant que arriba a les Illes, la qual cosa te una repercussió en el preu", assegurà el conseller.

De bogeria! Veritat?

Potser no és de bojos el fet que estiguem rebent un turisme que "cobra menys que nosaltres?"

Potser no és de bojos el fet que els hotelers hagin reaccionat baixant peus de cara al pròxim estiu i estiguin comercialitzant a preus del 2001?

Potser no és una bogeria el fet que, malgrat lo que digui el conseller, resulti que "el cambrer que cobra més que el turista", amb penes pot arribar a final de mes aquí, a les Illes?

Potser no és una bogeria que un conseller del PSOE recomani moderació en el salari d'un cambrer que, a l'igual que un conductor, un cuiner, un policia, un netejador... cobra aquí un salari de fam?

No seria més assenyat que el conseller s'afanyés a explicar-nos el perquè ve aquesta classe de turisme?

Potser no ho sàpiga. En aquest cas li ho explicaré. Però molt me tem que si ho sap i calla ell forma part del "tèrbol" negoci turístic.

Negoci tèrbol, economia tèrbola, classe política tèrbola. Això és el que tenim. I moltes més coses tèrboles tenim a aquestes Illes on l'exercici de la ineptitud les ha convertit en

un lloc de bogeria.

Un lloc on els salaris i les pensions són les més baixes de l'Estat espanyol.

Un lloc on la taxa d'atur s'ha situat en el 15%.

Un lloc on els fet delictius s'han incrementat en un 200% els últims mesos.

Un lloc on la pressió demogràfica, ocasionada per la marea de la immigració, ens amenaça amb la hongkonesca.

Un lloc on la massificació del turisme ("el poder adquisitiu del qual és inferior al dels residents", Joan Mesquida, dixit) ocasiona una gran massificació de deixalles.

A tot això, el mes de maig tendrem eleccions. L'única esperança és que algun candidat o algun partit de les illes recuperi el seny i imposi entre les regles del joc econòmic i polític les de la honestat i l'honradesa.

L'Esperança que mai arriba a quallar és la que ens ofereixen els partits nacionalistes.

Senyores i senyors del PSM, UM, ERC i tots els altres partits amb sensibilitat i cultura nacionalista, no deixeu passar aquesta oportunitat històrica que teniu d'avançar entre la nostra societat. Siau valents i poseu les cartes damunt la taula. Prou d'enganyos d'aquests que ens governen des de Madrid, amb l'ajuda dels seus sicaris d'aquí i la complicitat dels qui no s'atreveixen a ser molt més nacionalistes de lo que estan essent-ho en aquesta legislatura. Ω

Pere Felip i Buades

La lliçó d'un danès

Ràdio Catalunya (www.radiocatalunya.ca)

EI PROGRAMA "ERASMUS", UN ALTRE FOCUS D'ANTICATALANISME

Molts estudiants que vénen de fora de les nostres fronteres lingüístiques es troben que quan arriben aquí no tenen ni idea que el català és la llengua del país. Molts d'ells van a la Universitat seguint el programa "Erasmus" que propicia els intercanvis entre estudiants.

Aleshores comença el ball de bastons a les classes. N'hi ha prou que un alumne s'entesti a no entendre el català perquè la classe s'hagi de fer en castellà. I sembla que aquest problema no té solució. I és que, per desgràcia, el català només és la llengua pròpia del país sobre el paper. No hi ha poder polític suficient per aconseguir que ho sigui també a la pràctica i, per tant, també a les Universitats.

Ara publiquem una carta d'un estudiant danès sobre aquest tema, apareguda al diari "Avui":

"He llegit la carta de l'Oriol Lecina Veciana a l'Avui de dijous 17 d'octubre de 2002. Només puc dir que hi estic d'acord. Vaig estudiar a la UAB durant l'any acadèmic 2000-2001, però no vaig fer el que qualsevol estudiant d'Erasmus fa, és a dir, vaig estudiar català en lloc de castellà. Vaig trobar molt estrany que tothom em preguntés "per què vols aprendre català?" i que ni una vegada sentís que

preguntessin "per què vols aprendre castellà en lloc de català?" als meus companys d'Erasmus. Jo simplement contestava "per què no?". A més a més, vaig tenir algunes males experiències durant les classes, no amb els professors ni tampoc amb els castellanoparlants, sinó amb els altres estudiants d'Erasmus, sobretot els francesos i els italians. Ells tenen com a llengua materna una llengua romànica, però jo i la resta de catalans havíem d'assistir a classes en castellà (i jo portava només sis mesos estudiant català) només perquè hi havia una francesa que deia que no entenia el català. Em costa de creure que no entengués el català, però el que és clar és que no va fer ni l'esforç d'entendre'l. Tinc molts altres exemples de les injustícies lingüístiques que vaig patir a la UAB i a Barcelona, però el que vull dir amb aquesta carta és que, almenys a Catalunya, les universitats haurien d'ensenyar en català com a llengua principal. Els estudiants d'Erasmus que vulguin aprendre castellà tenen totes les universitats d'Espanya per estudiar, i els que volen aprendre català tenen només Catalunya. Acabaré amb una pregunta: no teniu amor propi, els catalans?" Tom Pedersen Aalborg (Dinamarca) Ω

O R I E N T

Fa 14 anys que n'Antoni Vicenç regenta l'Hotel de 4 estrelles Dalt Muntanya a Orient. Són 18 suïttes que van a 96 € a l'hivern i 80 a l'estiu. Un bon restaurant on se menja per una trentena d'euros a la carta. Tel. 971 148 283

Fa 36 anys que en Jaume Bennàsser regenta el Restaurant Orient al poble del mateix nom. Se menja a la carta per uns 25 €. Tel. 971 615 153

B U N Y O L A

Fa mig any que na Cristina Campanyes i en Víctor Ribera regenten la Taverna es Tragó al centre de Bunyola: Música, exposicions i simpatia. Tel. 971 613 418 Fa 13 anys que en Carles Mas i la seva dona Olga Guerra regenten el Restaurant Central a Bunyola. Despatxen menús a 6 €. A la carta se menja per una quinzena d'euros. Tel. 971 613 715

Fa 13 anys que en Carles Mas i la seva dona Olga Guerra regenten el Restaurant Central a Bunyola. Despatxen menús a 6 €. A la carta se menja per una quinzena d'euros. Tel. 971 613 715

SALARIS I HORARIS COMERCIALS

Resulta una mica infantil creure que si s'amplien els horaris comercials i els comerços poden obrir, pràcticament tots els festius, s'incentivarà l'economia i es controlarà la inflació.

Per començar, una llibertat total d'horaris comercials, implicaria molt més atur en el sector del comerç, molta menys qualitat de vida pel petit comerciant autònom, una desertització dels centres urbans i la implantació d'un règim de gairebé monopoli per part dels grans hipermercats, amb la conseqüència directe pel consumidor d'una pèrdua de qualitat dels productes i del servei. Però és que, a més a

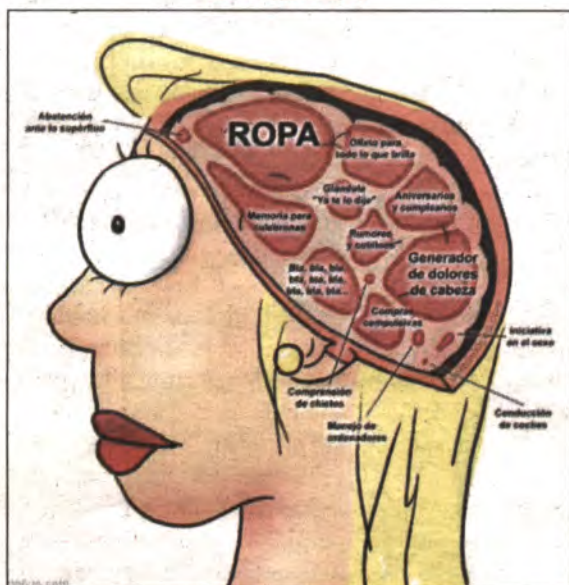
més, els senyors de Madrid que ens governen haurien de saber que la reactivació del consum només vindrà per la via d'un augment dels salaris. D'altra banda, les veritables causes del descontrol inflacionari que patim actualment són la proliferació d'impostos i taxes indirectes, l'augment desproporcionat de les tarifes dels serveis de les empreses recentment privatitzades i una mala gestió en la posada en marxa de l'euro.

Pensem que encara que totes les botigues (grans, mitjanes i petites) estiguessin obertes les 24 hores i els 7 dies de la setmana, amb un salari mínim a l'Estat Espanyol de 451'20 euros, després de pagar pis, aigua, gas i electricitat, es pot comprar molt poc. Ω

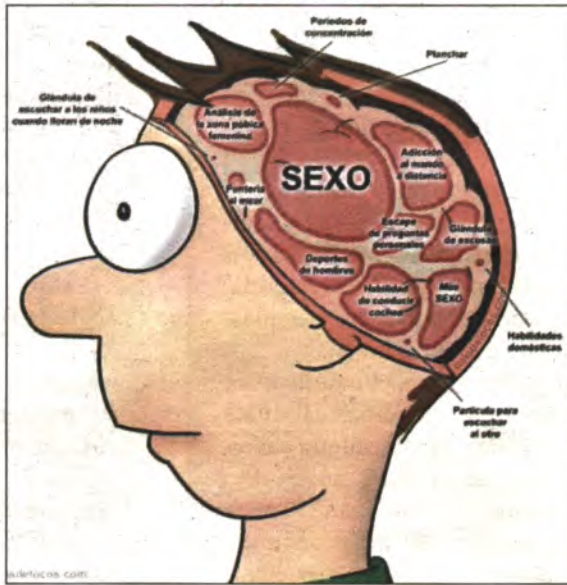

JOSEP M. LOSTE I ROMERO

CERVELL DONA

CERVELL HOME

FINALMENTE EL P.P. SE DECIDE A DAR PISTAS SOBRE LOS POSIBLES AUTORES DE LA DESAPARICIÓN DE LOS 19.000 MILLONES DECLARADOS DESPARECIDOS EN EL GENIAL TRUCO DE MAGIA DE GESCARTERA, EN EL CUAL NO HAY NINGUN ACUSADO: NUNCA NADIE HABIA SIDO CAPAZ DE HACER DESAPARECER TANTO SIN NINGÚN RESPONSABLE IDENTIFICADO.

POR FIN TENEMOS AQUÍ A LOS SOSPECHOSOS: LOS ANIMALITOS DE LA FAMILIA AZNAR EN VISITA AL MINISTERIO DE HACIENDA DEL SR. RATO.

Maria Alberdina

- Centre de dia per a Persones Majors
- Assistència a Domicili
- Serveis Assistencials
- Activitats

Tel. 24 H
667 447 947

C/ Trencadors, 1 bis
07600 El Arenal
Tel.: 971 445 101

Artcom
Internet Solutions*

Bastión de Zanoguera, 4 1er 3er E - 07002 - Palma de Mallorca
Tel: +34 902 10 39 10 Fax: +34 971 71 07 92
Móvil: +34 667 56 94 90
jordi@artcom.ws - www.artcom.ws

NETEJA **PINTURES**

VIVENDES EMPRESAS BARS RESTAURANTS

GRUP PIDECONS

ESTUCATS GOTELS MOQUETES VITRIFICATS

Tel. 971 509 529 - 653 201 647 BÚGER

Maria y Jose

CENTRE DE FORMACIÓ PROFESSIONAL PERRUQUERIA I ESTÈTICA

Centre col·laborador amb:

INEM **ANCEPE**

GOVERN BALEAR

C. Volta de la Mercad, 4
Tel. 971 72 68 34 - Fax. 971 72 68 25
07002 Palma de Mallorca

C. Joan Pons i Marqués, 24
Tel. 971 45 03 96
07011 Palma de Mallorca

www.mariajose.com
Email: info@mariajose.com

C O N S E L L

Fa 60 anys que la Família Campins va obrir el Taller d'Automòbils Campins a la carretera de Consell. Tel. 971 622 066

Fa 4 anys que en Francesc Mas de Ciutat és l'amo de la Fàbrica Alimcarat al Polígon de Consell. Molen garrova per fer cacao. Paguen la garrova estucada a bon preu per recolzar el sector agrari. Tenen el suport de la Conselleria d'Agricultura i el de la de Indústria i Comerç. Tel. 971 623 004

Fa 32 anys que na Caterina Pol va obrir la Ferreteria Vechiano a la carretera de Consell. El seu home, en Blai Vechiano, que va morir ara fa 7 anys, feia de llaurer i anava pels mercats de Mallorca. Ara, la seva filla Margarida és la madona de l'empresa. Tel. 971 622 070

M U R O

Fa 3 anys que n'Elisabet Sastre amb na Margarida Crespi, regenta la botiga de moda i complements de senyora Mais a la Plaça de l'Ajuntament de Muro. Tel. 971 860 142

Fa un mes que na Margarida Morro ha obert la botiga de moda Marga al carrer de Santa Anna de Muro. Tel. 971 860 601

Són les madones del Super Can Toni del costat de sa Plaça de Muro. Tel. 971 537 716

Na Joana Maria Siquier és la madona jove del Bar can Palau de Muro. A la foto amb n'Elisabet Poquet i el seu fill Joan. Tel. 971 860 304

És la família Llompart de Sóller. En Llompart és d'ascendència murera. Els trobarem dinant a Can Costitx. Tel. 971 630 341

En Pep Sastre i na Margarida Gamundí són els amos joves del Restaurant can Costitx de Muro. L'arròs brut que fa la madona és per llepar-se el dits, com el que feia la meua tia Antoninai na fa 60 anys. Tel. 971 537 07

Enhorabona

Tota societat avançada en democràcia necessita d'uns mitjans de comunicació que facin arribar als ciutadans de manera lliure i objectiva el que succeeix en el món que l'envolta. L'Estel sempre s'ha caracteritzat per la seva independència del poder polític establert, i per tant, podem afirmar amb rotunditat que compleix aquesta funció.

Poder celebrar la 500ena edició és un orgull i un motiu de satisfacció, i és el meu desig que els membres que formen la redacció de la publicació així com els seus col·laboradors segueixin endavant durant molts anys amb la seva tasca.

L'Estel ha aconseguit arribar a totes les contrades de la nostra illa, retratant els ciutadans en les situacions més quotidianes. Però també ha volgut aportar un punt de vista fresc a les notícies actuals que fan referència al nostre autogovern.

Per tots aquests motius com a Presidenta del Consell de Mallorca vull encoratjar a totes les persones que fan possible aquesta publicació a treballar amb il·lusió i constància, sempre des de un punt de vista positiu per a la ciutadania, això és, oferint un producte independent, i sobretot respectuós amb tot allò que ens identifica com a poble. Si anam per aquest camí, en el qual l'objectiu principal és estimar Mallorca, ben segur que no ens equivocarem. Endavant! Ω

Maria Antònia Munar i Riutort
Presidenta del Consell de Mallorca

SANTA MARGALIDA

Fa 3 anys que na Margalida Riera de can Tovella regenta el Bar de la Tercera Edat de Santa Margalida. A la teulada n'Antoni Rosselló que va festa convida a espinagada. Tel. 971 523 909

En Jaume Mas és el dependent del Bar Calafat a la Plaça de Santa Margalida. Tapes i variats. És el bar del Barça. Tel. 971 853 148

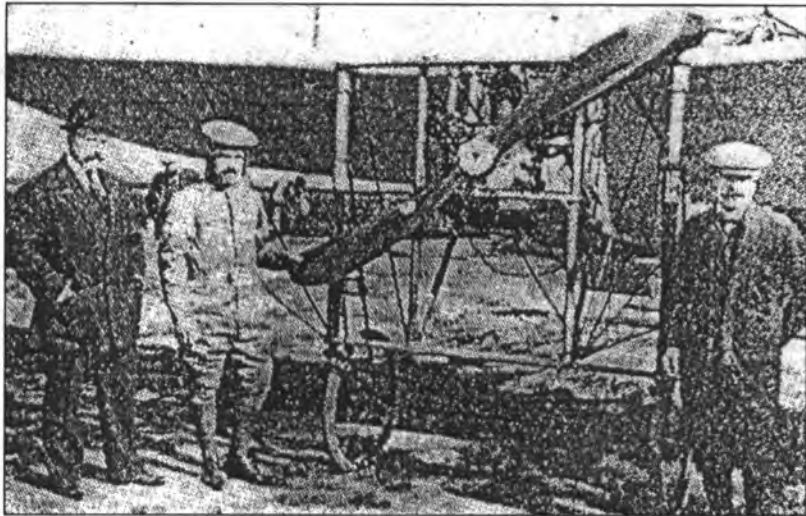
Fa un any que na Paquita Carrasco i el seu home regenten el Bar les Palmeres al costat de l'Ajuntament de Santa Margalida. Despatxen menús a 6'6'€ Tel. 971 523 097

L'aeroplà d'en Mamet

A L'Hipòdrom de Son Macià li pertoca el mèrit històric d'haver estat el primer indret mallorquí a on per primera vegada s'enlairà a l'aire una màquina de volar.

El jove i agosarat aviador francès Mr. Lucien Mamet, pilotant un monoplà BLERIOT de 25 cavalls, 7 metres de fuselatge i 8 metres de cap a cap d'ala, que no era més que un entrunyellat de tubs i llistons lligats entre si amb fil de ferro i tot això cobert de teles gruixudes col·locat damunt rodes de bicicleta, deixà amb la boca badada a la gent que pogué contemplar la proesa de que allò s'alcés d'enterra i s'enlairés, fins que una aturada del motor acabà l'espectacle i se produí el primer aterratge en aquesta terra.

Lucien Mamet que efectuà el primer vol sobre el cel català fa 92 anys, apareix en el gravat moments abans d'iniciar-lo a Barcelona

En Lucien Mamet tenia el carnet n. 17 de l'Aero Club de França i havia estat un dels alumnes predilectes d'en Blériot. En Mamet, també posà una escola d'aviadors a la ciutat de

Pau i entre els seus deixebles n'hi havia un que era de l'Uruguai anomenat José Garcia Cames, que solia acompanyar-lo quan en Lucien se desplaçava per fer exhibicions públiques. No sé si aquest Garcia vengué amb ell a Mallorca però és quasi segur que ell va ésser a l'Hipòdrom de Casa Antúnez de Barcelona el mes de febrer de 1910, quan allà hi va volar en Mamet provocant un deliri popular. Per això, va ésser contractat per venir a Mallorca per embadalir a la gent per les Fires i Festes que se programaren pel mes de juny d'aquell mateix any.

El dia 28 de juny de 1910, a l'Hipòdrom Balear que estava a son Macià, se feren volades de prova i d'assaig, amb resultat positius.

Allà tenien estojat l'aeroplà dins una "hangar" que no era més que una enramada feta de pressa i corrents per alliberar-lo del sol estiuenc.

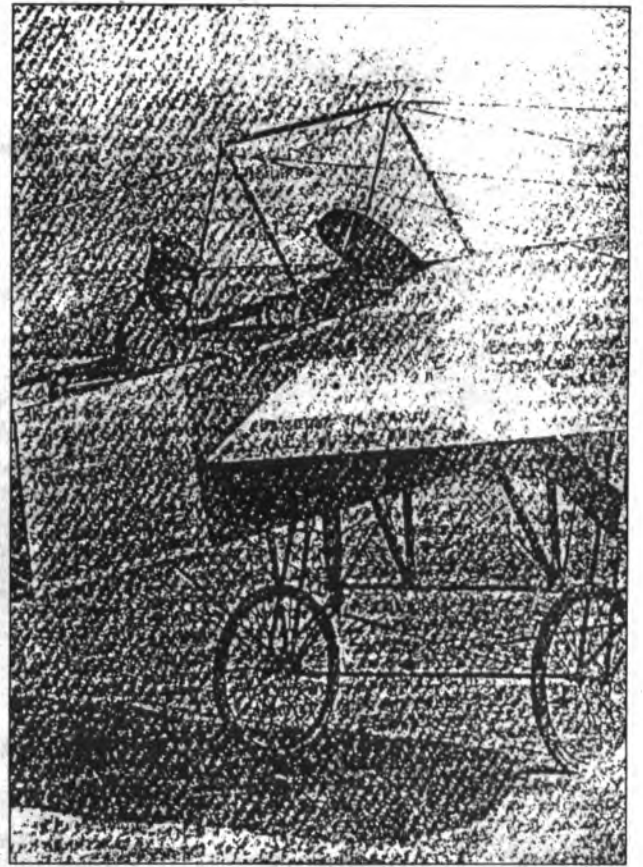
L'endemà, que era el 29 de juny de 1910, tengué lloc la sensacional Festa de l'Aviació, com atracció especialíssima de les Fires i Festes de Ciutat. Per una crònica que se publicà a La Almudaina del dia 30, sabem que a dins l'Hipòdrom de Son Macià s'ha arreglaren més de 700 carruatges i s'ha de tenir present que els carrils, o galeres de lloguer, feren tots els viatges que pogueren des de l'estació de la Plaça d'Espanya, on una gentada ansiosa los prenia a l'assalt. Hi hagué també trens especials que s'aturaven al quilòmetre 6 i des d'allà els passatges partien a peu, per dins els camps de rostoll, cap a l'hipòdrom.

L'Aeròdrom va estar mesell de gent perquè l'expectació era mai vista.

El públic contemplava amb la boca badada aquella màquina de volar que segons el periodista de torn era "una especie de libélula colosal".

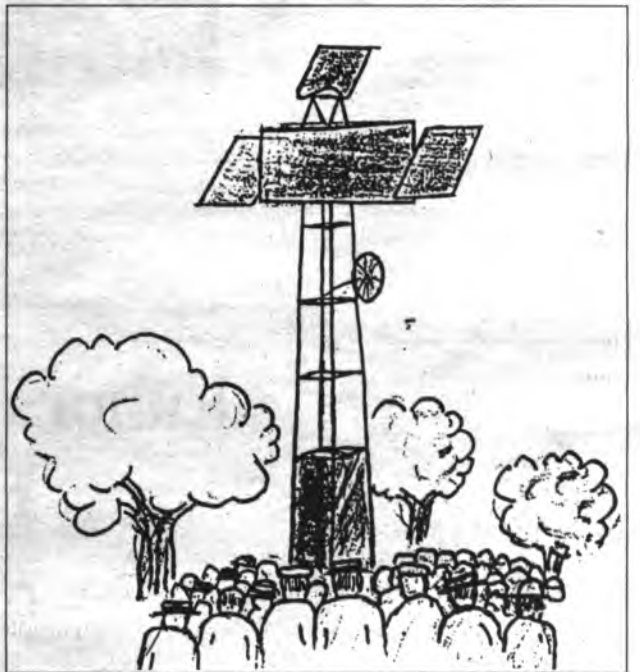
Posat en marxa el motor, en Mamet manejà unes palanques i després d'una enveladeta, l'aparell s'aixecà fàcilment i volà en direcció cap a ses cases, les envoltà i posà proa cap el Pont d'Inca, a bona altura, segons la premsa i donà una altra volta semblant a la primera i quan esclatava el deliri del públic, l'aeroplà començà a davallar i perdre altura fins que uns fils de ferro del timó s'enredaren amb el brancam d'una olivera de la finca de can Dejà i la màquina caigué feta estelles. En Mamet no se matà perquè per sort caigué sobre una garbera dispart de sa cadireta i tan sols s'esclafà el nas.

S'aeroplà quedà en posició vertical com si fos un obelisc fàlic i extravagant que feia

En Mamet i la seva màquina voladora segons fotografia publicada a la Almudaina del 29 de juny de 1910

empeguir. Fou un final de festa que no se mereixia de cap manera en Mamet, que era un home a qui vessava l'heroïtat i el coratge per tots els costats. Ω

Aquest dibuix Està calcat damunt un mal gravat de l'Almudaina del 1er. De juliol de 1910.

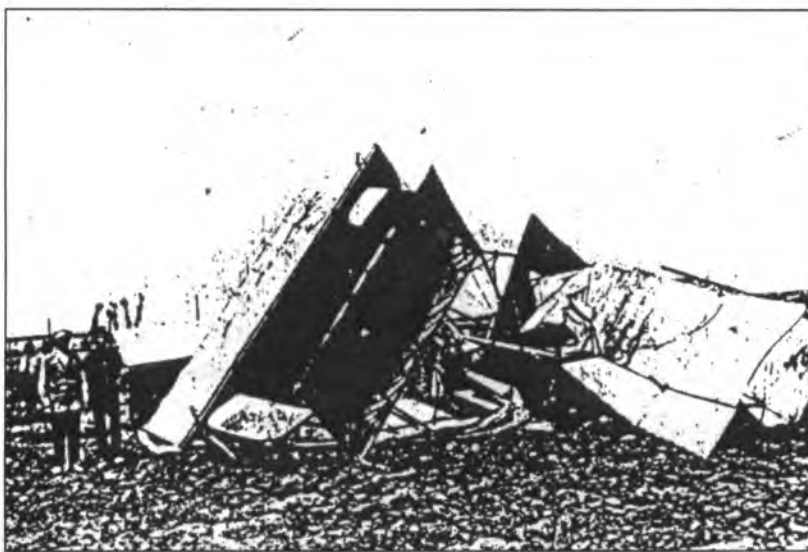

Foto de com quedà de malparat l'avió després de caure.

La democràcia dels altres

Als Estats Units d'Amèrica, des dels temps de les lluites pacifistes dels anys seixanta, contra la Guerra del Vietnam, s'ha anat configurant tot un moviment creixent antibel·licista que contesta les polítiques intervencionistes i l'ús de la força de les armes per part de l'Estat amb seu a Washington. Les protestes contra la política exterior de pacifistes, ecologistes, organitzacions d'esquerra i, encara, representants dels intel·lectuals d'esquerra, a més d'alguns artistes i polítics compromesos amb la causa dels drets civils i del no-intervencionisme.

Entre els intel·lectuals, gent

com Noam Chomsky i Michael Albert s'han apressat a rebutjar la intervenció armada a l'Iraq i a manifestar quelcom tan important com la que segueix: "ser demòcrata a casa no necessàriament impedeix ser un opressor a fora". Alhora, assereixen que la guerra contra el terrorisme ha esdevingut "una campanya destinada a reduir les llibertats civils, a expandir la producció i comerç d'armes i a legitimar atacs contra qualsevol objectiu que es consideri poc amistós". Unes paraules que lliguen amb aquell il·lustre representant de l'esquerra liberal nord-americana del segle XIX que fou Henry D. Thoreau, el qual

afirmà coses tan assenyades com les següents: "la democràcia comença on comença la desobediència", i que "sense individus disposats a cercar sempre el que és just mai no es podrà assolir una societat democràtica".

La política imperialista de "la nació més poderosa del món" -cosa que la fa encara molt més perillosa- constitueix, doncs, una flagrant conculcació dels valors democràtics i un vergonyós menysteniment de la llibertat d'expressió. Quelcom de semblant s'està esdevenint en països menys poderosos, però tanmateix imperialistes -i, per tant, igualment condemnables- com l'Estat espanyol, en que els discursos

aznarians, amb l'ajut inestable de les actuacions del jutge campeador Baltasar Garzón, generen creixents agressions contra els drets humans i dels pobles, tot degradant granment, de passada, paraules com democràcia, llibertat, solidaritat, o expressions com bons i dolents, terrorisme, etc.

Heus ací com la batalla polític-mediàtica en què ens trobam immersos perverteix constantment el llenguatge, els mots i llur significat, alhora que enverina greument la convivència. Algú ha advertit que "una mentida repetida moltes vegades esdevé veritat", i aquesta és precisament la qüestió. Hom té la clara percepció, així, que a una munió de persones d'aquest planeta els (ens) ha tocat viure en una mena de

democràcia dels altres enquistada en la llei del més fort, en la retòrica fal·laç de l'ordre establert. En aquest sentit, és de raó, i de sentit comú, considerar que el gran enemic de la democràcia sia la uniformització del pensament polític. A banda d'açò, sempre he trobat molt significatives, i encertades, unes paraules que pronuncià en el seu moment, l'enyorada escriptora Montserrat Roig: "La democràcia no s'aprèn en el Parlament, sinó a casa. Ser demòcrata no és una actitud política, és una actitud davant la vida". Ω

ANDREU SALOM I MIR

Debat real

No creient: En el mail anterior es diu: "Trob que el patiment és totalment central per entendre correctament la mateixa vida i, per suposat, tota la resta, política inclosa. Alhora, em fa l'efecte que el tema del patiment sol ser molt poc entès pels no creients, que constitueixen la major part de l'actual i dèbil independentisme català, diguèssim, en actiu. Hi ha, en la meua opinió, immaduresa vital"

No creient: Tant en política com en religió i en general en el món de les idees, posar en els altres mals ficticis per després desacreditar-les s'està convertint en una preocupant moda.

En el text anterior es fa una reflexió sobre el patiment, bastant encertada a mon parer, per a continuació dir que el patiment es poc entès pels no creients i que per tant els no creients mostren una immaduresa vital.

Cristià: Jo no podria dir, evidentment, que tots els no creients sien immadurs, segurament hi ha prou no creients més madurs que gent que es diu creient, però sí que tinc una asfixiant sensació d'immaduresa general en ambients seculars (si bé no dic pas que no hi hagin excepcions, de tota manera la ignorància voluntària i orgullosa que veig en ambients "laïcistes" envers temes "religiosos" sol ser pur prejudici i ceguesa política i vital).

No creient: Tot i que tots saben que les generalitzacions són sempre errònies, seguim emprant-les per demostrar que el que pensem és la millor veritat si no la única.

No hi ha diferència entre els creients y els no creients a l'hora d'entendre, o no, el patiment humà. Com no n'hi ha entre els d'ulls blaus o els d'ulls verds.

Cristià: Estic convençut que quasi sempre hi ha prou diferència quant al patiment humà, perquè els creients normalment no el consideren eixorc, sinó precís o almenys que serveix algun fi de Déu i per tant se'l solen agafar amb més filosofia, mentre que els no creients em fa l'efecte q normalment acaben agafant aversió, pànic, etc. a tot allò relacionat amb el dolor. De vegades m'arriben emails i escolto coses a gent no creient que podrien resumir-se així "mamà, pupa no".

No creient: La creença o no creença amb Déu es una opció vital que no t'assegura la maduresa,

Cristià: No te l'assegura necessàriament, depèn de quant humil et faci Déu en les seves mans, i això requereix dolor.

No creient: per altre banda impossible d'assolir ja que no es una fita si no un camí. Hom pot tenir un grau més alt o més baix de maduresa, pots haver arribat més enfora en el procés de "madurar" però no pots pretendre que el camí que hom tria és l'únic vàlid.

Cristià: Parlar en aquests termes és un tant abstracte, i com creients i no creients parlem des de perspectives tan diverses, no sé si ens hi podríem aclarir.

No creient: Ni comparar-ho amb generalitzacions.

Cristià: De generalitzacions n'hi ha tant i tant pertot...No sé què dir-te.

No creient: El patiment humà es entès per aquells que tenen clar quin és la naturalesa humana tant si hom va per el camí de la creença com si un en tria un altre. Independentment de que la naturalesa humana sia per uns divina o sia matèria per els altres, es poden construir forts i sòlids

fonaments vitals.

Cristià: Això sí. Més aviat diria que els creients tenen més possibilitats a la llarga, però també és cert que normalment són creients la gent amb menys possibilitats, d'entrada.

No creient: Crec que posar el fracàs o les pors dels que no ho aconsegueixen com exemples de que el camí contrari es erroni sols perverteix el pensament propi.

Cristià: El que veig és que els Estats forts, democràtics, potents a tots els nivells són de rerefons cristià. Veig que els règims ateus sols porten misèria i repressió. Són coses més que constatades. Veig que les ideologies humanistes (anarquisme, marxisme, nacionalisme, feminisme, drets humans i de minories...) naixen sempre d'una matriu cristiana. El parlamentarisme català nasqué de les treves de Déu de l'Abat Oliva. Que les independències nacionals a Occident es troben molt relligades amb el cristianisme. I un llarguíssim etcètera. Això són fets constatables, no pas ideologies ni "creences": és Història, sociologia, ciències socials i polítiques. Però generalment els no creients no hi donen importància a fets tan rellevants o simplement es queden perplexos a causa de no copsar la qüestió (sovint perquè menyspreen el fenomen religiós en el mateix sentit que un blaver pot menysprear la filologia catalana, posem per cas: prejudici i ostentació de la pròpia ignorància i prejudici, és a dir, una ignorància aviciada, gratuïta i totalment prescindible). Els fenòmens socials i històrics no s'esdevenen casualment: hi ha poderoses raons causafecte. Qui no vulgui copsar això no és de fiar políticament, sols és un somiatruites indisciplinat sense sentit històric.

No creient: Al parraf comentat, qual-sevol no creient podria haver dit el mateix sols canviant "no creient" per "creient" i seria tant cert o mentida com ho es ara. Teniu-ho en compte.

Per favor portau-vos be si podeu.

Cristià: No ningú es porta gaire bé, això ja ho saps tu. Però estic una mica fart, la veritat, de la vidorra que es donen molts compatriotes, resistirem si Déu vol).

No creient: Pau, amor i un somriure!

Cristià: Això com a mínim i pel cap baix,

No creient: Hola

En cap moment he volgut barrejar religió y política, si no tant sols fer algun comentari sobre l'etern debat de creients i no creients.

Cristià: Bé, no ho havia entès exactament com a barreja en un sentit negatiu, de totes maneres en la realitat totes les coses tenen interconnexions (Gandhi deia que ell no trobava que la llei moral, espiritual, religiosa hagués d'estar d'esquenes a la política).

No creient: Entre altres raons per que les nostres posicions polítiques són mes que pròximes.

Dit això deixem fer una mica d'advocat del diable:

No crec que sia convenient que política i religió es solapin o que acabin essent una mateixa cosa.

Cristià: Ni jo tampoc. Sols que una cosa és defensar un Estat laic (jo el defens, per suposat) i una altra allò que se'n diu secularisme o laïcisme militant, d'arrel irreligiosa i sovint amb forts prejudicis, desco-

neixences i fins i tot intolerància.

"La irreligiositat de què fan gala diversos mitjans de comunicació de gran audiència. Ens trobem amb una societat clarament postreligiosa, que corre el risc de rodolar vers un infracisme irreligiós. De fet, la principal forma d'intolerància és la que s'anomena "secularisme militant" o "all-embracing secularism", o humanisme secular, la terminologia forense americana: un moviment difús però generalitzat, pel qual la moral és una qüestió de preferència, que exigeix aïllar la cultura humana de tota referència transcendent. És pertinent recordar que les tres principals repressions massives del s. XX han compartit un biaix irreligiós i, ensem, i paradoxalment, un biaix contra les minories religioses. A Turquia, els Joves turcs, -de rel islàmica, però fent bandera del laïcisme-, van perpetrar un genocidi contra els armenis, amb més de 2.000.000 de víctimes. Al III Reich, els nazis -de matriu cristiana, encara que fent gala de paganisme i esoterisme- van exterminar vora 6.000.000 de jueus. A la Unió Soviètica, els comunistes -d'origen majoritàriament ortodox, però d'ateisme militant- van menar a la mort a més de 2.000.000 de persones, amb una sobrerrepresentació catòlica i musulmana. Fins i tot a la laica França, queda clar que les ratonades envenen més les mesquites i els musulmans creients que no pas contra els àrabs agnòstics" (Jordi Banyeres). Cal repensar la història del s. XX. Atac a les minories ètniques: sota el neopaganisme d'Hitler. Atac a la pròpia població: sota l'ateisme dels comunistes. Atac a l'enemic: el maçó Truman escull les dues ciutats amb més població catòlica del Japó: Hiroxima i Nagasaki. Atac als colonitzats: el maçó i laic Mendes France — escric de memòria aquest punt, caldria comprovar-ho -mata mig milió de persones a Madagascar. Realment els laicistes i ateus han estat més tolerants que els cristians des que tenen el poder polític (fa cosa d'un parell de segles)? Jo no ho veig per enlloc, sincerament.

No creient: Les grans democràcies occidentals el que tenen en realitat es un rerefons romà (o clàssic si vols) de separació de poders.

Cristià: La separació de poders ve de la Constitució nord-americana (la independència d'Anglaterra), que prové d'una mescla de calvinisme o protestantisme amb maçoneria moderada. L'imperi romà no tenia realment separació de poders, malgrat tenir una bona base jurídica. Era confessional (en certa manera multiconfessional -el Panteó, com a símbol-, però confessional), de fet la religió romana tenia càrrecs públics reconeguts civilment i sols durant un curt temps (315-380 aproximadament) hi hagué "quasi" una separació de poders (en realitat fou sols llibertat religiosa genèrica). Però Teodosi oficialitzà l'Església Catòlica (= "Universal") com a religió imperial cap al 380 i de nou acabà la "quasi" separació Estat-religió.

No creient: Cert es que aquest rerafons ens ha arribat mitjançant el cristianisme com hereu de l'imperi romà, però també ho es que es el cristianisme aferrat al poder social i polític el que provocà els períodes mes obscurs d'aquests països.

Cristià: Més que el cristianisme (l'Evangeli o el Nou Testament no donen peu al cesaropapisme ni a la Inquisició), podríem dir que és la Cristiandat sociològica i institucional (St. Agustí a la seva "Civitas Dei" és el primer teoritzador cristià d'una possibilitat de cesarisme-Cristiandat ins-

titucional, a còpia de l'Israel de l'Antic Testament). De tota manera mira tu on són els països de rerefons cristià i on són els de rerefons no cristià i la cosa se't quedarà molt clara.

No creient: Però això són temps passats i ningú se n'ha d'ofendre dels errors del passat si no aprendre d'ells per no tornar a cometer-los. Estic d'acord en que els moviments cristians estan darrera moltes de les ideologies humanistes, però no crec que sia la causa primera ni prop fer-hi. En tot cas el cristianisme permet el desenvolupament d'aquestes idees i es prou flexible com per fer-les seves.

Cristià: No crec pas que les ideologies humanistes sien cristianisme, més aïna són una mena de derivacions "herètiques". Però és palès la potencialitat del cristianisme en tots els àmbits, molt per damunt de les altres religions i, sobretot, molt més per damunt que l'ateisme, que sols ha donat, sempre, guerres, misèria i règims policíacs de la pitjor espècie. Per alguna raó deu ser.

No creient: I aquesta crec que es la diferència amb altres tipus de substrats socials, ateus o no, creients o no. Que els règims ateus porten la misèria i la repressió es una afirmació si mes no agosarada,

Cristià: Tots els règims marxistes-leninistes s'han declarat confessionalment ateus (Estat ateu) i tots han estat sagnants dictadures, alguna de les quals, com la URSS de Stalin o l'actual Corea del Nord més delirants i terribles que la pròpia Inquisició Catòlica. I aquests han estat els únics Estats declaradament ateus (la França revolucionària i napoleònica era teista i donava llibertat de cultes, sols, no era atea). Això us hauria de fer repensar una mica més la qüestió als ateus.

No creient: no perquè no hi hagi, momentàniament, exemples abastament si no per que en aquests exemples es pot discutir força el seu paper ateu "per se" o com a reacció a un regim anterior igual de miserable i corrupte.

Cristià: Però estranya coincidència que tot Estat ateu hagi estat tan miserable. En macrosociologia és on menys em crec les "coincidències" ni les "casualitats", de debò.

No creient: De fet no conec cap regim en que la societat que el sustenta sigui atea (no me valen les declaracions dels dirigents perquè no solen tenir en compte el que no cuadra amb la seva visió).

Cristià: Bé, és quasi inèdita una societat on la majoria de la gent es tingui per atea (normalment la majoria de societats tenen un 80% aprox. de gent que declara creure en Déu o en "un Déu"). Però no sabem realment com era això en societats molt controlades i en la misèria com la URSS de Stalin o l'actual Corea del Nord. El que sí veig que una bona majoria dels independentistes catalans que conec (prou) es declaren ateus (alguns són més dialogants, uns altres tenen sòlids prejudicis i fins i tot intolerància). I jo conec ben pocs líders de fiar que sien ateus (qui? Lenin, Mao, Ho Txi Min...? Companys era maçó. Xirínacs, Àngel Colom o Pujol catòlics. Gaudí, Muntaner, Lluís eren místics cristians. Martin Luther King o Gandhi eren certament ben creients, Malcolm X era musulmà, etc. etc. Ni tan sols Voltaire era declaradament ateu, sinó més aviat teista i maçó. Tu mateix.

No creient: En sap greu però no tenc temps per continuar, pot ésser en un altre moment.

Cristià: Quan vulguis.

Una abraçada. Ω

England, England

Es fosc. No són, però, ni les cinc de la tarda. El xim-xim persisteix. El cambrer i les seves dues filles ja han començat a plegar. Quan m'han vist dins el bar, un lloc menut vora l'estació de trens, han corregut a dir-me que la cuina era tancada. No han posat pegues, però, a servir-me un te calent. De fet, l'ou que s'està cruspint el de la taula del costat, té tot l'aspecte de ser un sopar.

Al llarg de la jornada he enfilat en tren cap al verd humit d'uns turons inacabables que et fan venir fred de només entrellucar-los. Curiosament amb un tren de llarg recorregut que havia estat suprimit moments abans de la seva sortida, tot i tenir el bitllet a la butxaca de feia dies (els bitllets comprats amb antelació són més econòmics a la Gran Bretanya). Al matí, però, quan he sabut que era cancel·lat, he quedat de suro. Minuts més tard, mentre barrinava alternatives d'urgència, han comunicat que el tren havia estat discancel·lat (mot inventat per aquests casos -en els diccionaris d'anglès no consta-, però que he entès a l'instant), i que la seva arribada era imminent. Si anul·lar un tren, del qual han venut bitllets, ja et deixa fava-girat, que a continuació el desanul·lin sembla xauxa. Amb la privatització de les línies ferroviàries britàniques, empreses com Virgin -molt més enteses en discos- han adquirit trens que fan anar de bòlit els usuaris dels Midlands.

En Julien, un ensenyant de sociologia, m'ha donat l'oportunitat de passar un Nadal diferent. L'oportunitat s'ha produït quan en Julien s'ha vist obligat a ajornar unes vacances a la neu. I és que la seva mare s'ha girat el turmell. El canvi de plans ha facilitat que m'allotgés uns dies. Des de fa un mes, en Julien té acollit a casa un antic company africà d'universitat, en Kingston, que tenint la vida organitzada de fa anys a Michigan (EE.UU.), no ha pogut tornar a entrar a Nord-amèrica després d'un viatge llampec a l'illa Maurici: «És el color de la meua pell allò que molesta els duaners». Mentrestant cerca feina en terra anglesa ja que al seu Zimbabwe natal van maldades. Per acabar-ho d'amanir, aquests dies de festa en Julien també ha hagut de córrer per la seva veïna Joan (en anglès és un nom femení). I és que els familiars directes d'aquesta venerable senyora li han girat l'esquena malgrat la pneumònia que pateix. El darrer dia de 2002, en Julien ha esperat matí i tarda una ambulància per a la Joan que no ha arribat fins al capvespre. I finalment en lloc d'una ambulància se n'han presentat dues.

Aquest bocí d'Anglaterra, a un salt de les conurbacions de Birmingham, és conegut com el Black Country. I és que en un altre temps va ser un important centre miner del carbó, que va revifar l'economia comarcal. Tanta era la brutor que aixecaven les explotacions, que la reina Victòria corria la cortina quan travessava en tren aquests topants. Avui crida l'atenció observar la diversitat ètnica existent en la contrada, que prové de les antigues colònies. En alguns rètols públics hi ha indicacions en hindi, panjabí, àrab i anglès. Així com és habitual coincidir amb sikhs, que fàcilment reconeixes pel turbant i la barba, despatxant en llocs públics.

Aquests dies, Santa Claus acostuma a arribar força carregat. Els anglesos no escatimen a l'hora de tenir detalls. Si l'atrafagament amb regals amunt i avall era general abans de Nadal, l'endemà de Sant Esteve la història es repeteix amb les rebaixes. Allà els reis mags són uns perfectes desconeguts.

De bon matí els núvols es belluguen esperitats. En el cor de l'Anglaterra del XXI hi ha tantes coses que van a tres quarts de quinze! **Q**

QUIM GIBERT, ENSENYANT

El Diari de Girona ataca als Maulets

Una vegada més el Diari de Girona criminalitza i ataca als Maulets, aquest cop és un article signat per Jordi Xargayó (director del rotatiu) el dia 12 de gener.

Maulets ha enviat un correu que adjuntem tot seguit, tot i això no estaria malament que la gent envies cartes al director expressant el seu malestar per la manipulació informativa i les mentides que diu aquest home.

La carta destinada al senyor Xargayó diu:

"He llegit el seu article i una vegada més m'ha semblat patètic el seu estil, més propi d'un xarlatà que no pas d'un director. Com gosa parlar de democràcia, si vostè és un intolerant, un mentider compulsiu, un neofeixista, un criminalitzador... Vostè apunta i la policia actua. Amb gent com vostè, el rotatiu es converteix una vegada més amb "Los Sitios", tot Girona ho diu i vostè ho ratifica. Com a membre de Maulets, estic molt indignat per les calúmnies que ha escrit en el seu article. Li reproduïm el tros que afecta a la meua organització:

"Cal substanciar també el paper que pot exercir a curt o mitjà termini un partit en alça com ERC que està atraient amb força les noves generacions de votants catalanoparlants, les que s'han format en democràcia i gairebé exclusivament en català en les escoles; generacions que han amplificat el discurs nacionalista de Pujol i que veuen Espanya com quelcom aliè, distant i que cal evitar.

L'etapa de Govern d'Aznar també ha contribuït a fomentar aquest pensament. A ERC se l'ha de considerar més com un partit nacionalista que d'esquerres. Al seu costat estan creixent uns grups de joves, els

Maulets, encara larvats en el conjunt de Catalunya, però amb un radicalisme que, si es donessin les condicions, seria l'equivalent a la kale borroka. En zones de majoria social catalana, com Girona, ja han mostrat les seves credencials boicotejant visites i actes de dirigents del Govern i del PP, invitant a la

Universitat Pepe Rei, col·locant artefactes, amenaçant regidors del PP i coaccionant comerciants que no volen catalanitzar el rètol dels seus establiments. Comptem amb la tolerància, tàcita o per omissió de l'actual majoria governant. Tenen les seves xarxes de captació en les escoles i els instituts." per tal que rectifiqui.

Hem decidit com a organització emprendre mesures legals contra vostè i el seu rotatiu, com ja vam fer amb "La Vanguardia" en el seu moment, per cert vam guanyar. Li donem de plaç fins el dimecres 15 de gener del 2003 perquè ratifiqui en un article al seu rotatiu o ens veurem als jutjats.

Pensi bé el que fa, doncs vostè diu moltes mentides i greus en aquest article, qui posa artefactes? Qui coacciona a comerciants? Qui amenaça a càrrecs del Partido Popular?

Vostè delira, diu coses irracionals i indemostrables perquè no son certes!!

Per cert l'article on vostè ha de ratificar per mentider, ha de ser clar i concís. Ha de ser publicat en una pàgina important i amb la mateixa grandària que l'article esmentat.

Atentament, Maulets.

Que li quedi clar en tot moment que això no és una amenaça, crec que estem legitimats per demanar-li que rectifiqui públicament, si vostè considera que no, el jutge ja decidirà.

L'adreça per enviar les vostres queixes es: opinio.diari-degirona@epi.es

També podeu demostrar la vostra disconformitat enviant correus a diaridegirona@epi.es

Pitjor que l'opressió és el renunciament.

L'espectacle d'un poble ajupit és molt més trist que el d'un poble oprimat. Quan s'ha renunciat, l'opressió cessa, perquè no hi ha res a oprimir. Viure oprimat, és una dolorosa manera de viure. Renunciar, emmotllar-se, és una vergonyosa manera de morir". **Q**

agusti@llibertat.com !!!

Un informe recull el menyspreu pel català de jutges i policies

El Consell de Col·legis d'Advocats de Catalunya té previst enllestir al gener un informe en què es detallaran els atemptats contra els drets lingüístics dels ciutadans de Catalunya comesos per l'administració pública, especialment de l'Estat, en àmbits diversos com ara la policia, la justícia i els registres civils. El document, impulsat per la comissió de Llengua del Consell, serà remès al Consell d'Europa, organisme responsable del control de l'aplicació de la Carta Europea de les Llengües Regionals i Minoritàries. El tractat va ser ratificat per l'Estat espanyol el 2 de febrer del 2001. En compliment d'aquest tractat, el govern central ha remès aquest any al Consell un informe sobre les mesures que s'han dut a terme per garantir l'aplicació de la Carta.

L'informe que preparen els advocats pretén posar de manifest davant del Consell d'Europa els incompliments flagrants en què incorren les autoritats espanyoles en matèria de protecció dels drets lingüístics. Per aquest motiu, s'està elaborant un cens de totes les situacions en què s'ha negat a un ciutadà l'ús del català en la seva relació amb l'administració, ja sigui en una comunicació oral o escrita. Per completar l'estudi, la comissió de Llengua del Consell està oberta a tots els ciutadans que vulguin comunicar experiències personals i posa a la seva disposició un número de telèfon -932 157 610- i un correu electrònic: rut@cicac.org.

Entre els casos que es recolliran hi ha negatives a escriure documents en català en registres públics o a prendre declaració en català davant de la policia o els tribunals. Un dels últims casos que ha transcendit a l'opinió pública és la d'un veí de Mataró a qui un jutge va vetar l'ús del català en un judici per falta d'un traductor. El cas, ja per si lamentable, arriba a la categoria d'escàndol si es té en compte que la llei autoritza els jutges a designar qualsevol de les persones presents a la sala en el moment del judici perquè faci les funcions d'interpret. **Q**

Solidaritat catalana

M.: Després de la picabaralla entre Generalitat de Catalunya i la Xunta de Galícia, sobre el lloc a on han d'anar els vaixells que s'han enviat des d'aquí, què creieu que cal fer?:

- ja que no els volen, que ens els tornin ja, no fos cas que se'ls quedessin com els papers de Salamanca.
- que els portin al lloc que vulguin. La taca és del qui se l'ha "treballada", i per tant els gallecs manen.
- qui paga mana. Per tant aniran on la Generalitat cregui convenient. I si no que tornin.
- aquesta és una nova mostra de l'amor pels catalans que tenen més enllà de les fronteres dels Països Catalans.
- a qui se li acudeix enviar tres vaixells sense avisar?
- altres: a emplenar per vosaltres.

R.: Les teves qüestions tenen molt interès, jo no conec exactament aquest cas dels vaixells catalans, me'n podries enviar un link d'Internet?

O.: jo no ho tinc massa clar, potser ja s'han retratat prou els gallecs i ara que facin el que vulguin.

R.: Home, no cal generalitzar, car també hi ha el BNG, aferrissat enemic de Fraga, que ha dut una dura oposició durant molt temps i ha anat enfortint-se malgrat la duresa de l'electorat rural, endarrerit i poc culte que hi ha a Galícia, amb un exemplar treball sindical. Ara bé, Fraga i el batle socialista d'A Corunha són fanàticament anticatalans.

O.: el que no tinc tampoc clar és perquè els hem d'enviar cap més solidaritat, a part dels 2 bilions de pessetes de dèficit fiscal que tenim els PPCC. no és ja prou solidaritat? què en pensem d'això?

R.: Jo no solc fer aquesta mena de solidaritats "nacionales". És que sols hem de ser solidaris amb els "españoles"? El que hem menester sobretot és d'autosolidaritat catalana (el que passa és que el catalanisme sol ser fanesopit i rutinari que això certament fa mandra: personalment jo m'ensopesc prou amb catalanistes, és gent amb poca imaginació, malgrat que creuen tenir-ne: deu ser en privat; i a més prou d'ells s'estimen el blasme per l'esquena i els somriures de conill i moltes coses abominables per l'estil que en fa fugir la gent).

Altrament, m'ha xocat que tant i tant jovent vulguin anar a torcar xapapote a Galícia, si l'accident hagués passat a Catalunya crec que no n'hi vindrien tants -ni molt menys. I és que la falta d'imaginació crea manca d'autosolidaritat i, doncs, manca d'una mínima autoestima (i, per compensació, manca d'auto-

crítica, que es tradueix en ensopidíssima rutina), i és normal que ningú no vulgui suportar gent ensopida, més si, damunt, "ellos" ens estigmatitzen amb catalanofòbies i campanyetes sistemàtiques.

Per tot això i pel que tu dius i perquè hi ha gent en molt pitjors condicions que els gallecs jo mai en la vida crec que m'hi hauria apuntat de voluntari. Cadascú que se peli les pròpies peres.

Ros: Respecte a anar a Galícia o no, crec que m'ha passat el temps. Professionalment no em puc prendre unes vacances, i físicament, l'edat (ja no sóc un nenet) i sobretot la manca d'exercici físic (sóc un drogo sedentari) segurament em portarien a fer més nosa que servei. Al final, alguns voluntaris haurien d'atendre d'alguna lipotímia o principi de col·lapse cardiopulmonar.... La veritat és que la meua feina ni la meua situació econòmica no em deixen disponibilitat, però no és menys cert que tampoc no hi hauria anat. Crec que són accions que hem de reservar pels de 25 anys en avall. Una altra cosa seria que fos metge o una altra professió que pogués exercir de manera proïsta.

R.: Llavors, per què volies fer-m'hi anar a mi, quan ja havia donat les meves raons per no anar-hi? D'això se'n diu "capità aranya": pretén embarcar uns altres sense embarcar-s'hi ell. Ω

Embarassos d'adolescents: les dades de Catalunya destapen un greu problema

La Generalitat admet mil casos cada any, una realitat que porta a l'avortament i mostra el fracàs de les campanyes de preservatius

DAVID RICO

S'acaba de fer públic que, a Catalunya, cada any queden embarassades últimament unes 1.000 noies entre 14 i 17 anys d'edat. L'any 2000 van ser exactament 1.023, 100 més que el 1999 i 182 més que el 98. Es tracta d'una tendència ascendent que fa reflexionar, més enllà de l'àmbit territorial de l'estadística, perquè la realitat és present a moltes zones del món amb les seves causes, unes deficientes condicions educatives i informatives sobre sexualitat i afectivitat, i evidentment les seves conseqüències, entre elles un augment de l'avortament, ja que el 2000 van ser mares "només" 354 catalanes menors de 17 anys.

Per tant, es confirma el pitjor: 2 de cada 3 noies embarassades han avortat, entre els anys 1998 i 2000, en una de les 7 clíniques privades de Catalunya autoritzades a realitzar aquestes pràctiques. Per exemple, l'Observatori de Bioètica i Dret de la Universitat de Barcelona ha reclamat recentment que s'afronti globalment la situació i que es faciliti educació sexual, més que no pas informació d'anticonceptius, a les escoles.

El fet que hi hagi cada vegada més embarassos, sigui on sigui, destapa un greu problema i també un fracàs: el de les campanyes que fomenten l'ús del preservatiu entre els joves. El greu problema va lligat a la defensa de la vida i lògicament també a qüestions econòmiques i de justícia social. Moltes de les noies embarassades viuen en un entorn complicat i no saben inicialment què pot passar quan tenen una relació sexual amb 15 anys, per posar un exemple.

Nou estudi que qüestiona l'eficàcia del preservatiu

Un informe científic publicat la setmana passada pel Medical Institute for Sexual Health (Institut Mèdic de Salut Sexual) confirma que "els preservatius no aconsegueixen

reduir el risc de contraure algunes de les malalties de transmissió sexual més comunes i potencialment perilloses. L'escriptor, titulat Sexe, preservatius i malalties de transmissió sexual: el que sabem ara, explica els recents descobriments i investigacions professionals sobre la capacitat dels preservatius per reduir riscos. És un document desenvolupat per alguns dels experts més destacats dels Estats Units pel que fa a malalties de transmissió sexual i investigació de preservatius.

"Amèrica està afrontant una epidèmia de malalties de transmissió sexual: més de 15 milions de noves infeccions cada any". Així de clar s'ha expressat el president de l'Institut Mèdic, Joe S. McIlhenny. Concretament l'informe diu que "en la transmissió de sífilis, l'ús del preservatiu deixa un risc relatiu d'infecció entre el 50 i el 61 per cent, mentre que en malalties com ara la gonòrrhea o la Chlamydia, el percentatge és aproximadament del 50 per cent".

Encara que aquestes dades no es refereixin directament al risc d'embaràs, que d'altra banda ja s'ha demostrat que no s'elimina mai amb el condó, tenen una incidència clara en la manca d'informació. Conèixer bé informes com aquest pot ajudar decisivament a reduir les relacions sexuals entre adolescents, que són la causa més directa dels embarassos i, malauradament també, dels avortaments.

Precisament dins el capítol d'avortaments, les xifres de Catalunya, que va publicar el diari EL PERIÓDICO el dimarts 15 d'octubre, no contemplen explícitament l'ús de la píndola de l'endemà. Lògicament seria molt difícil quantificar els éssers humans que són assassinats per aquest procediment, ja que en molts casos es pren el compromís abortiu sense que se sàpiga del cert si la noia ha quedat embarassada. Sigui com sigui, però, s'hi podrien afegir uns quants més als més de 600 fetus (per tant, vides) que són destruïts cada any a Catalunya des del 1998 a partir

d'embarassos d'adolescents.

Ensenyament: control dels centres públics

El panorama que estem analitzant ens permet preguntar-nos, d'altra banda, si hi ha un model d'ensenyament que dissuadeixi el comportament sexual que provoca l'augment d'embarassos en adolescents. Sembla bastant evident que manca un control dels centres públics, ja que a les escoles inspirades per algun ideari, entre elles les cristianes, no es manifesta tant el problema.

Una vegada més, la realitat que mostren les estadístiques deixa la recent campanya de la Generalitat sobre la sida a l'escola en una iniciativa clarament enganyosa. Reduir la informació als alumnes adolescents a una explicació tècnica sobre la utilització del preservatiu, com pretenia i pretén encara fer el govern català, desenfoca clarament tot el tema de la sexualitat a aquestes edats (12-17 anys), ja que posar màquines de preservatius, encara que sigui amb una consulta prèvia, simplement estimularia un augment de les relacions sexuals. I com que també s'ha demostrat que el preservatiu no frena ni la sida ni els anomenats "embarassos no desitjats", ens trobem davant un gran error novament.

En definitiva, hem conegut unes xifres que fan reflexionar i que alerten sobre la necessitat d'informació i educació de debò en el tema de la sexualitat i també de l'afectivitat, lligat a altres valors humans. L'especial sensibilitat humana que tenen normalment els adolescents fa que sovint no es plantegin les coses que fan pensant en les seves conseqüències. Per això ens trobem amb l'evidència que l'edat en què les persones tenen la primera relació sexual està baixant, per exemple fins als 15 anys a Catalunya. Certament és aquí on es troba la principal arrel dels embarassos de noies adolescents. I les famílies, no només l'escola, també poden fer molt per una autèntica educació en valors. Ω

Internet, ianquis, progres i la secreta

Internet és també un invent ianqui. En general molts invents són ianquis, anglosaxons i protestants. Ni ens n'adonem, tant en la figuereta raïem.

I l'any 1976, en la visita del Borbó als EUA, va prometre a Jimmy Carter que legalitzaria els partits polítics democràtics a l'estil europeu. Quan ho vaig veure el cor em donà un tomb, perquè aquell any m'havien detingut 3 vegades i dir una cosa així davant tanta audiència tenia tota la traça de ser una promesa en ferm.

Si no fos pels ianquis, els progres dels 60-70 encara tindríem darrere la secreta.

Invents ianquis

La cadira elèctrica és un invent ianqui. El corredor de la mort és un invent ianqui.

Guantánamo és un invent ianqui.

Les bombes atòmiques del Japó són un invent ianqui.

La destrucció dels pobles sioux, apache...són un invent ianqui.

Els vaixells amb esclaus negres són un invent ianqui.

El "dret" a tenir "pistola" a casa per defensar el reu "ranxo" encara que hagi de disparar o matar a qui sigui "en defensa pròpia" és un invent ianqui.

Els policies que apallissen negres solament per que fan cara de sospitosos són també un invent ianqui.

El menjar fast-food que es pren bevent cervesa i posant els peus a sobre la taula mentre mires un partit de beisbol és un altre invent de la cultura ianqui.

Els cops de puny del Salon són un altre invent ianqui.

El Bronx, on la gent pobre s'ha de conformar en malviure en suburbis deixats de la mà de Déu sense cap prestació ni ajut del govern, és un altre dels genials invents ianquis.

El concepte "Eix del mal" és un invent ianqui.

La cultura que afavoreix més les desigualtats socials del món és un invent ianqui.

El capitalisme més salvatge és un invent ianqui.

La cultura de pensar que els rics són els millors i els pobres són pobres perquè són uns desgraciats que no han sabut prosperar és també un invent del tot ianqui.

La creença i l'orgull de pensar que els Estats Units són la nació millor del món i que els altres països són uns miserables és també un altre invent ianqui.

Etc, etc, etc...

SI SENYOR, VISCA ELS USA PERQUE HAN INVENTAT INTERNET.

Maniqueisme progre

Una cosa és ser proianqui per reaccionari (no és pas el meu cas), una altra no ser antiianqui per patriotisme català, una altra no ser antiianqui per mal menor o per voler posar el país al dia, etc. Hi ha molts matisos, qui no és antiianqui no és necessàriament proianqui, també podem simpatitzar amb els USA sense simpatitzar amb Bush, però això són matisos q la nostra progressió fossilitzada, capquadrada i maniquea poques voltes copsa, perquè pareix que encara té la ràbia d'haver perdut la Guerra

Freda, cosa que estranyament no solen haver assimilat encara. Són nostàlgics que viuen del passat, com Giron però en vermell.

Quan facin alguna mani contra l'opressió araboislamista a Turquia, Algèria, Sudan, Aràbia (aliada dels EUA i financadora de l'integrisme islàmic arreu i a ca nostra, per cert)...o stalinaiana (aqueix Estat-secta d'Apocalypse Now que és Corea del Nord on milions de coreans passen gana ara mateix, amb una Dictadura republicana-comunista hereditària, on el president és una mena d'emperador deificat), jo de seguida acudiré. Dis-sortadament crec q no ho faran mai, perquè tot allò antiianqui és per a ells més o menys tolerable, encara q siguin les coses més monstruoses imaginables.

No és pas una gran hipocresia?.

Invents ianquis desmentits

Els vaixells d'esclaus que duïen negres cap a Amèrica eren europeus (per cert molts amb patrons o mariners catalans).

La pena de mort es va inventar a Europa. I en les formes més cruels i salvatges. No existeix a tots els estats americans. Als països islàmics, a la Xina, a Rússia, a molts països africans, encara existeix.

La bomba atòmica fou descoberta per científics alemanys en un programa de recerca del Reich. Alarmats pels devastadors efectes que sobre la humanitat podia tenir el seu invent van fugir al món lliure. La bomba atòmica llançada sobre Hiroshima i Nagasaki va escurçar de 2 a 3 anys el final de la guerra en el pacífic i va estalviar de 3 a 6 milions de morts (un altra dia classe de la segona guerra mundial al pacífic).

La destrucció dels pobles indígenes d'Amèrica és un invent genuïnament espanyol, seguit amb entusiasme per portuguesos, anglesos, alemanys, polonesos, francesos arreu del continent americà. Avui les nacions índies gaudeixen de plena sobirania política i de plena protecció a Amèrica i el Canadà. No es pot dir el mateix per sota la línia de Rio Grande.

Els policies que apallissen els que fan cara de sospitosos (siguin negres, jueus, xinesos, hispans, caucàsics, esclaus o el que vulguis) existeixen abans de la Declaració d'Independència i arreu del món. Per cert fa pocs mesos un incident semblant va passar amb el Sr. King a Barcelona i la policia espanyola encara és l'hora que hagi retirat de servei els agressors.

Els "apallissadors" a la policia americana són retirats immediatament del servei, i a més de les penalitats judicials que hagin d'afrontar pels seus actes, perden la pensió de l'Ajuntament (pena per cert gravíssima en un país on tothom s'ha de buscar la vida).

De fast food n'hi ha hagut sempre. Comparteix amb tu que es tracta d'un costum nefast i horrible. Però no conec ningú que l'hagin obligat a entrar a un MacDonalds's a punta de pistola. Per cert per aquí també hi ha algun restaurant que de cuina en sap el que jo física quàntica i el veig ple cada dis-sabte al vespre.

Te n'has deixat alguns invents:

La llibertat de premsa (abans que a Europa), i d'opinió (llegeix Alexis de Tocqueville).

La llibertat de culte (abans que a Europa), i l'absoluta separació de les esglésies de l'Estat (aquí encara tenim concordats amb la Santa Seu, subvencions a les esglésies i altres coses per l'estil).

El sufragi universal (incloses les dones;

abans que a Europa).

Els drets civils.

Els drets de les minories.

La llibertat d'empresa.

La societat de mèrit. Tothom és qui és pel seu esforç i el seu treball. No per ser fill de tal o nebot de qual. (Eh que això aquí encara no ho coneixem?). És un invent que li costa travessar l'Atlàntic.

La cinquena esmena.

Post Scriptum: dius ianqui en sentit despectiu (suposo que és una transcripció de yankee) per referir-te als americans en el seu conjunt. Això pot resultar extremament ofensiu per a la gent de Dixie i de Nova Anglaterra, però és descriptivament incorrecte.

Ningú ha dit que la societat Americana sigui perfecte. Les societats lliures no ho són, i no ho són perquè els homes són imperfectes i les societats lliures es basen en el principi del dret a elegir dels homes. Les societats perfectes només existeixen als llibres d'alguns il·luminats (per cert responsables intel·lectuals o materials de les pitjors carnisseries de la història de la humanitat).

Si sobre cap dels punts de la meua resposta vols algun acalament, fonts, referències bibliogràfiques, arguments extensius (o pervasius) et facilito el meu correu per no seguir avorrint els seguidors del fòrum.

>>>La cadira elèctrica és un invent ianqui,

...i el garrot vil un invent espanyol, així com les delícies inquisitorials. Com preferiries tu morir? esquarterat com el General Moragues a mans dels espanyols? Cremat viu com els heretges durant els Àustries? Empalat com els indis pels espanyols?

"El corredor de la mort és un invent ianqui", com si els ianquis haguessin inventat la pena de mort!.

>>>Guantánamo és un invent ianqui.

No és pas pitjor que tantes altres presons o camps de concentració.

>>>Les bombes atòmiques del Japó són un invent ianqui.

Fals. Per cert, que calles el que feien les autoritats japoneses: obligaven la pròpia població civil al suïcidi col·lectiu quan els nordamericans arribaven a alguna illa del Pacífic que havien ocupat fins aleshores. La ràbia t'encega.

>>>La destrucció dels pobles sioux, apache...són un invent ianqui.

Jo no justificaria el genocidi (certament molt menor en tots els aspectes: a Nordamèrica sols hi havia 6 milions d'indígenes front als 150 milions d'Hispanoamèrica: els espanyols se'n carregaren més de 100 milions en els s.XVI-XVII, cosa que alguns hipòcrita-ment sempre callen "para ofrendar nuevas glorias a España") dels angloianquis contra els amerindis, sols dic que aquest tema és el pretext que els nostres "izquierdistas" i progres solen agafar per callar i dissimular el MAJOR genocidi de la història de la Humanitat: l'espanyol contra Ameríndia. Aquests tristes colonitzats ataquen el genocidi menor dels possibles aliats dels catalans (el món anglosaxó) mentre amaguen i callen el genocidi major dels genocides anticatalans (l'Imperi aPPaÑol). En són! (de fet proposen el suïcidi nacional per a Catalunya en temes geoestratègics, si jo fos Asnar és que els subvencionava generosament)

Certament, tant els espanyols com els nord-americans són culpables de genocidi contra les cultures indígenes americanes. No es pot canviar el passat, però si que es pot intentar millorar el futur.

La gran diferència es el tracte de les nacions índies a les ex-colònies hispanes i els USA. A països com Mèxic les cultures índies estan totalment marginalitzades i el procés de genocidi cultural segueix a marxes forçades. Basta creuar la frontera de entre la Califòrnia americana i la Baixa Califòrnia per fer una volta a Tijuana o a Ensenada i veure quina es la situació dels indígenes mexicans. Pel contrari, la situació dels indis americans ha canviat espectacularment durant els darrers 20 o 30 anys. Les reserves índies són territoris independents de facto i el govern federal només te les competències de defensa i relacions internacionals. Qualsevol altre aspecte està controlat per el governs indis, des de l'educació passant per l'economia, policia, o justícia. El tenir sang índia dona molts de drets en comparació a la resta de població americana, com per exemple educació universitària gratuïta.

A Califòrnia les nacions índies s'estan fent d'or perquè a aquest estat el joc es il·legal, però com les reserves índies són territoris sobirans poden crear els seus propis casinos. Aquest es un fenomen molt nou (des de que el Tribunal Suprem ho va permetre l'any 1987). He trobat les dades per l'any 1996, i aquell els beneficis NETS de 106 tribus va ser de 1.6 bilions de dolars (el benefici brut varen ser de 4.9 bilions). L'Any 1999, 198 tribus controlaven 310 casinos i els beneficis bruts varen ser de \$7.4 bilions. No se com esta la situació ara, però l'any 1999 només hi havia 2 casinos indis al comptat de San Diego (Viejas i Barona), i ara a mes hi ha Pala, Pechanga, Rincon, Sycuan, etc. En total hi ha 8 casinos a reserves índies, i hi ha plans per construir-ne 8 mes, així que els ingressos totals deuen ser de mes de 10 bilions de dòlars bruts, aproximadament 1/3 d'això serien beneficis nets, i possiblement mes de 500 casinos controlats per mes de 200 tribus. Lo millor de tot es que la decisió del tribunal suprem va ser que individus no poden tenir casinos, però els govns indis poden operar casinos i loteries. La principal conseqüència d'això és que els que es beneficien no son sols unes quantes persones sinó que tota la població índia es beneficia a través dels ingressos que els seus governs reben dels casinos, loteries, etc. Apart, hi ha tots els llocs de treball creats per aquesta nova industria, hotels, etc.

Les reserves índies poden ser grans o petites, i per exemple la reserva dels navajos te casi dues vegades la superfície del Principat (mes de 56,000 km2 vs aprox. 32,000). Ja voldria Catalunya poder tenir el mateix status de les reserves índies... Les reserves índies tenen el seu propi sistema educatiu, i ningú els hi diu el que han d'ensenyar o deixar d'ensenyar o quina llengua han de fer servir. Tenen la seva pròpia policia tribal, i cap policia extern pot entrar al territori de la reserva sense permís. Tenen control de la seva pròpia economia, i no tenen cap dependència dels estats sino que depenen directament del govern federal per algunes coses. Tenen les seves pròpies lleis tribals i el seus propis tribunals de justícia.

No hi ha cap llengua oficial als USA. Les seccions 104 i 105 de la Native American Languages Act of 1990, dissenyada per protegir les llengües indígenes diuen: "recognize the right of Indian tribes and other Native American governing bodies to use the Native American languages as a medium of ins-

truction in all schools funded by the Secretary of the Interior" Es a dir, les escoles índies tenen dret de fer l'ensenyament 100% en indi. "fully recognize the inherent right of Indian tribes and other Native American governing bodies, States, territories, and possessions of the United States to take action on, and give official status to, their Native American languages for the purpose of conducting their own business". Es a dir, el govern indi tenen dret a utilitzar les llengües índies com a llengües oficials als seus territoris. I lo més important es la clàusula contra restriccions: "NO RESTRICTIONS SEC. 105. The right of Native Americans to express themselves through the use of Native American languages shall not be restricted in any public proceeding, including publicly supported education programs." No es pot imposar cap restricció a l'ús de les llengües índies. Res de galimaties com a la constitució espanyola sobre drets/deures.

>>Els vaixells amb esclaus negres són un invent ianqui.

Els esclavistes van ser prou majoritàriament portuguesos i els compradors majoritàriament l'Imperi espanyol. Els USA sols en van comprar a última hora i van tenir una guerra civil per abolir l'esclavitud. Espanya trigà encara uns 30 anys a abolir-la (Anglaterra l'abolí el 1815, Estats Units cap al 1855-60, Espanya cap al 1890, al poc de la independència de Cuba, els darrers de tots: Qui és el negrer pitjor? Qui calla qui és el negrer pitjor? Qui és un bandarria que fa el treball brut per als amos espanyols? Qui tapa els autèntics negres és que ell també és un negrer.

>>El "dret" a tenir "pistola" a casa per defensar el seu "ranxo" encara que hakis de disparar o matar a qui sigui "en defensa pròpia" és un invent ianqui. Hi ha altres països en les mateixes. És com parlar de la violència de gènere a l'Estat espanyol: cada indret té les pròpies especialitats violentes, dissortadament.

>>Els policies que apallissen negres solament per que fan cara de sospitosos són també un invent ianqui.

I els policies que apallissen independentistes, immigrants, torturen, etc, què és, un invent espanyol? I per què calles el que més ens afecta i parles d'un tema llunyà? Deixa'm dir-t'ho: per covardia, perquè els ianquis no et faran res si en parles, però els espanyols igual sí. Fas com Franco, parles de Gibraltar com a cortina de fum per als nostres problemes immediats.

>>El menjar fast-food que es pren bevent cervesa i posant els peus a sobre la taula mentre mires un partit de beisbol és un altre invent de la cultura ianqui.

Ha, ha...canvia baseball per futbol i ianqui per espanyol, a veure.

>>Els cops de puny del Salon són un altre invent ianqui.

Vés amb compte pel carrer que igual et surt un "navajero" (la delinqüència a ca nostra s'ha disparat últimament, perquè la família de Mayor Oreja controla gran part de la seguretat privada que volen afavorir) o tens un accident per la carretera o laboral (Espanya té un nombre d'accidents de cotxe i laborals altíssim, com és sabut, però tu ho calles perquè fas el joc al teu mestre espanyol).

>>El Bronx, on la gent pobre s'ha de conformar en malviure en suburbis deixats de la mà de Déu sense cap prestació ni ajut del govern, és un altre dels genials invents ianquis.

I els barris miserables a ca nostra, la immigració, les pateres (4000 morts ja), etc., per què ho calles? A qui serveixes tu?

>>El concepte "Eix del mal" és un invent ianqui.

El concepte "nacionalismo excluyente" o "complot judeomasonico" o "la pérvida Albión" són invents espanyols.

>>La cultura que afavoreix més les desigualtats socials del món és un invent ianqui.

USA és una societat pròspera i més competent que les altres. De la mateixa manera que tu no comparteixes els teus luxes amb els pobres, tampoc no ho fan la majoria dels nordamericans ni de la gent de tot arreu. Comença a endreçar ca teva i després critica els altres. Prou de demagògia i hipocresia.

>>El capitalisme més salvatge és un invent ianqui.

El capitalisme té, en bona mesura, una dinàmica pròpia tipus floc de neu rodant. El capitalisme és la mateixa natura injusta i gasiva que sol tenir la Humanitat en general.

>>La cultura de pensar que els rics són els millors i els pobres són pobres perquè són uns desgraciats que no han sabut prosperar és també un invent del tot ianqui.

És un invent molt anterior. I molts ianquis no pensen així. Altrament, una cosa són les declaracions progressives, que costen tan barates, i una altra els fets, que són amors.

>>La creença i l'orgull de pensar que els Estats Units són la nació millor del món i que els altres països són uns miserables és també un altre invent ianqui.

Aquest patriotisme no és gens exclusiu Made in USA, mira sinó els espanyols.

>>SI SENYOR, VISCAELSUSAPERQUE HAN INVENTAT INTERNET.

No dic ni he dit Visca els USA, ni molt menys perquè hagin inventat Internet, però no m'agraden les fòbies tan parcials i irracionals, pròpies d'un espanyolisme primitiu i cavernícola.

L'Oncle Tom per Europa

1918. Acaba la Gran Guerra que ha devastat Europa. Els imperis centrals es desfan com un terròs de sucre. Les nacions fins aleshores sense estat ofegades per les tiranies dels imperis malden per ocupar un lloc entre les nacions lliures. L'administració Wilson que ha dut Amèrica a la guerra 18 mesos abans, i la intervenció de la qual ha estat decisiva per acabar amb la massacre, imposa el seu "botí de guerra". No demana or, ni petroli, ni diamants. 100.000 nois americans han caigut al front. No demana tampoc diners. Demana que aquestes nacions puguin ser lliures en un món lliure i en pau. Regides per sistemes

democràtics. I crea la Societat de Nacions que acabarà amb totes les guerres. I neixen Hongria, Polònia, Lituània, Estònia, Letònia, ... (per pressió francesa es va consentir que Sèrbia s'apropiés de Croàcia, Bòsnia, ..., un error que els habitants d'aquesta regió pararan caríssim entre 1941 i 1945 i entre 1991 i 1998).

Dues generacions més tard, i 52 milions de morts més tard, una altra administració americana (la de Bush pare) assisteix a la desfeta d'una altre imperi (el soviètic). És la victòria final d'una llarguíssima guerra contra una de les tiranies més cruels i salvatges que ha conegut la història de la humanitat. Altra cop és l'hora de repartir el botí. Què demana Amèrica? Pau i llibertat. I neixen sota la garantia de l'Administració Bush (pare) i d'Alemanya les nacions d'Estònia, Lituània, Letònia, Eslovènia, Croàcia, ...

La nova Administració Clinton es troba amb el conflicte de Bòsnia, Macedònia i Kosovo. Després que els polítics europeus es passin la pilota al mig del camp durant mesos i mesos (o pentinin el gat, com vulgueu) l'Administració Clinton intervé per aturar la massacre. I posa en perill les vides dels seus pilots i dels seus soldats. Quan arriba el dia de la victòria és l'hora de repartir el "botí". Què demana Amèrica? Portar davant la justícia els carnisers i garantir la llibertat de les noves nacions.

En un racó de la península ibèrica els habitants d'una nació sense estat que es diu Catalunya volen tenir més sobirania i independència respecte a un estat bananer que els ofega. Enlloc de cercar aliances internacionals efectives, es dediquen a manifestar-se davant el consolat americà quan els americans i britànics ataquen Iraq, o busquen terroristes a Afganistan. Envien milers d'e-mails insultants a l'ambaixada americana, i repeteixen fins a la sacietat a la premsa, als fòrums d'internet, i a les tertúlies de la ràdio i la TV, tòpics anti-americans que daten de la guerra de Cuba. Deu ser una estratègia sens dubte intel·ligent, però tant que jo no n'arribo a copsar el sentit.

Prou americanisme barat

Prou!

Prou, si us plau, Prou americanisme barat.

Et recomano que llegeixis un missatge de més amunt que recull tots els "invents" o defectes del poble nordamericà. Els USA són una colla de prepotents, i Europa no li deu res als USA. Absolutament res.

Fixa't, ara el govern USA vol bombardejar l'Irak perquè diuen que tenen armes de destrucció massiva.

¿que potser els USA no en tenen d'armes de destrucció massiva?

També diuen que cal canviar l'Arafat. Però què s'han cregut! ¿qui són ells per decidir la voluntat del poble palestí?

Si els USA presumeixen tant de democràcies, que respectin la voluntat democràtica dels palestins.

Et recordo que els americans van ser qui van permetre que Pinochet manés al Xile, van propiciar el seu cop d'Estat. És només un exemple de les moltíssimes barbaritats que han fet aquesta colla de pocavergonyes que són els noramericans, que l'únic que volen es dominar tot el planeta. I a sobre sempre hi ha babaus com tu que us cau la baba emmirallats per la seva teòrica grandesa.

Fòbia racista

Barata és l'americanofòbia que pateixes, com ho és la catalanofòbia.

Si no fos pels EUA encara tindríem nazis, feixistes i stalinistes per la humanista i culta Europa.

Això que vas escriure dels invents o defectes del poble nordamericà és un deliri febril a causa de la teva malaltissa americanitis, mitomania però al revés: en odi, en negre, en sinistre.

Dedica't a defensar Catalunya d'Espanya, perquè els EUA als catalans no ens han fet tant de mal directament, però als teus amos ideològics (els espanyols) sí: Cuba, Porto Rico i Filipines.

Qui tingués el poder q té els EUA i no fos prepotent havia de ser un sant, fill.

I què vols que digui Europa a l'Oncle Sam? Si Europa no és capaç de detenir un genocidi ètnic a Jugoslàvia en plena dècada dels 90 (a causa de les intrigues franceses i russes amb els serbis) i han de venir els ianquis a aturar la matança, com sempre, com de costum. Per què? Perquè els europeus molta roba de marca i poc sabó, som encara menys actius, menys civilitzats per salvar vides a ca nostra, per lluitar contra el totalitarisme que, a la que ens despistem una mica ja ens surt per Àustria, per França, per Holanda, per Suïssa i per Espanya. Si els albanesos i els bosnians llegissin gent que raona tan malament com tu, us penjaven per proserbis, i part de raó no els mancava.

Quant a Iraq i Arafat, penso prou com tu, sols que per a mi no és un tema que m'afecti directament, perquè és llunyà i poc hi puc fer. I tinc unes altres prioritats: primer rentar ma casa i després anar a xafardejar com la tenen els altres. Vosaltres parleu de temes llunyans que no podeu solventar per callar els temes propers que sí ens afecten: Espanya assassinant Catalunya, per tant, de facto, fas la feina als espanyols. És tan fàcil demanar la llibertat dels esclaus a amos que es troben 5000 o 15000 km. lluny!! (a mi em sembla una hipocresia i un cinisme, una pantalla de fum).

Calles tots els genocidis espanyols o dels països musulmans. Dius sols el que concorda amb la teva fòbia malaltissa.

El cop d'Estat de Pinochet fou el 73, fa quasi 30 anys. Clinton donà suport al processament de Pinochet. Tots els governs no són igual ni tots els ciutadans tampoc. I la CIA és una entitat molt desprestigiada als mateixos EUA, fins i tot en ambients militars i governamentals.

Però tu vius encara en Plena Guerra Freda Mental i potser encara en l'època d'en Carpanta.

"...aquesta colla de pocavergonyes que són els noramericans": és una expressió racista teva, generalitzar d'aquesta manera. M'indigna que els fiquis a tots en el mateix sac, que és tan absurd com parlar així de gitanos, de catalans, moros o jueus. Fes-t'ho mirar, perquè igual la poca vergonya també és de més gent.

I no crec que vulguin exactament dominar tot el planeta, més aviat controlar els recursos. Si el dominen és perquè són molt més forts i competents. I ens caldria aprendre'n les coses bones en comptes d'odiar-los tan bojament com tu fas. T'has ben begut el seny, pareixes un adolescent bràmant perquè no el deixen anar en un festival de música amb els amics.

L'odi és autodestructiu, noi: cuida't. L'odi no serveix, és una ruïna. I si, damunt, és un odi esbiaixat i sovint en fals, pitjor. Em fas molta pena. Til·la i bons aliments. ♪

GRUPÚSCLES ANTIIMMIGRATS

Durant la primera meitat del segle XX, un polític espanyol anomenat Alejandro Lerroux es va fer famós per la seua demagògia al voltant de la immigració i els seus interessos, suposadament enfrontats radicalment als de la "burguesia catalana". Fins i tot, del llinatge "Lerroux" en va sortir el terme "lerrouxisme", que ve a ser la utilització malèvola de la població immigrada en contra dels drets nacionals d'una nació sense estat. L'ús que Rússia ha fet dels russòfons d'Estònia, Letònia o Lituània com a element de russificació d'aquestes repúbliques (primer) i com a element d'obstaculització de la pròpia independència (després) quadraria perfectament amb el significat del terme "lerrouxisme". L'Estat rus ha practicat, entenc que ben a consciència, el lerrouxisme per tal d'evitar que els bàltics construïssin els seus propis estats nacionals (entre d'altres).

He escrit diverses vegades que un dels mèrits que cal atribuir, en relació a l'activitat desenvolupada durant la Transició a la democràcia, a l'esquerra espanyola és el d'haver evitat el lerrouxisme. La demagògia de Lerroux pretenia, teòricament, defensar el dret dels immigrants castellanoparlants a no catalanitzar-se -presentant com a dret individual i com a dret col·lectiu- i blasmava com a antidemocràtic l'intent d'aconseguir la cohesió social a través de compartir símbols (lleialtat al país, identificació amb els propis símbols, com ara la bandera, l'himne, etc.) i a través de compartir la llengua pròpia del lloc (en el nostre cas, la llengua catalana).

És obvi que el lerrouxisme no aportava cap benefici als immigrants, perquè allò que volen -en circumstàncies normals- les persones que emigren d'un lloc a un altre és identificar-se tan aviat com sigui possible amb el país receptor i adoptar-ne totes les característiques pròpies. Algú es pot imaginar els eivissencs que emigraven a l'Argentina resistint-se a aprendre el castellà? Algú pot pensar que aprendre alemany fes cap mal als turcs que han emigrat a Alemanya? L'immigrant vol deixar de ser-ho tan aviat com sigui possible, i convertir-se en un ciutadà normal, amb totes les característiques pròpies del país receptor (sense que això impliqui que, dins el propi cercle, hagi de renunciar a cap dels propis trets d'identitat). Així, un àrab que se'n vagi a Mallorca, posem per cas, voldrà adoptar allò que caracteritza els mallorquins: parlar català, accedir al mercat laboral, conèixer el territori i la gent... sense que això vulgui dir que s'hagi de convertir al cristianisme (o que hagi de practicar alguna religió), o que hagi de

renunciar a parlar àrab amb els amics, la dona i els fills.

Si, per alguna raó, un immigrant no adopta els trets d'identitat propis del país receptor, els desavantatges són fonamentalment per a ell. Si avui dia, posem per cas, algú es resisteix a aprendre català, això suposa un problema per a aquesta persona; no per als que ja en sabem. Qui no sàpiga català, en la nostra societat, no podrà accedir amb normalitat -si no n'aprèn- al sistema educatiu, no podrà participar en les feines que guarden relació amb la funció pública, i difícilment podrà exercir, per exemple, una professió liberal, sense patir entrebancs importants. Saber català constitueix entre nosaltres un avantatge, quelcom que permet accedir a coses a les quals no es pot accedir si no se sap la nostra llengua.

Els grupuscles -que últimament han proliferat a les nostres illes més del que seria desitjable- que volen impedir que la població immigrada hagi d'aprendre necessàriament el català són, en definitiva, grupuscles antiimmigrants. Es tracta de grupuscles que volen impedir que els immigrants esdevinguin ciutadans normals de les illes Balears i Pitiüses, amb les mateixes oportunitats i els mateixos drets que la resta de ciutadans del país. En el seu moment, Lerroux estava disposat a sacrificar el benestar dels immigrants espanyols a Catalunya per impedir que es trencàs "la sagrada unitat de la pàtria". La ideologia espanyolista era, en ell, molt més poderosa que no la més elemental solidaritat humana. Probablement, els grupuscles antiimmigrants que últimament proliferen entre nosaltres també tenen la intenció d'usar els immigrants com a carn de canó per impedir la "desintegració de la pàtria"; s'estimen més destruir éssers humans, impeding-los la integració sociocultural a les nostres illes, que no contribuir a projectes més constructius i solidaris.

Els immigrants, emperò, veuen cada vegada més la necessitat d'aprendre català i d'integrar-se sociolingüísticament. Perquè hi veuen una font de progrés personal, a nivell econòmic i social. No són rucs, encara que els atiadors dels grupuscles s'ho creguin. Per això, seran els gambians, berbers, àrabs, colombians, argentins, romanesos, ucraïnesos, filipins... que aprenen català i que esdevenen plenament eivissencs, mallorquins, formenterers, menorquins, principatins, valencians... que els deixaran en la més completa de les solituds. **Ω**

BERNAT
JOAN I
MARÍ

Entrevista a Joan Lladó, president d'Esquerra Republicana de les illes Balears i Pitiüses

Joan Lladó i Binimelis (Manacor 1978) és el nou president d'ERC- Illes Balears i Pitiüses. Diplomata en realització audiovisual, fou un dels fundadors de la colla castellera Al·lots de Llevant. Milita a Esquerra des de l'any 1996 i és el portaveu del partit a Manacor.

"El Pacte s'ha conformat amb el marc autonòmic"

- Perquè es fica una persona en política?

- La democràcia permet la participació directa dels ciutadans i com a ciutadà responsable s'han d'assumir deures; a més, les meves inquietuds personals coincideixen directament amb les problemàtiques col·lectives: la calculada minorització del català, l'espoli fiscal, la precarització laboral, la constant depredació del territori i -en definitiva- la pèrdua de la identitat, que repercuten molt directament sobre l'individu.

- Que significa per vostè ser republicà?

- Ser republicà a l'estat Espanyol avui en dia representa un oblit forçat, ja que el model polític resultant de la transició no se sustenta en un model atansat a la democràcia, l'honestat, la transparència i l'eficàcia, sinó que es basa en un sistema arcaic com és la monarquia. Republicanisme vol dir modernitat. El model republicà és un model que intenta apropar l'administració al ciutadà, de manera que, per exemple, es dota de més poder real els municipis, segons el principi de subsidiarietat que té plena vigència dins l'Europa moderna.

- Sembla que hagin quedat tot sols, dins el panorama polític il·lenc, defensant la unitat dels Països Catalans?

- La defensa d'aquest marc nacional, de Saltes a Guardamar, de Fraga a Maó, ha estat sempre dins l'ideari del partit, així com la conseqüent projecció dels Països Catalans a l'Europa moderna i democràtica; cal no oblidar que nombrosos col·lectius i sindicats recullen també aquesta defensa i val a dir que partits com els Coloms a la Sala de Felanitx, explícitament als estatuts. Durant aquests quatre anys de poder polític del pacte de progrés s'ha evidenciat la conformitat dels governants amb el marc autonòmic, un marc instaurat per la monarquia espanyola durant el segle XIX, transmetent que just som balears perquè som espanyols. És necessari, per tant, poder influir dins futurs pactes de progrés per fer passes en un sentit caracteritzat per l'autocentrament; per això Esquerra Republicana és necessària.

- Passant a l'altra banda, li sembla que Mates

serà candidat?

La seva imatge ha quedat malmesa durant el pas pel ministeri de Medi Ambient. El trasvassament de l'Ebre i ara el ridícul espantós a Galícia, diríem que visualitzen una profunda ineptitud, consumant el ridícul d'un govern incompetent, que prioritza enviar d'urgència les tropes a un illot ple de cabres però que manté unes quantes setmanes l'exèrcit dins les casernes en plena crisi ecològica.

- I l'Aznar?

L'Aznar també va conreant una imatge caricaturesca: malgrat que a l'estat espanyol es maquilli a base de la manipulació dels mitjans, des de fora l'actuació militarista del govern espanyol en l'afer "Perejil" va ser vista amb preocupació per moltes cancelleries europees, així com les successives "frivolitats franquistes" com ara banderes de mil metres,

subvencions per a la memòria del dictador i caceres protagonitzades per mandataris del PP en plena catàstrofe ecològica a Galícia. Aquestes seqüències són la ridícula posada en escena d'un govern inútil i incapaç que ha fet riure tota Europa. Crec que les possibilitats per optar a

la futura presidència Europea es tanquen i el protagonisme d'Aznar queda igualat al Charlot de "El gran Dictador".

- Quin és el canvi necessari?

El canvi hauria de ser la substitució del marc estatal, ja que resulta insostenible l'actuació actual del PP i podem recordar com durant els governs socialistes l'espoli fiscal era fins i tot major que ara.

Darrerament les sucursals del PSOE actuen de la mateixa manera que els partits regionalistes i així, equilibrats els continguts, als socialistes els serà fàcil arribar als electorats de partits com PSM, CiU o BNV.

Nosaltres consideram que cal mantenir una posició ferma i reconstruir el discurs en relació a la nostra realitat nacional, que s'han de construir estructures sòlides d'abast nacional. I des d'ERC farem feina en aquest sentit. **Ω**

Invasor lingüístic

És un xic absurd defensar la sobirania i la llengua utilitzant conscientment barbarismes i mots de les llengües invasores (Let's go, holidays... email, link)

On està l'invasor? Miopia i hipermetropia del colonitzat

Jo no sé de quina invasió parles, noi. L'única vegada que l'anglès ens envaí fou l'ocupació de Menorca durant el s. XVIII i fou una invasió tan benigna que la literatura catalana hi reviscolà i tenim la primera (pre)renaixença del català literari coneguda com a època menorquina. Mentre que a la resta dels països catalans ocupats per França i Espanya el català era durament perseguit i totalment marginat, a Menorca era plenament oficial i protegit pels britànics.

No podem acusar als angloparlants de la possibilitat d'extermini del català, car això és només una possibilitat prou remota per ara (quants anglicismes tenim, 50?, de castellanismes de tota mena segur que en tenim milers) mentre que el genocidi hispanofrancès contra Catalunya no és una possibilitat, és una realitat i una realitat quasi terminal en algunes zones. El problema és que els catalans no vivim de realitats, sinó de somnis, i com ja se sap, els somnis, somnis són. Què més ens han de fer els ocupants hispanofrancèsos perquè ens n'adonem? Pixar-se'n a la boca? Cagar-se'n en la cara?

Avui dia el català es troba satel·litzat pel castellà (prova d'això, per ex., si és que cal encara donar-ne proves, és que no hi ha traductor anglès-català que funcioni, però sí castellà-català), n'és pràcticament un subconjunt, una reserva índia, i ens cal desesperadament, per raons de subsistència,

de geoestratègia i de sentit sociolingüístic (que no sé fins a quin punt tenim gaire en comptes) de connectar directament al món, o sia, amb l'anglès (competidor del castellà) sense el filtre claustròbic a què en sotmet la nostra llengua depredadora (la que se'n està berenant còmodament). Per tant, fer ús auxiliar de l'anglès és cosa ben adient i necessària. Tots els catalanoparlants l'hauríem de tenir com a segona llengua i dominar-la bé tal com la dominen gent de tot arreu, per a poder millor defensar-nos de l'extermini lingüístic. Però ja sé que hi ha prou catalanoparlants acomplexats que encara semblen pensar-se que ací lliguem gossos amb llonganisses, lingüísticament parlant. Ja és sabut que la serp hipnotitza les seves víctimes abans de menjar-se-les.

Si voleu copsar si algú és catalanoparlant conscient de debò, demaneu-li a veure de part de qui es posa: si de l'anglès, si del castellà; si de la cultura anglosaxona, si de la hispana (= moderna versió de "la Hispanidad", entre la progresia espanyola.

Els nostres amics colonitzats, generalment esquerrans i catòlics, que diuen defensar la normalització lingüística plena o el dret d'autodeterminació dels Països Catalans (bé per doctrinarisme o per genèriques i massa febles crides humanistes) us respondran que ells estan amb els germans hispans (= implícitament és com donar suport a la pròpia depredació cultural) i front als anglosaxons (= els nostres potencials aliats). Així, dissortadament, s'autoretraten com el que són: Oncles Toms al servei d'ideologies aforasterades, transnacionals, sense sabor. Descentrats nacionals, més ingenus que uns dibuixos animats i més despersonalitzats que unes grans superfícies.

Per a fugir de les tenebres de l'"Univers Hispà" el Govern d'Euskadi ha engegat l'ensenyament trilingüe euskara-erdera (foraster)-anglès. A banda dels excel·lents resultats educatius, aquest sistema pretén que els bascs dominin totalment l'anglès a fi que puguin relacionar-se directament amb el món sense el filtre inquisitorial i claustròbic de l'hispanisme, tal com fan els nigerians o els hindus. L'objectiu és deixar de ser un subconjunt, una regió d'Espanya, a la qual haver de pagar sempre duana i peatge, per a poder relacionar-se amb tercers. Passar a relacionar-se de tu a tu, com a poble lliure, amb les nacions de tot el món, sense la usurera tutela de Madrid.

Però aquestes coses no són gaire comprensibles per a caps

colonitzats per doctrines descatalanitzades, controlades generalment per racistes antiscatalans.

Cal fer una crida als nacionalistes del Govern del Principat i de Ses Illes a fi que introdueixen, sense esperar ja més, un model trilingüe i, si pot ser, bilingüe català-anglès. És hora de prescindir dels "obsequis" espanyols: de la imposició salvatge del castellà, de la colonització psíquica, del pseudofolklore andalusoide, de la Selecció Espanyola única i obligatòria... De tortures psicològiques. De l'equivalent als collarets de vidres que els conquistadors castellans obsequiaven als indis a fi que els indicassin on eren els jaciments de metalls preciosos.

És menester de preparar els catalans com a ciutadans del món, fora de la tènica Cova de l'Anson i els 40 lladres. Hem de cercar aliats en l'"Univers anglosaxó" i en el món en general.

Demaneu als nostres "nacionalistes": «Amb qui esteu, amb els anglosaxons o amb els hispans?». Així sabreu qui és un nacionalista català i qui un Oncle Tom, potser molt ben intencionat, però també ben llastimosament colonitzat. I ja farem una ONG d'ajut a catalans víctimes de la molt eficaç colonització espanyola, si pot ser. Perquè, és patètic donar suport a la nostra pròpia depredació i, a més a més, en una guerra que pràcticament semblen tenir perduda, enfront de l'anglès: hom calcula que el castellà sols podrà competir amb l'anglès fins a l'any 2010, després el domini anglòfon serà

total, als mateixos Estats Units els hispans ja han renunciat massivament, durant els anys '90, a l'educació bilingüe: els interessa més integrar-se directament en l'anglosaxona, per sortir de la marginació. Fem-ne comptes.

No sé si és que algú encara somiatruites de "solidaritats entre les llengües romàniques". Però, quina solidaritat tenen el castellà o el francès amb el català? Ni mitja ni cap.

El depredador dels nostres botxins és, de moment, el nostre aliats. Que l'anglès seria menys exterminador és prou possible, de fet a Menorca els anglesos deixaren plena llibertat al català mentre Espanya i França perseguien de moltes maneres cruels i despietades la llengua catalana.

A més, l'anglès és a molts llocs sols llengua d'intercanvi, polítics, comercial o comuna, sense pretensions de substituir les autòctones, mireu, si no, l'Índia, Nigèria, Sudàfrica, etc., on de cap manera l'anglès no ha pretès exterminar les llengües indígenes, ans al contrari, els missioners protestants i anglesos han contribuït a la normalització lingüística d'aquestes llengües, mentre allà on el castellà ha fet punta el genocidi ha caigut indefectiblement amb una obsessió assimilista brutal.

Visca el català i l'anglès!! Que fotin el camp el francès i el castellà!!

Via fora els adormits colonitzats!! Ω

Jaume Tallaferró.

El president d'Aragó pretén que l'eix mediterrani' rellevi Bono i Ibarra

Pensa proposar una reforma constitucional que inclogui "mecanismes federals" per a més coordinació autonòmica

F.C.
MADRID

El president de l'Aragó, Marcelino Iglesias, pretén que els socialistes de l'antiga Corona d'Aragó, el català Pasqual Maragall, el balear Francesc Antich, el valencià Joan Ignasi Pla i ell mateix, siguin els que marquin de manera coordinada la línia política del PSOE en temes autonòmics i de model d'Estat, en detriment dels que ho han fet fins ara: els presidents de Castella-la Manxa i Extremadura, José Bono i Juan Carlos Rodríguez Ibarra, i, sense ser especialment agressiu amb els plantejaments federalistes, l'andalús Manuel Chaves.

La intenció d'Iglesias, que han con-

firmat col·laboradors directes seus, de "rellevar" els barons tradicionals, sorgeix de l'entesa que les trobades de líders socialistes de l'Eix Mediterrani han evidenciat. Algunes reflexions que n'han sorgit es plasmaran en el text que Iglesias vol que aprovi la comissió que presidirà a la convenció autonòmica del PSOE.

A banda d'assumptes ja assumits, com la reforma constitucional del Senat o el fet de possibilitar que les autonomies formin la posició espanyola a la UE, estudiaria plantejar una reforma de la Constitució que vagi més enllà de reformar el Senat. Així, s'establirien "mecanismes de coordinació i cooperació autonòmica propis dels Estats federals". Ω

EUROPA HA DE SER EUROPEA

La qüestió sobre si Turquia és o no és europea i si ha d'entrar o no a la UE està amagant el veritable debat de fons europeu, que ens ha de fer reflexionar sobre les autèntiques qüestions importants, de rabiosa actualitat.

Així, la innegable qüestió de fons sobre Europa, és si la actual política econòmica que imposa la Comissió Europea i, sobretot, el Banc Central Europeu, és la millor i/o la única possible. Aquí rau la clau de tot i de la qual la majoria de ciutadans no s'assabenten de res. D'altra banda, molt abans del potencial problema de Turquia, hi ha el fet de l'ampliació a l'est de cara al maig del 2004 (això ja és una realitat). És a dir, que una munió d'estats, (i també de mífies i de ideologies molt reaccionàries) que tots ells tenen com a denominadors comuns, la mà d'obra barata, la devoció - gairebé feudal - cap a Washington (capitalisme popular ultradretà totalment fracassat) i les seves febles economies (més enllà de demagògies no-

liberals), poden, molt aviat, tenir una influència molt important en qüestions tan cabdals com l'atur, els salaris, les indemnitzacions i, en general, en la qualitat de vida dels ciutadans de casa nostra.

Davant d'aquesta realitat tan tossuda, els catalans - com a europeus de primera - considero que hem de exigir i reivindicar quelcom molt simple i alhora molt complex. Que Europa, per damunt de tots els interessos, ideologies i religions, ha de ser Europea. Que aquest vell continent, per la força que li dona la seva cultura i la seva història, no pot ser una simple delegació de l'imperialisme Nord-americà - cada cop més esquizofrènic -. Europa és massa important (és la millor síntesi de tot el planeta) per ser una simple branca comercial del simplisme més demagògic, més estúpid i més dretà, que actualment intenta mal governar el món. Ω

JOSEP M. LOSTE I ROMERO

CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE TOT CATALUNYA

APOGUEU DE L'ESPANYA
NEGRA: ANYS 1550-1551

PER RICARD COLOM

E com els espanyols reescriuen la Història.

E les capitulacions de Sta. Fe els Catòlics concedien a Colom un 10% de totes les possessions que descobrís en el seu viatge. Lluís de Santàngel, ric hom valencià tresorer de la Confederació catalanoaragonesa, pagava l'expedició.

Quan els Catòlics s'adonaren de què havia descobert Colom, maniobraren per fer-se arre en això del 10%: era massa.

En aquella època Castella tenia uns 8 milions d'habitants i la Corona catalanoaragonesa sols un milió, en molta inferioritat política i militar (Fernando, anomenat "catalanote" i "viejo catalán" per la xenòfoba aristocràcia castellana deia: *la boñigas de Castilla son oro en Aragón*). Fou aquest "catalanote" qui, segons el mateix Felipe II, preparà i dissenyà el gran Imperi dels Àustries.

Castella anà maniobrant durant els pròxims anys per a quedar-se en exclusiva amb tot l'or americà.

Llegiu aquest documentat estudi d'en Puigneró i Bilbeny: <http://www.unitat.org/column.htm>

Durant els Àustries tot llibre sobre Amèrica era estretament vigilat, censurat i reescrit, els vaixells sistemàticament escorcollats a fi d'amagar el gran Genocidi contra els amerindis, amb més de 100 milions de morts en dos segles, més a muntó més també després fins i tot en els actuals Estats jacobins criolls igualment racistes: www.laneta.apc.org/cdhbcasas/. D'això en digueren la "leyenda negra inventada por los luteranos".

"Espada de infieles, martillo de herejes y forja de Imperios", però en realitat "picaros, soplones, inquisidores y caciques". Ja els coneixem, no cal ni que ens ho expliquin. Allò negre són els fets, no pas que en parlin i sien coneguts: la dita "Leyenda Negra", que, segons la propaganda de l'espanyolisme enracinat són "exageraciones de los enemigos de España" i del complot judeomacònic, és la pura veritat coneguda arreu del món, excepte a l'Estat Espanyol, on les autoritats i la burocràcia espanyolistes sempre han maldat de moltes maneres per amagar, sota una obsessiva censura i manipulacions obscurantistes, els propis tenebrosos crims que tan clarament els denuncien a la llum de tot el món. Parlem d'uns fets que, a més a més, qualsevol pot conèixer -si vol- estudiant i ajuntant dades històriques que no tenen cap doble lectura possible i que són clares com el sol del migdia.

"Estim la Llibertat,
i l'estim més a mesura que conec millor
la submissió del poble
a l'esclavatge, a l'opressió i a la tirania,
i a horribles ídols del passat
que brillen, lluits pels ressecs llavis
dels esclaus.

Però, en aquest amor per la Llibertat, també estim aquells esclaus, perquè cegament van besar els morros de bèsties ferotges, en calma i beneïda inconsciència, sense sentir el verí dels escurçons i cavant, sense saber-ho, llurs tombes amb llurs pròpies ungles".

(Jubran Khalil Jubran, escriptor i artista libanès emigrat als Estats Units).

4-1550: El rei Carlos celebra capítol gheral de l'Orde de Montesa al palau del Gran Mestre, Pere Lluís Garcera de Borja, a St. Mateu (Baix Maestrat).

St. Mateu

1550: Revolta de Joan d'Ager (Calassanç de Llitera), vilatge català usurpat per Aragó, contra l'ocupació aragonesa.

El pirata turc Turgud (anomenat també Dragut) saqueja Pollença, a Mallorca, i el veïnat de Barenys, a Salou.

Els consellers princepatins escriuen al rei: el principal comerç català és a través de les fires castellanes, amb Orient ha minvat, a causa de la tensió amb els turcs i berbers.

Amb la mort del duc de Calàbria queda estroncada el focus cultural de la Cort del virrei de València, tot junt coincidint amb una agudització de la censura i la intolerància cesaropapista. La Capella de Música de València té vora 40 músics i un reper-

tori profà i religiós al "Cançoner del duc de Calàbria" (servat a Upsala, Suècia).

Fra Gaspar Artist escriu: "St. Vicent Ferrer predicava en català...com siga que València fou poblada de gent catalana".

Els rectors valencians troben impossible de comunicar-se amb els moros car "no saben" romanç. Per tant, això vol dir que, si no saben romanç, no parlen cap "mossàrab" romànic derivat del llatí i distint al català (teoria blavera), sinó pur dialecte aràbic (=llengua semita no romànica).

Els pintors Joan Mates de Girona i Joan Moles de Perpinyà, pinten el retaule major de Calella.

Editats mil exemplars de l'Isopet (adaptacions d'Isop en català).

Retaule de Sant Jaume el Major, pintura al temple sobre taula, atribuït a Joan Mates. 207 x 220 cm., procedent de l'església de Sant Jaume de Vallespinosa (Conca de Barberà). En la taula central hi ha el Calvari a la part superior i Jaume entronitzat com un rei (cesaropapisme) en la inferior. En les taules laterals es representen sis escenes de sa vida i la llegenda relacionada. També hi ha els sants Abdon i Senent, St. Antoni Abat, St. Joan Baptista amb el xot, St. Miquel i St. Jordi.

Pere-Antoni Beuter edita sense problemes, enmig una asfixiant censura, la versió castellana de sa "Crònica" on exposa la ideologia lingüística imperial castellana i afirma que, durant els visigots hi havia una suposta llengua comuna (pura elucubració totalment improbable) arreu la Península, desfeta per la invasió sarraïna: "...tantos reinos como en España se parteron...requiera que sea en todos una común lengua", ço és, un brutal manifest unitarista d'aquest bufó imperial.

La impressió de llibres s'esdevé molt controlada i selectiva: Ginés de Sepúlveda rep la negativa a estampar un llibre semblant al que sí li havien autoritzat el 1536. La censura estricta -amb la Inquisició com a eina centralista i imperialista- és ja una gran eina del cesaropapisme contra la llibertat de consciència, d'expressió i nacional dels súbdits de l'Imperi castellanista dels Habsburg.

El rei Carlos ordena la castellanització lingüística d'Ameríndia -al revers de l'Esperit Sant a la Pentecosta- tot al·legant com a coartada que ni "en la más perfecta lengua de los indios se puede explicar bien y con propiedad los Misterios de nuestra Santa Fe Católica".

Casaus/Las Casas ateny que el rei prohibís (pura teoria, per suposat: damunt "ellos" queden bé sense fer res en la realitat) més conquestes. En Bartomeu ("Bartolomé" per als castellans) renuncia al seu bisbat de Chiapas i resta prop de la Cort escrivint i defenent els indígenes fins a sa mort.

Antonio de Valvieso, 3er bisbe de Nicaragua, és assassinat pels colonitzadors espanyolistes, per haver defensat la llibertat dels indis.

Mor Francisco de Orellana, company de Pizarro, primer explorador de l'Amazones.

Després de lluites entre conqueridors espanyols, finalment és creat el Virregnat del Perú. Fundació de Concepción (actual Xile).

"Joyeuse entrée" d'Enric II a Rouen, amb una fingida batalla d'amerindis nus (els "salvatges" són mostrats com a curiositat en desfilades festives per els Corts).

L'Emperador convida els recentment derrotats protestants a participar al Concili de Trento.

Ca. 1550: Escissió cada volta més palesa entre una alta aristocràcia catalana, emparentada pro-

gressivament amb la castellana i pro-imperial, i la mitjana i petita nobleza, fidels als furs. Entre els protobotiflers trobem els ducs de Gandia, Sogorb, Cardona, el comte d'Aitona, etc.

Teoria del relativisme cultural formulada per Montaigne a França i Casaus/De las Casas a la Península Ibèrica.

Continua el Gran Genocidi espanyol: Queden ja sols uns 12 milions d'amerindis. Els colons castellans que els esclavitzen i assassinen—dels quals provenen els actuals criolls o "latinos"—en llur pròpia terra ameríndia no arriben ni a 100.000, però tenen la força militar, amb la tecnologia punta del moment. Això crearà a l'Amèrica Llatina una estructura colonial de profund apartheid racista basada en el militarisme que afavorirà la posterior política de fractura social i de continus colps d'Estat. Una cosa semblant a l'apartheid antimorisc al País Valencià, sols que en aquest cas els moriscos seran definitivament foragitats. Ω

Enmig l'omnímode poder de la censura cesaropapista i de la Inquisició a la Península Ibèrica, els països europeus—com aquest text en holandès o baix alemany—són els únics que poden escriure del gran genocidi espanyol contra Ameríndia, amb més de 100 milions de víctimes durant els segles XVI-XVII.

M U R O

Fa un mes que n'Arnau Vallespir ha obert la Llibreria i botiga de música Horitzó al carrer de santa Anna de Muro. És la primera botiga de música del poble. Tel. 971 537 042

Fa 23 anys que en Lluís Ribes i la seva dona regenten el Bar Piroška a la Plaça de Sant Martí de Muro. Els diumenges despaxen menús a 8'40, els dies feiners a 6'00 €. Tel. 971 537 198

Fa 2 mesos que la família Asius ha obert el Ciber Espai Sa pobla al carrer de Crestaix de sa Pobla. Informàtica i jocs a la xarxa. Tel. 871 998 464

Són les madones de la Peixateria: Es Vaixell que està al començament del carrer de Santa Anna de Muro. Tel. 971 537 902

Fa 23 anys que en Jaume Cuat, na Margarida Pons i la seva filla Margarida, regenten el Bar Olímpic a la Plaça de Sant Martí de Muro. Berenars i tapes. Tel. 971 537 717

Pornografia

JOSEP MIRÓ I ARDEVOL

La televisió sembla entossudida a voler formar-nos en una activitat tan imprescindible com és la producció de porno domèstic. Fa uns mesos, durant una il·lustració oferta per Televisió de Catalunya, una professional del ram no es cansava de proclamar la mateixa idea: "el sexe és natural", com si amb aquesta afirmació tot es justifiqués. Tenia raó. El sexe és tan natural com menjar i beure, però d'això no pot deduir-se que el seu ús desmesurat pertanyi a la categoria d'allò que és bo.

Precisament l'arrel de l'obsessió que té la nostra societat pel sexe neix del seu impuls instintiu originat per la nostra naturalesa. Es tracta, per tant, d'un acte sense llibertat, perquè només persegueix la satisfacció d'un instint excitat artificialment. La llibertat només pot donar-se en l'àmbit de la cultura, que és fruit de l'esforç humà i no resultat d'un procés natural, que des d'Aristòtil assenyalava el que és oposat a la naturalesa. La cultura és el que distingeix l'ésser humà de la resta dels animals i el que li confereix la seva llibertat. Som els únics éssers lliures perquè podem formar el nostre esperit, la "cultura animi" de Ciceró, i desenvolupar activitats intel·lectuals que ens permeten d'encarrilar i sublimar les nostres necessitats. Per aquesta raó la pornografia, que utilitza l'estratègia racional per sobreexcitar l'impuls natural, destrueix l'a-

rrrel cultural de la persona i, per tant, la seva llibertat. Per això degrada el nostre capital social, això és, el sistema de valors que ens permet funcionar col·lectivament.

L'apel·lació al plaer com a justificació d'aquesta obsessió sexual només manifesta desorientació. El plaer que ocasiona, com el de menjar, no li confereix la categoria de finalitat, sinó que precisament subratlla el seu caràcter de mitjà per complir amb una missió fonamental: si el sexe resultés va, la humanitat faria milers d'anys que hauria desaparegut. Aquest suport natural agradable que la naturalesa ens atorga té la seva pròpia lògica interna i no ha de ser sobreexcitat sense risc de trencar el nostre equilibri personal, així com alterar el conjunt de la societat. Al contrari, la nostra racionalitat ha d'anar dirigida a educar-lo en relació amb el nostre desenvolupa-

ment personal, com fem amb l'acte de menjar: l'equivalent de la gastronomia no és la pornografia, sinó la seducció.

L'excitació i la transgressió sexual ja passen una dura factura a la nostra societat. Es tracta del creixement imparable de la sida i els embarassos en les adolescents, prèvia destrucció del valor educatiu de l'autocontrol i la responsabilitat. És causa de matrimonis no orientats cap la natalitat, on el pretès culte al plaer es tradueix en egoisme i frustració. Estimula la inestabilitat matrimonial perquè aquesta es construeix només sobre la passió sexual, necessàriament breu per la naturalesa mateixa dels mecanismes bioquímics que la generen. S'oblida que el matrimoni necessita d'un projecte sensible i compartit, verificat en una cosa tan bàsica com la companyia.

La transgressió sexual és responsable de la destrucció social del sentit de fidelitat, un valor sobre el qual s'estableix la nostra societat i l'economia. Un home o una dona infidel al seu cònjuge ho acaba sent en qualsevol àmbit, perquè la fidelitat, com altres valors, no pot trossejar-se com una mortadella.

Tot això comporta reptes ètics; també polítics, perquè les seves conseqüències (ho hem vist), fan mal al col·lectiu. Però la nostra política prefereix ignorar-ho o, com a màxim, resoldre-ho a cop de preservatiu i pastilla. Pretenen substituir la dutxa i el sabó pel desodorant. Mal assumpte. Ω

(Continuació de la conferència d'en Batista i Roca: "El fet diferencial català")

Els cònsols eren la gran institució organitzada pels catalans a l'edat mitjana. Hi havia colònies catalanes de mercaders tot a l'entorn del Mediterrani, des de les costes de Provença, a Itàlia, a Sicília, a les costes d'Àfrica del Nord, a Grècia i fins al Mar Negre, i també a l'Àsia Menor i a Egipte. La funció del cònsol era molt complexa: d'una part era el cap de la comunitat catalana en aquests diferents ports i com a cap era el representant d'aquestes comunitats enfront de les autoritats locals, dels reis i sobirans. Era també jutge per resoldre tots els problemes comercials, econòmics o familiars entre els membres de la comunitat catalana. Era notari, podia redactar i validar, per exemple, un testament de qualsevol dels membres de la comunitat per enviar-lo a Barcelona. Al mateix temps estava sempre en contacte amb l'organització anomenada Consolat de la Mar, de Barcelona, de València o de Ciutat de Mallorca: una veritable xarxa de contactes comercials vorejant el Mediterrani, centrada en la capital dels Països Catalans. Tots els que han visitat aquestes ciutats han remarcat els grans edificis de les llotges, altrament dites Llotges de Mar, que són uns magnífics edificis gòtics. Hom les anomenava les catedrals catalanes del comerç. Se'n troben a totes les capitals catalanes: a Perpinyà, a Barcelona, a Palma de Mallorca; la de Tortosa fou destruïda. Les llotges estaven situades a l'indret on cada dia els mercaders es reunien per discutir llurs afers, o bé per obtenir notícies referents al comerç del Mediterrani, per establir l'assegurament dels vaixells, o per noliejar els vaixells (saber el preu que cal pagar). Era el centre de tota l'activitat comercial de Catalunya. Hi havia el Llibre del Consolat. El Consolat era l'organització central que dirigia totes aquestes activitats dels cònsols, i el Llibre del Consolat era la compilació jurídica per regular totes aquestes activitats comercials del Mediterrani. Era un codi de dret marítim i mercantil. La forma de redacció més antiga es remunta a 1258 (més tard, al segle XIV hi hagué un llibre de costums mercantils de València) i va tenir una gran difusió al Mediterrani. Gairebé tots els ports d'aquest mar van seguir les lleis marítimes de Barcelona, del Llibre del Consolat del Mar. Fins i tot a França, fins al codi de Napoleó eren les lleis marítimes catalanes les que s'aplicaven, tant a França com a tots els països del Mediterrani. Això explica que des de l'inici del segle XVI hom troba traduccions castellanes, italianes, franceses, alemanyes i àdhuc escandinaves d'aquesta compilació de lleis.

També hi havia les ordenances navals per a la marina de guerra, diferents de les de la marina mercant. No hi havia una força naval permanent, però segons sembla, cada vegada que existia el perill d'una guerra o bé calia fer una expedició per mar a Grècia o a Sicília, s'organitzava aleshores una marina de guerra. El Rei nomenava un almirall, i hom redactava les ordenances per a aquesta expedició. Cal dir que es tractava d'unes ordres molt estrictes, hi havia una disciplina molt forta a la marina catalana i un esperit combatiu extraordinari. Els capitans dels vaixells tenien l'obligació d'atacar sempre l'enemic. Així, si dos vaixells catalans solcaven junts, havien d'atacar l'enemic quan era compost per un màxim de quatre naus; si eren tres vaixells catalans, devien atacar-los fins al nombre de sis. Si no els atacaven la punició era greu: el capità era penjat

al pal de la nau; una disciplina de ferro, com veieu. Roman a Barcelona l'obrador naval Drassanes convertit avui en museu naval, l'únic gran taller naval que existeix a Europa, i que demostra la puixança de la marina catalana a l'edat mitjana. És un edifici excepcional amb unes grans arcades gòtiques, ja que allí sota es construïen els vaixells a cobert, i després es feien lliscar fins al mar.

Cal remarcar en aquesta organització mercantil catalana les Lletres de Canvi del segle XIV. Hom ha dit que la lletra de canvi era un invent català i això no és veritat. Hi havia lletres de canvi a Itàlia en dates anteriors; però el que és un fet extraordinari és la gran difusió de lletres a Catalunya durant el segle XIV. Finalment, després d'una crisi econòmica a la fi d'aquest segle, per causa de la persecució dels jueus a Espanya (a Castella) i que tingué també repercussions a Catalunya, hi hagué una emigració de jueus catalans. El comerç, la banca, el canvi es trobaven en llurs mans i això va produir un moment de crisi financera a Catalunya. Per causa d'això el municipi de Barcelona organitzà el que s'anomena la Taula de Canvi. Era una banca municipal de Barcelona, la més antiga del Mediterrani com a banca. No és molt important saber si els catalans han estat els primers a crear una banca o bé les lletres de canvi, el que és interessant és veure tota aquesta organització econòmica a Catalunya durant els segles XIII, XIV i XV. Tot aquest conjunt dona un valor extraordinari a les institucions mercantils i a l'arrencada econòmica de Catalunya.

Caldrà dir alguns mots referents a l'organització constitucional i política, perquè les institucions catalanes són realment interessants i, com ja us he assenyalat es tracta d'institucions democràtiques i federalistes. Crec que el fet que hi hagi un federalisme helvètic i un federalisme català s'explica per un condicionament geogràfic. El federalisme helvètic és nat a les valls dels Alps, i el federalisme català és nat a les valls dels Pirineus. Hi ha ja, després del segle X, documents que fan al·lusió a les Comunitats de les valls dels Pirineus i això vol dir que existia ja una certa organització dels habitants de les valls dels Pirineus, i quan s'arriba al segle XI ja es troben referències més precises a l'organització dels consells de les valls. Els textos que han arribat fins a nosaltres daten del segle XIV, però hi fan referència a la Carta de la Pax Antica, del XII. Hi havia pactes entre les valls dels Pirineus del costat Nord i les del costat Sud per establir la pau entre els habitants d'aquestes valls, per regular els problemes que podien causar els ramats que es trobaven a les eixides dels Pirineus, els problemes de l'aigua de les mateixes eixides. Se les anomenava lles de pats o patseries, en occità dels Pirineus centrals del costat d'Aragó, i el Bearn. En català se'n podria dir lligues de pau. Hi ha documents referents a la Carta de la Pax Antica de l'any 1171 entre les valls de Banyeres de Bigorra i de Lavedan. Sortosament aquests tractats de pau o tractats federals entre aquestes valls s'han conservat, i són els més antics que s'hagin conservat; però hi ha referències després del segle X sobre els consells de les valls, que existien a gairebé cada vall dels Pirineus, especialment uns documents referents al Consell de la Vall Ferrera i de la Vall d'Àneu als Pirineus catalans. Hom pot dir que el darrer supervivent d'aquests consells de valls i valls autònomes és

la Vall d'Andorra. L'organització política de la Vall d'Andorra ens dona una idea d'allò que era en el seu origen aquest govern autònom de les valls. Com veieu, la situació geogràfica és la mateixa en els Alps i en els Pirineus, i els tractats de pau entre les valls del Pirineu són equivalents als tractats entre les valls dels Alps, que han estat a la base de la Confederació Helvètica. Cal remarcar, naturalment, que el poblament de Catalunya al començament de l'edat mitjana prové de la gent que baixa dels Pirineus vers el Sud. La reconquesta de Catalunya la fa la gent del Nord que ha baixat cap al Sud. Aquest esperit de muntanyencs federalistes, de llibertat democràtica, ha format la base de l'organització política catalana.

ORÍGENS DEL PARLAMENTARISME.

Hi ha també una institució catalana que té una gran importància: el Moviment de la Pau i Treva, assemblees de la Pau de Déu i la Treva del Senyor. Són unes assemblees que a l'origen, a l'inici del segle XI eren constituïdes per prelat i nobles. Probablement la primera d'aquestes assemblees a Catalunya és la de Toluges, de la qual tenim informacions. Existia un desig de pau que es trobava en l'esperit dels homes de totes les edats i de tots els països; de la mateixa manera que hi ha un moviment per la pau avui, els nostres avantpassats tenien també el mateix desig de pau. Hom havia començat per la pau de Déu que volia establir una pau perpètua i universal, bell ideal però molt difícil de portar a terme. Es diu que els catalans tenen un sentit pràctic, i potser això n'és una demostració: els catalans han fet una cosa més reduïda però més possible de realitzar, és la Treva, no una pau permanent però sí una treva que començava el divendres al vespre i durava - fins al dilluns al matí, per tal de passar el cap de setmana en pau. Durant aquest període no es podia atacar les persones que es trobaven de viatge, calia respectar les dones, no es podia atacar els monjos, llevat dels que anessin armats, car aleshores no gaudien del privilegi d'ésser respectats. Més tard, en les assemblees successives s'ha ampliat aquest moviment i el principi de Treva ha estat allargat des del punt de vista cronològic: havia de començar el divendres al matí i durava fins el dimecres. Era difícil d'atacar les persones, ja que el temps quedava molt reduït. Després s'ha protegit el mercat, la moneda, els camps, les cases de camp, les masies, els oliverars (sobretot com a símbols de pau), els ramats, els estris agrícoles, etc., i naturalment això ha permès un desenvolupament de l'agricultura a Catalunya. Hom ha protegit també les naus que es dirigien al port de Barcelona, les aigües conduïdes vers Barcelona, per beure i usatges domèstics. Aquest moviment de pau o de protecció va ser extremadament estès i tothom a la fi estava protegit, els pagesos, els nobles, els jueus, els heretges. Indiscutiblement això va proporcionar un període de calma, de pau i de prosperitat en el nostre país. A poc a poc aquestes organitzacions van canviar de caràcter, ja us havia dit que en aquestes assemblees hi havia els prelat, els bisbes i els nobles, i que eren convocades per un bisbe, però des del segle XII és el Comte de Barcelona qui convoca aquestes assemblees. En lloc de ser una institució religiosa, esdevé una organització laica i política, sota l'autoritat del Comte de

Barcelona. En lloc de celebrar assemblees a les esglésies, o en una catedral de Barcelona o de Girona, hom les fa al Palau del Comte. A poc a poc la reunió pren un caràcter més constitucional, polític. S'hi comencen a prendre també decisions de caràcter clarament polític; per exemple, després de la unió amb Aragó, amb el casament del nostre príncep Ramon Berenguer IV amb la princesa Peronella d'Aragó, el 1183 té lloc una assemblea que decideix que els vegers a Catalunya han de ser catalans. És una decisió constitucional que reforça el sentit federal de la unió entre Catalunya i Aragó. Hi ha, encara, però, una cosa més important després de la Batalla de Muret junt amb els occitans contra els francesos del Nord: tal com saben, el nostre Rei Pere fou mort en aquesta batalla defensant el Comte de Tolosa i enfront del Comte Simon de Montfort, francès Nord. L'únic successor era un nen de cinc anys, el futur Jaume I el Conqueridor i hi havia el problema de la minoritat d'aquest infant i calia la unanimitat dels catalans per poder acceptar aquest noi com el futur sobirà del país, i és això que hom convocà una d'aquestes assemblees de Pau i Treva a Lleida 1214 i per primera vegada els representants de les ciutats hi són convocats. Ens trobem a partir d'aquesta data els representants de les ciutats, la clerecia i la noblesa, és a dir, un parlament. El més antic d'Europa. Els catalans poden orgullosos d'haver fet do de la institució parlamentària a l'Europa occidental. Es parla algunes vegades del Parlament anglès, però aquest arribà molt més tard. Us puc donar les dates: les Corts de Catalunya comencen el 1214, però ciutats d'Anglaterra no són convocades al Parlament fins el 1265. Les ciutats no tenien, de fet, el dret d'assistir al Parlament, i era solament perquè succeïa quelcom d'anormal en el país, que les havien convocades; i -cosa curiosa- aquest Parlament anglès de 1265 és convocat per Simon de Montfort, fill del Comte Simon de Montfort vencedor de la batalla de Muret i que havia matat al nostre Rei. El jove Jaume I havia estat fet presoner al castell de Simon de Montfort. Hi ha historiadors que es pregunten si aquest fet no ha donat la inspiració a Simon de Montfort per establir un parlament a Anglaterra seguint el model català, altrament és difícil d'explicar aquesta coincidència en la família de Simon Montfort, el futur Comte de Leicester. Però, de fet, des del punt de vista de jure, de dret, les ciutats d'Anglaterra no són convocades al Parlament abans 1295, és a dir, vuitanta anys més tard que les ciutats de Catalunya.

Cal assenyalar que el 1283 els sobirans de Catalunya perden el poder legislatiu, és a dir que des d'aquesta data, les lleis a Catalunya han de ser fetes pels sobirans amb l'aprovació de les Corts. A Castella això no existia, tot el que Corts podien fer era demanar al Rei de fer una llei en un sentit o un altre. La major part de les vegades el rei responia amb fórmules evasives, sense fer res. El mateix any 1283 les Corts aproven una llei molt important: el Rei o Comte de Barcelona (no tenia el títol de rei de Catalunya) havia de convocar les Corts cada any. Això no es va complir rigorosament (per causa de guerres el Rei s'havia d'absentar). A principis del segle XIV s'estableix el termini de tres anys per a convocar-les. En resum, una cosa molt important: les Corts es convocaven molt sovint, sobretot per una raó, el rei no podia imposar contribucions o taxes

al poble sense l'aprovació de les Corts. Les Corts Catalanes imposaven les taxes com a contribució, donatiu al Rei. Per aquesta raó al segle XIV, en el període de Pere III, període de guerra constant amb Castella, calia convocar les Corts molt sovint per recollir diners per fer la guerra. D'això n'ha resultat conseqüentment que durant el segle XIV el Rei Pere III d'Aragó havia governat Catalunya durant 51 anys i havia congregat les Corts trenta vegades; en resulta, doncs, una comparació molt important que cal fer: Els Estats Generals a França van ser constituïts per Felip el Bell per primera vegada el 1302, i de 1302 fins a la Revolució Francesa, els Estats Generals foren reunits 22 vegades, la darrera vegada el 1614, car fins a la Revolució no hi hagué cap altra reunió.

CONFEDERALISME CATALANOARAGONÈS.

Naturalment hi ha un altre problema: València i Aragó tenen llurs corts per separat, eren estats separats dins la confederació, i cadascun tenia el seu parlament, el seu govern, i cadascun era lliure de seguir la política que volia. La situació de València és molt interessant perquè després de la conquesta de Jaume I, els aragonesos volien sotmetre el nou país a les lleis aragoneses. Naturalment hi havia també persones arribades a València des de Catalunya, i que no apreciaven gaire la idea de tenir lleis aragoneses en llur país: preferien lleis catalanes. Aleshores, Jaume I, a fi d'evitar un conflicte entre Catalunya i Aragó va decidir de constituir València com el tercer membre de la confederació. És per això que València manté una personalitat pròpia mentre la confederació existeix. És exactament el contrari del que passa a Castella, on els països conquerits no tenen cap personalitat.

Voldria assenyalar-vos una altra institució molt important i típicament catalana, és la Diputació del General, és a dir, la Generalitat. Us he indicat que sols les Corts tenien el poder d'establir una contribució econòmica a favor del sobirà, si aquest tenia necessitat de diners. És a dir: Les Corts aprovaven fer una contribució al Rei, però tenien en exclusiva el poder de rebre aquest diner dels catalans i d'actuar després de les reunions. Aquest Consell, anomenat Diputació del General, era compost per representants de cadascun dels tres elements de les Corts: representants de l'església, de la noblesa i de les ciutats. Al segle XIV, durant la guerra entre Pere d'Aragó i Pere de Castella, les reunions de les Corts eren tan freqüents que molt sovint la comissió nomenada per una assemblea romana encara en activitat quan eren convocades unes altres Corts. Així aquesta organització va esdevenir quasi permanent i a poc a poc prengué més poder. La Generalitat, o sigui la Diputació del General, representava les Corts durant el període en què les Corts no tenien sessió, i tenia el poder fiscal de recollir tots els diners. També tenia, perquè representava les Corts, el dret d'interpretar les lleis aprovades per les Corts i finalment, a l'època de la Casa d'Àustria al s. XVI i XVII, com que no hi havia rei a Catalunya, les Corts es reunien molt rarament. Aleshores la Generalitat prengué la representació del país, era el veritable òrgan de govern català. Quan avui es parla de la Generalitat hom pensa més que res en la Generalitat dels s. XVI i XVII.

En l'organització federal cal enca-

ra remarcar un fet molt interessant, és l'aparició del virrei. Aquest fet comença a Grècia, i la mateixa institució és aplicada a Sardenya, on pren ja el nom de Virrei (el virrei és nomenat per un període de cinc anys renovables). Veurem que aquesta institució del virrei penetra en la constitució de la monarquia dels Habsburg, durant el segle XVI i el XVII. Altrament dit, a Espanya, durant els mateixos segles, hi ha una organització federal que és la continuació d'aquesta organització federal de Catalunya amb aragonesos i valencians.

CONFEDERALISME DURANT ELS ÀUSTRIES.

Vers el final del segle XV trobem una nova etapa en el desenvolupament polític d'aquests països: el casament del príncep Ferran d'Aragó amb la princesa Isabel de Castella. L'enllaç fou un gran projecte del pare de Ferran (el Rei d'Aragó en aquella època, Joan II). És ell qui tingué la idea de casar el seu fill amb la princesa castellana. No fou exactament amb la intenció de crear un gran reialme espanyol, probablement aquest projecte polític restava fora de les seves idees. Tot el que volia era prendre possessió de Castella, ja que ell mateix era un príncep castellà. Per arribar-hi promogué intrigues, un joc tèrbol comprant o donant diners, honors o possessions de terres a tots aquells que podien aconsellar a la princesa castellana de maridar-se amb Ferran. Cal fer esment que en aquella època la princesa tenia 17 anys i Ferran 16, eren adolescents i no pensaven pas de fer un gran estat espanyol, com sí que ho feia Joan II. Quines foren les conseqüències d'aquest casament? D'antuvi no hi ha cap tractat polític entre els dos sobirans, entre les dues parts de la Península (tots els documents que tenim d'aquella època així ho testimonien), sinó simplement el contracte matrimonial d'enllaç entre aquests dos prínceps, i aquest no tingué un gran abast polític, exceptuant-ne alguns articles: singularment que el príncep, quan serà casat amb la Reina, haurà de romandre sempre en territori castellà, no podrà mai endur-se la Reina ni llurs fills fora d'aquest territori sense el consentiment dels castellans. Una altra condició era que no podia nomenar catalans o aragonesos en els càrrecs principals dels països castellans, fins els caps de les places fortes havien de ser exclusivament castellans, no cap de català. Era l'exclusió dels catalans de tots els llocs de govern de Castella. Més tard se'n veuran les conseqüències. En el fons, el règim que s'establí aleshores entre aquests dos estats era el mateix règim confederal de Catalunya. Hom establí una nova confederació, la persona del sobirà era la mateixa, únicament canviaven els títols: a Castella era Rei de Castella, a casa nostra era Rei d'Aragó, Comte de Barcelona, Rei de València. El títol de Rei d'Espanya no existia. Fent un parèntesi sobre aquest fet, quedareu potser sorpresos de saber que la primera persona que va tenir el títol solemne de Rei d'Espanya -i encara en el plural llatinitzant- fou el germà de Napoleó, Josep Bonaparte, durant l'ocupació d'Espanya pels exèrcits de Napoleó. Quan Josep Bonaparte marxà d'Espanya, Ferran VII retorna i reprén el títol de Rei de Castella. La seva filla Maria Cristina fou proclamada a Madrid Reina de Castella el 1832. Així doncs el següent rei d'Espanya fou Amadeu de Savoia, el qual només vingué a Espanya per alguns anys, i finalment el rei que prengué el títol constitucional de Rei d'Espanya fou Alfons XII el 1875. Aquesta idea de rei del reialme d'Espanya era absolutament nova, sense tradició en el país que, en canvi, s'havia acostumat a parlar d'una nació

espanyola.

Vegem quina era l'organització dels reialmes de la península durant l'època de la casa d'Àustria, dels Habsburg. Tindreu en aquest marc una idea de l'organització constitucional del país. Hi havia en primer lloc el monarca que era, naturalment l'única persona que era sobirà de tots aquests països i dels països fora de la Península, és a dir, de la Sicília, Nàpols, Milà, les Illes Balears i dels dominis de la casa d'Habsburg a Flandes, a Borgonya i al Franc-comtat. El monarca tenia els seus secretaris per establir el lligam amb tots aquests sistemes de Consells que existien. Cada país era dirigit per un Consell, aquest sistema era característic del govern dels Habsburg. Només hi havia un únic superior a tots els altres i que tenia poders estesos per damunt de tots els altres països. Era el Consell de la Inquisició. Per la resta no hi havia cap organització comuna. Teòricament, la Inquisició havia d'ésser una institució religiosa per tal de guardar la puresa de la fe catòlica, però en realitat era un instrument polític del govern. Prenguem per exemple l'episodi de Felip II contra un dels seus secretaris, Antonio Pérez, que era d'origen aragonès. Hi havia trasbalsos entre el Rei i el seu secretari i Antonio Pérez es refugià al seu país, Aragó. Essent les lleis d'Aragó democràtiques, era difícil per al Rei de fer alguna cosa contra aquest home, atès que les lleis protegien els subjectes aragonesos. És per això que Felip II s'adreçà a la Inquisició per tal de perseguir-lo. El tancaren a la presó de la Inquisició i el Justícia Major d'Aragó que havia de protegir el subjecte amb lleis semblants a l'Habeas Corpus dels anglesos, va protegir Antonio Pérez. Però aquest fet donà l'ocasió a Felip II d'enviar un exèrcit a l'Aragó. Antonio Pérez va poder fugir vers França i Anglaterra i els aragonesos combateren contra l'exèrcit de Felip II i finalment el Justícia Major fou executat per ordre de Felip. Aquest fet fou una escomesa considerable contra les llibertats democràtiques d'Aragó.

Quan tenien lloc cerimònies oficials es produïa algunes vegades una mena de desfilada: la Cort, el Rei, els seus secretaris i tots els Consells. Sempre hi havia un ordre de prelació entre els consells, per tal de marcar llur situació en l'estructura administrativa o política del país. Per tant el Rei, el Monarca, era el primer, envoltat dels seus secretaris; després seguien els membres del Consell de la Inquisició tots junts; després, en un mateix rengle, els membres del Consell de Castella i del Consell d'Aragó -això vol dir que els dos Consells tenien la mateixa posició constitucional en el país- i després seguien els altres Consells: el d'Itàlia, el de Portugal a l'època en què Portugal pertanyia a la monarquia, el Consell d'Índies (era el d'Amèrica) i tots els altres Consells. El que és important de remarcar és la paritat de condicions, dels drets, de les participacions dins de l'organització constitucional dels països, o sigui la del Consell d'Aragó i el de Castella. Com veieu hi havia el Consell d'Aragó, però hi havia virreis en uns regnes que guardaven també les pròpies Corts. No hi havia una assemblea general de tots els països. Els Consells eren les corts de cadascun dels països de la confederació. Catalunya tenia, naturalment, en primer lloc un Virrei i les Corts; València el Virrei i Corts; Sardenya també; per les Illes Balears no hi havia Virrei, l'anomenaven així però, de fet, era el Governador General. No hi havia Corts, però sí el que se'n deia el Gran i General Consell de la ciutat. El Virrei era una institució d'origen català, ja us vaig fer ressaltar abans que Catalunya havia ja nomenat governadors i locatins reials (en representació del Rei) a Grècia, durant el segle XIV, a l'època en que

una part de Grècia pertanyia a Catalunya. Després s'havien nomenat governadors generals a Sardenya i a la fi del mateix segle XIV el Governador General de Sardenya prenia ja el nom de Virrei. A Sicília i a Nàpols hi havia igualment virreis, i aquesta institució fou incorporada en l'organització política de la monarquia de la Casa d'Àustria. Aquesta institució creada en el Mediterrani traspasà l'Atlàntic i hom la troba en les possessions de Castella a Amèrica amb els virreis del Perú i de Mèxic. Com veieu, durant tot aquest període dels segles XVI i XVII l'organització catalana fou la base de l'ordenació de les possessions de la Casa d'Àustria. Primer, durant el període de Carles V i Felip II, Sicília i Nàpols pertanyien al Consell d'Aragó, perquè inicialment els dos països eren membres de la confederació catalanoaragonesa. Hi havia també possessions a Milà que foren primerament sotmeses al Consell de Castella, però des de 1556 se separaren Sicília i Nàpols del Consell d'Aragó, hom les uní a Milà i es formà un nou consell, el Consell d'Itàlia (1556). Això no succeïx pas sense la protesta dels catalans. Sardenya i Nàpols eren de possessió catalana i no se les podia separar. Hi va haver protestes de la Generalitat de Catalunya i també del Consell Municipal de Barcelona, que jugava un paper polític molt important en aquell moment a Catalunya. A Castella es fan el desentès i no atenen aquesta reclamació de Catalunya. Remarqueu que Sardenya roman sempre sota el Consell d'Aragó, i això fins a la Guerra de Successió espanyola, a principis del segle XVIII, i les relacions entre Sardenya i Catalunya s'han mantingut sempre. Això explica el fenomen extraordinari de la Ciutat de L'Alguer. L'Alguer és una petita ciutat de l'illa de Sardenya on es continua parlant el català avui encara. Són els catalans que foren transplantats de Catalunya, sobretot del costat de Tarragona, a l'illa de Sardenya al segle XIV i, sis-cents anys després, sense cap contacte directe amb Catalunya, continuen parlant català. Hom troba escriptors, poetes, cantaires catalans entre els habitants d'aquesta ciutat, que no són pas més de 30000. És una veritable minoria lingüística catalana fora dels límits de Catalunya.

El Consejo de Castilla és una transformació de l'antic consell reial. A cada país, a Catalunya, a Aragó o a Castella, el Rei des de l'edat mitjana tenia el Consell reial per donar-li el seu criteri referent a problemes polítics amb països estrangers, problemes polítics-militars, etc. Aquest sistema continua per a Castella, la qual té també, naturalment, les pròpies Corts. Aquesta manca de parlament a Castella durant el període de la casa d'Àustria representa una completa decadència. El Rei convoca les Corts quan vol, i no ho vol pas gaire sovint. Les Corts són formades per gent que el Rei creu oportú de convocar; solament hi ha disset ciutats que són convocades a les Corts, i únicament perquè el Rei ho decideix, i no per drets de la ciutat (com sí que era el cas de Catalunya, on les ciutats tenien el dret de representació. Hi havia bisbes de Castella, i també la gran noblesa castellana. No tenia gaire importància per altra part, perquè les Corts de Castella no tenien poder legislatiu, tot el que podien fer era adreçar una petició al Rei reclamant una llei en un sentit o en un altre, i el Rei decidia de fer-ho o de no fer-ho. Ell era lliure de fer segons la seva voluntat. Mentre que a Catalunya el Sobirà havia perdut el poder legislatiu des de 1283. Vegeu el contrast en l'organització de cada país. Per a l'administració de les conquestes o descobertes fetes a Amèrica, s'organitza també un Consell similar a tots els altres. El 'Consejo de Indias' amb Virrei per al Perú i Mèxic. Naturalment sense 'Cortes': en tota l'or-

ganització política depenent de Castella no hi ha mai autonomia local, el govern romanien centralitzat a Castella. El Consell de les Índies, centralitzat de vegades a Sevil·la i més tard a Madrid, al costat del Rei, dirigeix tota la política d'Amèrica i elabora totes les lleis i tots els decrets per a l'organització administrativa i civil de les Índies. Hom segueix el mateix procediment d'un Consell especial per als dominis específics de la casa d'Àustria, és a dir, per a Flandes. Era un Consell on hi havia al principi flamencs, i després, poc a poc s'introdueixen els castellans en el Consell i prenen la direcció de tota la política de Flandes. Ja coneixeu el resultat: la guerra continua a Flandes contra els castellans, sobretot quan van decidir d'introduir el sistema d'impostos de Castella a Flandes, el que s'anomenava l'alcabala (nom àrab), és a dir, una taxa del 10% del valor, que calia pagar a l'Estat cada vegada que una cosa, un terreny, una casa, un producte industrial (teixits, p. ex.), canviava de propietari. En un país industrial com Flandes, sobretot per la indústria tèxtil, la introducció del sistema de taxes castellà fou la ruïna del país. I això fou una de les causes principals de la revolta de Flandes contra els castellans. Finalment, a l'època de l'annexió de Portugal, a la fi del regnat de Felip II, durant el de Felip III i durant part del de Felip IV, el règim de Portugal és calcat del que s'havia atorgat a Aragó o a Catalunya; és a dir, hi ha un Virrei i les Corts dels portuguesos continuen reunint-se.

És a les Corts de Thomar, ciutat de Portugal, que el Rei Felip II promet de respectar les lleis portugueses i de donar aquella organització federal seguint el model de l'organització de Catalunya, d'Aragó, de València, etc. Però el que passà en realitat és que Portugal com a tal fou respectat, però hi havia qüestions de colònies: totes les grans descobertes geogràfiques que els portuguesos havien fet a l'Àfrica i a l'Àsia excitaven la cobdícia dels castellans, i començaren a enviar guarnicions castellanes després d'haver suprimit les portugueses en les mateixes colònies portugueses. Aleshores naturalment els portuguesos veieren que tot aquell imperi estava en camí de desaparèixer i de caure a les mans dels castellans, i aquesta és una de les causes de la revolta de 1640. Hi havia encara quelcom de més complicat. Els jueus havien estat respectats a Portugal. Com sabeu els jueus havien estat expulsats de tots els reialmes d'Espanya el 1492, però Portugal en aquella època estava separat dels reis de les Espanyes, i els jueus romangueren allí. Felip II, però, expulsà els jueus de Portugal; aquests eren molt rics, sobretot a causa del comerç d'espècies, de l'illa de Java, les illes de la Sonda..., totes elles a Oceania. Aleshores feren cap a Holanda i van ensenyar als holandesos els mètodes d'aquest comerç de les espècies, i és per això que la recerca passà de Portugal a Anvers i a Amsterdam, grans centres de comerç. Al mateix temps, ja que el Rei de Castella feia la guerra als flamencs, als holandesos, els vaixells holandesos salparen vers Indonèsia per fer la guerra als espanyols i portuguesos i prendre's llurs colònies. És per això que les illes d'Indonèsia, de Java, de Borneo, etc., caigueren sota el control dels holandesos, i tot això fou una catàstrofe per a Portugal. Els portuguesos guarden molts mals records del període de llur unió amb Castella.

Hi havia encara un nombre d'altres consells del Rei, que eren més aviat consells de Castella que de qualsevol altra organització. Hi havia primer el Consell d'Estat que dirigia la política internacional del país, format habitualment per membres de la gran noblesa castellana, els antics ambaixadors dels grans països d'Europa o, de vega-

des, pels virreis, els quals després d'haver exercit en diferents països eren nomenats membres del Consell d'Estat. Eren persones de gran experiència política, cal dir que estaven ben escol·lits. Hi havia també el Consell de Guerra, que dirigia la política militar del país, format per vells generals que havien intervingut en les guerres d'Espanya a tota Europa. Hi havia també el Consejo de Hacienda (Consell de Finances) que era tot simplement de Castella. No tenia cap autoritat ni jurisdicció sobre els altres regnes peninsulars. Hi havia també el Consell dels Ordes Militars. Ja us he dit que bona part del Sud d'Espanya, durant o després de la reconquesta contra els àrabs, havia estat lliurada als ordes militars. Els tres grans Ordes de Cavallers: Santiago, Alcàntara i Calatrava.

La missió d'aquests cavallers era de protegir totes aquestes terres i, sobretot, els pasturatges dels ramats d'ovelles que venien del Nord de Castella per passar l'hivern en aquests països més càlids del Sud d'Espanya, i els havien de protegir de les incursions dels musulmans. Se'ls havia concedit grans extensions de terreny, i aquest és l'origen històric d'un dels problemes polítics que queda com el més greu de Castella: els latifundis, que són a la base del problema agrari espanyol. En un altre nivell hi havia també el Consejo de la Mesta, que dirigia l'Organització d'aquests ramats transhumants que passaven d'un costat a l'altre de la Península durant tot l'any. Com ja us he dit, Castella, des del punt de vista econòmic i social era un país de nòmades, de pastors transhumants. Vegeu a quin punt els pasturatges, els ramats i tots aquests sistemes pastorals tenien necessitat d'un consell dins l'administració central del país, que s'ocupés d'ells. L'honorable Consejo de la Mesta era la més representativa de les institucions castellanes, així com el Consolat de Mar ho era pels catalans. Un pels pasturatges i pels ramats, l'altre per la navegació i el comerç a través del Mediterrani. Ja veieu el contrast entre les institucions, les mentalitats i l'estructura econòmica d'aquests dos països.

Remarqueu també que, habitualment els membres d'aquests consells eren letrados, que significa, no escriptors o lletrats, sinó juristes. La direcció del país estava sobretot en mans de juristes. Però els virreis eren principalment nobles castellans. Al principi, a l'època en què havia començat aquesta organització després de la mort de Ferran i també a l'època de Carles V, els virreis de Catalunya havien de ser membres de la família reial, de sang reial. Era la mateixa concessió que es faria després a Portugal. El primer Virrei de Portugal havia d'ésser membre de la família reial però aviat no fou possible de trobar prou membres dins la família reial per als llocs de virreis i aleshores, mitjançant les intrigues de la gran noblesa castellana foren els nobles castellans els qui prengueren els càrrecs de virreis en tots els països. L'administració de tots aquests extensos territoris de la monarquia dels Habsburg estava principalment entre les mans de la noblesa castellana, amb la incompetència en política i la ineptitud d'aquestes persones, que havien creat problemes per tot arreu. A Catalunya tinguérem alguns virreis que foren intel·ligents, que treballaren per la prosperitat del país, però la major part dels que rebèrem de Madrid únicament crearen conflictes amb les autoritats catalanes. Cal dir una cosa molt interessant, i és que els juristes castellans d'aquesta època (segle XVI i XVII) en totes llurs obres defensaven el punt de vista de la confederació. Quan llegim avui que Castella ha seguit una política d'unificació envers els catalans, els valencians o els aragonesos, la idea

prevé de la política més recent, però no d'aquella època del segle XVI i començament del XVII. Durant aquesta època els letrados acceptaren sempre el principi de les federacions. És interessant, doncs, d'esboçar la teoria d'un d'aquests juristes. Es tracta de Solórzano Pereira. Havia estat membre del Consell de les Índies i més tard, quan ja fou de més edat, esdevingué membre del Consejo de Castilla. Publicà una gran obra en llatí i la seva traducció castellana titulada Política Indiana (política recomanada per a les Índies) fou publicada el 1648. Ens dona una descripció de les possibilitats d'acréixer les possessions, els dominis de les monarquies: Hi ha dos sistemes, el que ell anomena per accessió, és a dir que hi ha reialmes que són incorporats al nostre per accessió, o més ben dit per dominació d'un altre. En aquest cas han d'acceptar les lleis de la part principal de la companyia o societat; però hi ha també l'altre sistema, aquell sobre el qual estava basada l'organització de la monarquia dels Habsburg: per sobirania, com ell diu, per principalitat igual. És a dir que cada país conserva la seva personalitat, les seves lleis, els seus costums i institucions polítiques, però sota el règim d'un sobirà comú. Solórzano Pereira escriu aquesta frase:

«Los reinos se deben regir y gobernar como si el rey que los tiene juntos lo fuera solamente de cada uno de ellos.»

Queda clar que reconeix la personalitat de cada reialme, reconeix que és el Rei qui té tots aquests països conjuntats, o altrament dit, que no hi ha altra institució fora de la persona del Rei, que és el lligam comú entre tots aquests països.

És una organització, ho remarcau, pariona de l'organització de l'antic Imperi britànic, imperi que avui està en camí de desaparèixer, i en el qual hi havia Sa Majestat Britànica, que era la clau de volta de tota l'organització. El Rei o la Reina tenia el Govern de Sa Majestat a Canadà, el Govern de Sa Majestat a Austràlia, a Nova Zelanda. És exactament aquesta idea de Solórzano Pereira: és la Corona, la persona del Rei qui té tots aquests països junts i llavors, naturalment, s'han de regir i governar com si el Rei fós el sobirà únic de cadascun d'aquests països. És exactament la mateixa organització de l'imperi britànic, i també la dels catalans en el Mediterrani a l'edat mitjana. Cal assenyalar encara un fet que tingué conseqüències molt importants referent a tots aquests afers. En cadascun d'aquests reialmes de la Península cada Estat tenia el seu exèrcit, les seves finances, la seva moneda. No hi havia res en comú entre tots aquests països. Hi havia una excepció: Amèrica. És que aquella pertanyia a tots o a un sol? Les Índies, l'Amèrica del Sud, sols pertanyien a Castella, havien estat considerades com a descobriments i conquestes de Castella. Es podria discutir des del punt de vista històric si els catalans prengueren part a la descoberta o a la colonització d'Amèrica. En realitat el que succeïa és que la major part de la gent de la Península que s'establiren al segle XVI a Amèrica del Sud eren sobretot andalusos i gent d'Extremadura. Foren els primers colons d'Amèrica. Per anar a Amèrica era necessària la Cédula, és a dir, un passaport especial del Rei, i hom conservava la major part d'aquests passaports en els Arxius de les Índies, a Sevilla; i basant-se en aquesta documentació s'han pogut fer censos que mostren l'origen dels primers colons d'Amèrica, i es ven d'una manera molt clara damunt d'un mapa d'Espanya, que són, en primer lloc, els habitants d'Andalusia i d'Extremadura els qui van a Amèrica, i al segle XVII hi anaren els gallecs, i al XVIII gallecs, gent del Nord de la Península i bascos. Però els catalans,

aragonesos i valencians no hi van. Potser n'hi van un o dos per concessió particular, però es pot dir que els catalans són absents d'Amèrica. Naturalment hi hagué catalans que protestaren, i historiadors moderns han dit que era una discriminació contra els catalans. No penso com ells. Crec que Castella tenia motius molt justos, raons constitucionals per reservar-se Amèrica, si veritablement Amèrica era una descoberta i una colonització castellana. Durant l'organització confederal del període dels Habsburg, els catalans eren considerats com a estrangers a Castella, així com els aragonesos, els valencians i els mallorquins. Igualment els castellans eren considerats com a estrangers en els antics territoris de la Corona d'Aragó. Era just que Castella no acceptés estrangers a Amèrica, però Carles V havia fet concessions als flamencs i als alemanys a Venècia. Quan Carles V hagué presentat la seva candidatura al Imperi Germànic no hi havia gaire diners per comprar els prínceps i els bisbes que havien d'elegir l'emperador. Són els banquers alemanys, els Welser i els Fugger els fonsidors dels diners a Carles V per a l'elecció de l'imperi i, acte seguit, han demanat concessions a Venècia. El 1522 Carles V atorgà aquestes concessions als banquers i sobretot als Welser, a la costa del que és avui Venècia. Per tant, si hom atorgava concessions als flamencs i als alemanys, hom podia també atorgar-ne als catalans; tenim la petició que la ciutat de Barcelona i el seu Consell Municipal han fet al Rei, si bé no en tenim la resposta, però com que no hi ha catalans (a Amèrica), això vol dir que la resposta fou negativa. Aquí hi ha una raó jurídica perquè els catalans protestessin per l'exclusió del comerç a Amèrica. La fi de l'exclusió només arribarà molt més tard, el 1778.

L'IMPERI CASTELLÀ I LA DECADÈNCIA DE CASTELLA.

De la mateixa manera es pot dir que el que se'n deia Imperi Espanyol no era un imperi espanyol, sinó un imperi castellà. Els catalans, aragonesos i valencians vivíem a part, havíem viscut durant tot aquest període separats de Castella i, per tant, de l'Imperi. L'Imperi fou creació de Castella, però també la ruïna de Castella perquè el Rei tenia més poder a Castella que en cap altre reialme de la Península. Podia imposar taxes directament al país, podia reclutar homes per als exèrcits de Castella, però no ho podia fer a Catalunya o Aragó, atès que les lleis eren diferents. A Catalunya la vella tradició constitucional era que hi havia dues classes de guerra. La que s'anomenava guerra del Rei, o sigui la guerra en un país estranger, en la qual els catalans no eren obligats de prendre-hi part, tot el que podien fer era donar diners al Rei per a les seves expedicions militars. Però hi havia una altra classe de guerra, la guerra del país, l'anomenada guerra de la Terra. Era quan hi havia perill d'invasió a Catalunya. Tothom havia d'agafar les armes per defensar el país, tots els homes que tenien més de catorze anys. Això remunta als Usatges de Barcelona, al segle XI. L'usatge Prínceps Namque estableix ja que tots els homes han de respondre a la crida del sobirà per defensar el país. Totes aquestes guerres de la casa d'Àustria al segle XVI i XVII eren guerres del Rei a l'exterior de Catalunya, i per tant, naturalment, aquesta no estava obligada a prendre-hi part. Sols es feien donatius al Rei per a la guerra, i a canvi el Rei havia de comprometre's a respectar les lleis catalanes o a concedir noves lleis als catalans. El pes de l'Imperi pesà sempre damunt del poble castellà. A la fi del segle XVI i a començaments del XVII el poble estava vertaderament cansat d'aquestes contínues guerres

menades pertot arreu. Hi havia esquadrons de l'exèrcit castellà, patrulles que resseguien el país i agafaven els homes dels pobles fins al port d'embarcament. Se'ls embarcava a Cartagena per enviar-los a Itàlia, o a Santander per enviar-los a Flandes. Naturalment els homes es defensaven i quan en un poble sabien que s'apropaven aquestes patrulles de l'exèrcit espanyol, tots els homes anaven a refugiar-se a la muntanya per evitar d'ésser reclutats. Al principi del segle XVII ja hi ha ocasions en què els homes són encadenats i transportats al port d'embarcament.

El benefici de l'Imperi només era per a la noblesa que tenia els càrrecs en l'administració de l'Imperi, com els virreis o com els generals que dirigien les expedicions militars a Flandes contra França, o a Itàlia. Hom deia que per a les famílies castellanes nobles el fill gran havia de prendre cura de les propietats, de les terres, dels dominis de la família. Per als altres fills les possibilitats eren tres: Dios, el mar o la casa real. És a dir: Déu (fer-se sacerdot o membre d'un orde religiós), la mar (embarcar-se i anar a Amèrica), o la casa real (aconseguir un càrrec públic). És per aquestes raons que un historiador anglès, Hume, remarcà que durant aquest període s'havia fet una selecció a l'inrevés: moltes de les persones intel·ligents que s'havien interessat pels estudis esdevien sacerdots o monjos i, per causa del celibat eclesiàstic, morien sense descendència. Tots els que tenien coratge per lluitar esdevien soldats i probablement morien a Flandes o a Itàlia, fora d'Espanya. Tots els qui tenien esperit d'empresa marxaven cap a Amèrica i llurs fills naixien a Amèrica. La Castella moderna és el resultat d'aquesta selecció a l'inrevés, el producte d'un país que ha perdut la gent intel·ligent, emprendora i coratjosa. Heus aquí l'explicació biològica que aquest historiador dona de la decadència de Castella. Al segle XVII es troba ja Castella en plena decadència: pobles abandonats, misèria pertot, sobretot a Andalusia hi ha marxades de pagesos afamats cap a Sevil·la, per menjar el que en deien la sopa de los conventos. En els convents es cuinava una sopa per donar-la a aquests pagesos afamats. Algunes vegades eren concentracions de 20.000 persones. A Andalusia hom troba exemples de dones que venien llurs fills ja que no aconseguien alimentar-los, i venent-los rebien un poc de diners per alimentar-se els pares. Una misèria completa. Cal afegir-hi les epidèmies que s'escamparen pel país i feren destrosses en la població d'aquella època.

«La peste que sube de Andalucía y el hambre que baja de Castilla» (El Pícaro Guzman de Alfarache descriu així el país)

Els camperols, sobretot a València, a l'Aragó o en una part de Catalunya, i també a Andalusia eren els descendents de l'antiga població àrab, el que se'n deia els moriscos (descendents dels moros). Havien estat tractats de manera tan abusiva que es van aixecar (la rebel·lió de les Alpujarras) a les muntanyes properes de Granada, i foren sotmesos, naturalment, per un exèrcit castellà el 1535. Hi havia encara trasbalsos en el país, i hom establí una sorprenent legislació de persecució contra aquesta pobra gent. Hom privà les dones morisques de portar joies amb dibuixos àrabs. La mà de Fátima, per exemple, filla de Mahoma, fou absolutament prohibida (hom les obligà a portar sols la creu). Els privaren de portar vestits andalusins, de parlar àrab. L'expressió que se'ns aplica a nosaltres, catalans, de Hable usted cristiano, prové d'aquella època. Hom els forçava a parlar castellà com els cristians. Si tenia lloc un casament en una família morisca, calia que totes les finestres i portes de la casa romanguessin

obertes per tal que els transeünts poguessin sentir si a dins es cantaven cançons morisques o si es ballava amb música semblant. Comprendreu que tot això va empènyer els moros a una nova rebel·lió. El 1571 ho feren pitjor: dispersaren tota aquesta pobra gent a l'interior de Castella. Atraparen les famílies d'Andalusia, del costat de Granada; separaren els fills dels pares i hom els dispersà per totes les ciutats de Castella, tot evitant sempre de permetre'ls que habitessin en un sol barri. La mainada era entregada a famílies castellanes catòliques, per tal que els donessin una educació cristiana. Però tots separats els uns dels altres. Eren pobra gent d'oficis baixos; feien conserves, venien peix fregit, etc. sembla ser que apreciaven molt l'estalvi i, per tant, la població cristiana es girava contra aquests moriscos perquè deien que no feien circular la moneda, que no gastaven prou. Finalment, vers el 1609-1610, arribà l'ordre d'expulsió per fer fora d'Espanya tots els moros. Castella els envià al Nord d'Àfrica. A València el problema era molt greu, quasi tots els pagesos eren moriscos. Les masies funcionaven bé, la ciutat estava ben desenvolupada, València era un país ric gràcies al treball d'aquesta gent. Els propietaris (la noblesa) estaven molt satisfets del treball d'aquesta gent i és per aquesta raó que les Corts de València s'oposaren a la idea de l'expulsió. Però finalment el Rei (Felip III) donà l'ordre i foren embarcats vers Algèria.

La població de Castella puja de manera que no es pot precisar amb exactitud. L'empadronament en aquella època no era tan precís com en els temps moderns, però es pot dir que la població de tots els territoris de Castella, a l'època de Ferran i Isabel, era de cinc milions d'habitants. Al l'època de Felip II i durant la segona meitat del segle XVI era de sis milions. Però aleshores la població va decaure, sobretot després de l'expulsió de tots els moriscos, i eren menys de cinc milions durant el segle XVII. A la confederació catalanoaragonesa hi havia probablement un milió d'habitants al segle XVII, n'hi havia 400.000 a València (el més poblat), 300.000 a Catalunya, i 300.000 a l'Aragó. El problema econòmic era encara més complicat a causa del comerç amb Amèrica, que estava en mans dels flamencs, dels genovesos i també dels francesos. Aquests importaven mercaderies de llurs països i les enviaven a Amèrica. En vendre-les allí rebien diners que retornaven sense passar per Espanya. El benefici del comerç amb Amèrica no romania a Castella, sinó que se'n anava a l'estranger. Per això hi ha la frase de Quevedo:

«El dinero llega blanco de América y muere dorado en las arcas de Génova» (El diner arriba blanc d'Amèrica i mor daurat a les arques de Gènova).

Des del punt de vista comercial hi havia encara quelcom de molt deplorable per a Castella: com us he fet notar, la base econòmica de Castella era la cria d'ovelles i moltons, o sigui, la producció de llana. La llana s'exportava als teixidors de Flandes, però a causa de la guerra del Rei Felip II contra Holanda i Flandes, els teixidors deixaren de comprar la llana a Castella i compraren la llana anglesa que, d'altra banda, era de millor qualitat. El comerç de Castella també decau junt amb el principal producte del país. No és sorprenent, doncs, que el Tresor Reial, a l'època de Felip II fes fallida. La primera fallida tingué lloc el 1575: no es pot pagar a ningú, tampoc els soldats de l'exèrcit que es troben en guerra a Flandes. Hom procedeix aleshores a una operació financera: consolidar el deute de 22 milions de ducats (la moneda més forta de Castella), deixant un deute flotant de 15 milions de ducats, en total un deute de 37 milions de ducats. Això

no aporta la solució al problema. Vint anys més tard, el 1595, es produeix la segona fallida del Tresor Reial a l'època de Felip II. No es pot pagar l'exèrcit i això dona lloc a motins dins de l'exèrcit espanyol, els soldats no veien diners. Hi ha, per exemple, el saqueig d'Anvers i tot el que els flamencs anomenaven la fúria desbordada dels espanyols, a causa de la fam dels soldats. Finalment el 1610, Felip III demanà al Consejo de Hacienda de proposar remeis a aquella catastròfica situació de Castella. Els remeis proposats foren molt variats, una barreja de coses que avui ens fan somriure. Es demanava de fer pregàries i processons per demanar a Déu el remei d'aquella situació. Es demanà també de limitar el luxe de la Cort Reial, de limitar els pecats comesos a la Cort, ja que Déu estava irritat contra la Cort a causa dels pecats comesos per la família reial i la noblesa, i per això Déu ja no ajudava els castellans. Hi ha quelcom de més pràctic que ens afecta a nosaltres directament: una de les proposicions del Consell de Finances fou que calia demanar a tots aquells reialmes veïns, que estaven tranquils i vivien confortablement, que calia fer-los pagar alguna cosa per ajudar Castella, i que calia que enviesin homes per a l'exèrcit del Rei. En aquella època la moneda catalana era diferent de la moneda castellana. La moneda catalana era molt sana, sobretot en el període de 1617 a 1638 en què havia pujat de valor. Mentre la moneda castellana cau, la catalana es manté en bona salut. Els preus a Castella han evolucionat de manera formidable. És el que hom anomena la revolució dels preus, o sigui, la revolució dels preus. És més o menys el que passa avui amb la devaluació de les monedes, la inflació; només que en aquella època no es coneixia la causa de tots aquests problemes. La inflació i la pujada de preus fou formidable, del 500% en cinquanta anys. La vida econòmica del país en fou trasbalsada.

L'OBSESSIÓ ASSIMILISTA CASTELLANA CONTRA ELS ALTRES REGNES CONFEDERATS.

Llavors aquells senyors del Consejo de Hacienda tingueren la idea que els catalans i els portuguesos ajudessin Castella. Fou el Comte-Duc d'Olivares, ministre conseller de Felip IV qui preparà un pla per posar en execució la idea de suprimir les llibertats dels altres països i unificar-los sota Castella. Redacta un memoràndum per a Felip IV i diu:

«Tenga Vuestra Majestad por el negocio más importante de su Monarquía el hacerse Rey de España. Quiero decir, Señor, que no se contente vuestra Majestad con ser Rey de Portugal, de Aragón, de Valencia y Conde de Barcelona, sino que trabaje y piense con consejo maduro y secreto, por reducir estos reinos de que se compone España al estilo y leyes de Castilla sin ninguna diferencia».

Aquest dictamen de 1625 diu: «Cal que Vostra Majestat consideri com l'afer més important del vostre país, d'erigir-se com Rei d'Espanya. Vull dir, Senyor, que no us considereu satisfet essent Rei de Portugal, d'Aragó, de València, Comte de Barcelona, sinó que cal treballar, pensar i reflexionar secretament per sotmetre aquests regnes que formen Espanya a les lleis de Castella sense cap diferència».

És la lluita de dues concepcions polítiques: l'antiga tradició centralitzadora de Castella contra la tradició federalista dels catalans. Per tant, Olivares, en aquest mateix document, proposa al Rei els mitjans per arribar a sotmetre tots aquests reialmes a les lleis de Castella. Proposa diferents camins, per exemple el casament entre els mem-

bres de la noblesa, d'aquests països amb la noblesa castellana; donar als catalans, portuguesos, aragonesos, càrrecs dins l'administració de l'Estat Espanyol. En el contracte de casament de Ferran i Isabel s'havia exclòs els nòcastellsans dels llocs de l'administració de Castella i ara volen donar-los alguns d'aquests càrrecs per assimilar-los a Castella. Proposa encara el millor mitjà: sota pretext d'una guerra enviar primer un exèrcit a un d'aquests regnes i després, per l'acció d'agents secrets, provocar aldarulls. Com que l'exèrcit seria ja dins del país hom podria ofegar ràpidament els aldarulls i, com per nova conquesta (és la frase exacta), suprimir les institucions i les lleis del país i establir-hi les lleis de Castella. És exactament el que ocorregué a Catalunya. Sota el pretext de la guerra amb França s'havia enviat un exèrcit castellà, abans de 1640, que cometé tots els excessos possibles: saquejà, matà persones, incendià esglésies, i tot això provocà l'aixecament de Catalunya de 1640, el que anomenen la Guerra dels Segadors o la guerra de separació. Això a causa de la política d'Olivares, que estava clarament esbossada en aquell document. Hi ha un altre fet lligat a la política d'Olivares: el problema del Rosselló. Sabeu que la guerra de separació de Catalunya ha assolat el país de 1640 a 1652 i ha acabat amb la Pau dels Pirineus (1659), negociada entre els ambaixadors castellans i francesos. És a causa de la Pau dels Pirineus que una part de Catalunya, el Rosselló, i els territoris veïns passaren a França. Entre els catalans és costum de dir que França ens robà el Rosselló, però això no és exactament el cas si observem els fets històrics. El Virrei de Catalunya a l'època de Felip IV i el governador del Rosselló seguien una política separatista per part dels rossellonesos contra els catalans. Això fou un conflicte vers el 1630. Quan a Barcelona es tingué coneixement d'aquest moviment, la Generalitat va protestar a Madrid dient que aquests territoris eren catalans, pertanyien a Catalunya des de sempre i no se'ls podia separar. Els raonaments foren tan contundents que, finalment, el Consejo de Aragón donà la raó als catalans de Barcelona. El Duc de Feria va escriure una lletra al Rei Felip IV, en la qual explica clarament i amb desvergonyiment les raons d'aquesta política de separació. Aquesta carta ha estat publicada recentment per un historiador català, Mossén Sanabre. S'hi diu:

«És llàstima que Vostra Majestat hagi renunciat a seguir aquesta política, perquè la cosa anava ja molt bé. Si hom separa el Rosselló de Catalunya, hom podrà separar la noblesa catalana del Rosselló de l'altra noblesa de Catalunya i evitar que la noblesa del Rosselló sigui present a les Corts de Catalunya. Hom podrà, doncs, afeblir la puixança de la noblesa al parlament. Per altra part, si hom crea un estat separat en el Rosselló es podrà impedir que la llana dels ramats dels Pirineus arribi a Barcelona i així es podrà abatre la importància de la indústria tèxtil barcelonesa. I a més, si el Rosselló esdevé un nou estat entre França i Catalunya, hom podrà interceptar el comerç de Catalunya amb França.»

Hom pensa a vegades que la guerra econòmica és una invenció moderna, però com veieu això remunta a època molt reculada. La separació del Rosselló arribà d'una manera molt simple dins la negociació pels tractats de pau. Els ambaixadors francesos van demanar el Rosselló i els ambaixadors espanyols van dir que el podien agafar. Els ambaixadors francesos van, encara, demanar els territoris veïns (la Cerdanya, el Conflent ...), és tot el conjunt que volien; se'ls hi donà tot. Un historiador rossellonès, M. Pau de la Fàbrega, ha treballat aquests darrers anys en els arxius del Ministeri d'Afers

Estrangers de París i hi ha trobat que Lluís XIV havia ofert onze vegades al Rei d'Espanya de tornar el Rosselló, a canvi del Franc-Comtat i de Flandes. França s'hauria quedat la Flandes espanyola, la regió de Lille en el Nord de França, i el Rosselló tornaria als Habsburg d'Espanya, però aquesta proposició fou refusada onze vegades pel Rei espanyol. Havia aconseguit allunyar tots aquells catalans i no estava pas disposat a acceptar-los de nou. Inclús quan la guerra contra la Convenció francesa a l'època de la Revolució, en un document confidencial preparat a la Cort de Madrid per fixar l'objectiu de la guerra contra França, s'hi diu clarament que no cal exigir cap territori a França. No tenien cap intenció de reclamar el Rosselló a França. Sortosament la Guerra de Successió va reeixir en el sentit de conservar les llibertats catalanes. El projecte d'Olivares no va reeixir: Va provocar la guerra amb Portugal. I Portugal va esdevenir independent a causa d'aquesta guerra; tot aprofitant-se del fet que els catalans lluitaven al costat oriental de la Península, els portuguesos van aixecar-se al costat occidental. Inclús a les escoles portugueses s'ensenya aquest fet històric als nens: que la separació de Portugal tingué lloc a causa de la intervenció dels catalans.

Hom arriba a la guerra de successió espanyola a l'inici del segle XVIII. Aquesta vegada Catalunya és vençuda, la confederació sencera és vençuda, ja que Aragó, València, Catalunya i Les Illes havien fet costat del pretendent austríac, l'Arxiduc Carles, mentre que Castella s'havia decantat en la guerra a favor de Felip d'Anjou, el nét de Lluís XIV. Anglaterra havia creat una aliança amb Portugal, Holanda, Països Italians i Àustria, contra França i Espanya per tal d'evitar el predomini francès al continent. La política britànica era establir un equilibri de forces en la política europea, però l'emperador Josep morí i fou designat per a la corona imperial el nostre pretendent Carles. L'equilibri de forces se'n anà a l'altre costat. El predomini ja no era francès sinó austríac. És per això que la Gran Bretanya atura la seva intervenció a la guerra, i la guerra acaba amb la victòria dels francesos i dels espanyols, i Felip V s'instal·la al tron d'Espanya. Naturalment això és la fi de la llibertat de Catalunya. Els catalans no accepten la idea de veure Felip V com a rei d'Espanya i continuen la lluita, sobretot per defensar tots els privilegis constitucionals de Catalunya. Era potser una follia per als catalans de lluitar sols contra la França de Lluís XIV i Espanya, i allà va acabar amb la tragèdia del setge i l'assalt de Barcelona, l'Onze de setembre de 1714. Tota aquella construcció confederal, tot aquell sistema de reialmes, de corts, de consells, de virreis, tot desapareix i arribem a l'ideal d'Olivares: la unió de tots els països sota la direcció de Castella. El primer decret de Felip V és contra Aragó i València, l'any 1707. El Decret contra Catalunya ve més tard, el 1716, i portà el nom de Decret de Nova Planta, la nova organització de Catalunya. El mateix any que Felip V estableix el Decret contra València i Aragó, hi ha un moviment simètric amb la creació del Regne Unit de la Gran Bretanya i Irlanda. És curiós que sigui el mateix any, però els procediments són totalment diferents. A Espanya el Decret contra València i Aragó està basat en el dret de conquesta militar. A la Gran Bretanya el Tractat de la Unió, l'anomenada Union Act, és la conclusió de les negociacions entre els delegats del Parlament d'Escòcia i del d'Anglaterra. Han negociat una unió i han creat una entitat superior a Anglaterra, a Escòcia i a Irlanda, que és el Reialme Unit de la Gran Bretanya. Els tres països queden integrats sota aquesta organització superior; mentre que a la Península, tots els

altres països de la confederació catalanoaragonesa són sotmesos a Castella. Hom no hi crea res que sigui nou. És una submissió al regne central.

Quins són els principis de base jurídica contra València o Aragó? Prenc com exemple aquests decrets ja que són molt més clars en l'exposició dels motius que els aportats contra Catalunya. Hi ha hagut nou anys d'interval i, probablement la passió s'havia apaiçat una mica a Madrid i el text no és tan violent com els dels decrets contra València i Aragó. Hi ha set principis de base en la decisió de Felip V de suprimir tota l'organització. Primer el que ell en diu la rebel·lió d'Aragó i de València i de tots llurs habitants contra el poder reial. Després, les lleis d'aquests països eren lleis particulars que anaven contra la idea de l'uniformisme de tota la legislació del país. És la idea d'Olivares de «reducir todos estos reinos a las comunes leyes de Castilla».

Cap particularisme. Després la imposició i derogació de les lleis és un atribut de la sobirania del Rei. El principi de la monarquia absoluta. El Rei pot fer i desfer les lleis segons la seva voluntat. Mentre que els juristes catalans sempre havien proclamat que el principi els era desconegut. El Sobirà, el Comte de Barcelona, no podia fer lleis, perquè des de l'any 1283 hi havia una llei aprovada per les Corts Catalanes segons la qual el Sobirà compartia el poder legislatiu amb el Parlament. Felip V diu:

«El justo derecho de conquista que han hecho mis armas.»

Olivares havia proposat ja a Felip IV d'abolir totes les lleis d'un país «como por nueva conquista». És curiós que el mateix principi sigui evocat en el decret del general Franco de 1938, abolint l'Estatut d'autonomia.

«La entrada de nuestras gloriosas armas en territorio catalán.»

Hi ha una correspondència exacta entre totes aquestes frases i tots aquests pensaments polítics dels castellans contra els catalans. En el decret contra València Felip V estableix també que tots aquests països sean gobernados igualmente por las leyes de Castilla (Abolir totes les lleis d'aquests països i establir les lleis de Castella). Quin és el balanç a fer en aquesta data de 1714? La fi del sistema federalista a Espanya i una part del Mediterrani, ja que Sardenya, Sicília i Nàpols són separats de la Corona. El Rei de Castella perd totes les possessions de fora la Península però adquireix Catalunya, que n'és la compensació. Era potser una bona ocasió per a Castella, ja que així s'havien acabat totes aquelles guerres inútils, aquelles despeses de diners; i s'havia guanyat Catalunya, que era rica i es podia disposar dels seus homes i diners. Per als castellans era un molt bon negoci, ben organitzat, però no per als catalans. S'havia acabat totalment l'antiga organització interna de Catalunya. El sistema de veguers en tots els territoris de Catalunya desapareixia. És molt interessant de comparar la llista dels darrers veguers de 1714 i la nova llista de corregidores (els nous caps territorials d'origen castellà) La primera llista, de veguers, està composta de noms catalans, mentre que en la segona els noms són castellans i militars, de l'exèrcit d'ocupació. Hom veu clarament la caiguda de Catalunya sota Castella. Probablement aquesta annexió de Catalunya per Castella ha estat un dels més grans errors polítics de Castella. Han introduït Catalunya dins el conjunt de l'Estat espanyol sota Castella, però el poble català continua a viure amb les seves tradicions democràtiques i federalistes. Hom pot dir que Castella ha engolit Catalunya i els Països Catalans, però no ha pogut digerir ni els catalans, ni els aragonesos ni els valencians. Hem torbat la salut de Castella durant molt de temps. Ω

Ports refugi

En Rajoy va anunciar la possible construcció a Espanya d'un "port refugi" per a hostatjar vaixells amb problemes.

Creieu que seria una bona solució per a casos similars a les costes dels Països Catalans?

I si així fos, on ubicar-lo? M.

Jo crec que seria una part de la solució, juntament amb el pla per combatre vessaments de cru fet per la UIB (que, per cert, la Xunta no va voler comprar...). Aquest port crec que hauria de ser el de Tarragona, per diverses raons:

- té la capacitat per acollir petroliers
- té la infraestructura de les refineries per recollir i tractar el petroli.
- en cas d'incendi, tenen el pla d'emergència de la petroquímica ja fet, i no afectaria a tanta gent com a Barcelona.

Clar que això són reflexions fetes de pressa. Caldria un estudi ben fet per sospesar la millor ubicació, o si es poden preveure dos ports (Barcelona i Tarragona), en lloc d'un de sol.

P.

A Galícia és relativament fàcil construir un d'aquests port refugis per qüestions de geografia (a les rïes).

Però això no és més que una fugida d'estudi. Als Països Catalans per geografia no seria gens fàcil construir-ne un, que provocaria efectes col·laterals molt forts, a banda del preu, i només tenint convenientment adaptats els ports de Tarragona, Barcelona, València i Palma en tindriem prou.

Però el problema principal és de societat. Per a què no passin aquestes coses s'ha de ser un país seriós, tenir protocols de funcionament davant d'aquesta mena de catàstrofes, totalment previsibles, i gent preparada per fer-los complir. I sobra el voluntarisme irresponsable.

Segons el darrer El Temps, al Mar Català els vessaments de cru anual superen els del Prestige, però són molt més dispersos i corresponen principalment a la neteja dels dipòsits, que és la principal responsable de cru al mar.

I un consell, si voleu anar a Galícia, millor que no hi aneu. El primer que haurien d'haver fet és prohibir l'accés a les zones contaminades, i només deixar passar gent amb el material adient i sabent el que han de fer. El material que fan servir, especialment les mascaretes, és totalment inadequat, excepte excepcions, i la majoria de voluntaris fan coses que no han de fer. Malauradament moltes persones estan posant la seva salut futura seriosament en perill, per la respiració d'elements cancerígens.

Un company de feina hi va anar allà, es va trobar amb uns tècnics alemanys i li van dir que a Alemanya no es permetria que la gent treballés amb aquells nivells de contaminació en l'aire. Diferència entre un estat seriós i que vetlla pels seus ciutadans, i un estat que la darrera cosa que fa es vetlla pels seus súbdits.

Perquè sap que no haurà de pagar res, com sí hauran de fer els EUA als voluntaris i treballadors de la zona 0. X. Ω

S'HA DE SABER

Que ETA usa la violència sí, però les veritats també s'han de pagar encara que els POLÍTICS-INTEL-LECTUALS-PERIODISTES hi estiguin en contra. Ho farem per tots els mitjans al nostre abast per a dir que, militar i votar en contra de la terra que es trepitja; es d'una persona USURPADORA, o d'INVASORA, o el pitjor de tot, BOTIFLERA!!

FORA MENTIDES! Hem de propagar que militar i votar en contra de nosaltres mateixos és ANTINATURAL!!

BOICOTEJAREM TOTS AQUELLS QUE NO ESTIGUIN PER AQUESTA LABOR!?

PREGUNTEU AL POLÍTIC. PER QUÈ MILITA EN PARTIT FORASTER. Ω

EL TROT ÉS COSA NOSTRA

Recordant al mestre

Fa cinc anys, concretament el 9 de febrer de 1998, ens deixà en Tomeu Estelrich Fuster, més conegut com "en Tomeu Pancuit", un dels millors menadors que ha donat el trot de les Balears i que fins i tot creà escola, ja que molts de menadors professionals, amateurs i sobretot aprenents de les Illes Balears l'han considerat com "mestre de mestres", alhora de preparar cavalls trotadors i menar-los cap a la victòria com feia ell en moltes de proves importants com varen ser els quatre Gran Premis Nacionals que obtingué durant la seva carrera com menador professional.

En Tomeu nasqué a Ciutat de Mallorca, l'any 1952. Era fill de un famós menador anomenat Baltasar Estelrich Serra i net de un altre menador prou conegut, en Bartomeu Estelrich, de malnom "Petiso", que destacà molt a les corregudes del antic hipòdrom de Bons Aires de Ciutat. El nostre amic Tomeu, continuà la nissaga de la seva família, molt vinculada al món del cavall, que començà un avantpassat seu, al segle XIX, a Felanitx, com mercader de ramat a una finca coneguda com "Can Pancuit". D'aquí ve aquest malnom.

La nissaga dels "Pancuit" és una de les més antigues del món del trot i potser la que més èxits ha obtingut en aquest esport.

És famós un consell que va transmetre Bartomeu Estelrich "Petiso" al seu fill Baltasar i que aquest va trametre al seu primogènit Bartomeu "Pancuit", que els cavalls eren com nins petits.

L'amic Tomeu "Pancuit" també va poder fer saber a la seva filla Pilar, aquest consell molt important.

Al llarg de la seva vida, obtingué més de 1000 victòries i nombrosos trofeus.

Tomeu "Pancuit" era el joc-

key més admirat per les persones que tenien a veure amb el trot, tant si eren propietaris, menadors i sobretot jugadors. Aquests quan veien el seu nom al programa, sabien que era una col·locació segura. Mai, va sortir a la pista com a perdedor. Era un guanyador amb qualitats innates que el feien com el rival a batre per part dels altres conductors.

L'escola que creà Tomeu va ser amplia. Podem destacar entre les persones que reberen els seus coneixements a Joan Antoni Riera i Rosselló "Es Boveret", Antoni Maria Alcover (1967-1995) o la seva filla Pilar. Juan Antoni Riera "Es Boveret" és avui en dia el conductor que aconsegueix més victòries any rera any. A l'hipòdrom de Manacor obtingué l'any passat 68 victòries i ha rebut recentment el títol de millor jockey del recinte hípic de Manacor. "Al Boveret" li agradava molt la manera que tenia en Tomeu de menar. Fins i tot en "Pancuit" li donava consells.

"Es Boveret" prengué model d'ell i fins i tot li dedicà la victòria del Criterium dels Tres Anys, de l'any 1998, celebrat a Manacor i que guanyà conduint el cavall "Cristian Crown".

Avui, la seva filla petita Pilar,

més coneguda com "Pili", és la continuació de la nissaga dels "Pancuit".

Na Pili obtingué l'any 2002, 172 punts als hipòdroms mallorquins.

Ha representat al trot de Balears l'any 2000 a Moscou i avui ha esdevingut en la dama del trot que més col·locacions obté a les reunions hípiques, tant si es celebren a Manacor com a Ciutat.

Pilar Estelrich Tugores va camí de ser una digna successora del seu pare. Ara té 18 anys i un llarg camí per emprendre que amb total seguretat aconseguirà. Cada vegada que es presenta a una correguda, recorda els ensenyaments de son pare.

També explica als infants que van a escola i que visiten Son Pardo com a part de les activitats que duen a terme els col·legis, nocions de trot, com per exemple la manera com s'ha de vestir un cavall tal com ho feren son pare, el seu avi i ha fet tota la seva família. Potser que en un futur, d'aquests estudiants que han escoltat les seves explicacions surti un menador tant bo com el seu pare. El dia de Sant Antoni de enguany, rebé una placa que l'acreditava com a millor dama del trot de l'any 2002 a Mana-

cor.

L'any 1997, en Tomeu caigué malalt. Un càncer el se'n dugué a veure Sant Pere. Cinc anys després la gent l'anyora molt. La seva pèrdua fou molt sentida. Avui se'l recorda amb un memorial i algunes carreres especials a la seva memòria. Però caldria que es construís un bust a la seva memòria o es posàs un quadre al hall de l'hipòdrom de Son Pardo que el recordés sempre. El Gran Campió del Trot de Balears ha de ser sempre present. Ara, només es pot veure a la entrada de la botiga híptica "Trot i Galop", que es troba a l'hipòdrom de Manacor, una fotografia seva amb la samarreta de les Balears que defensà amb il·lusió i que deixà en molt bon lloc. Seria força interessant que Son Pardo tingués un petit rècord d'en Tomeu "Pancuit".

Passarà molt de temps per trobar un altre professional tant bo com ell. La gent es demana quan arribarà? Esperem que d'aquí a pocs anys. Ω

MIQUEL ALEMANY I BATLLE

El secret del comandant X

Els Jocs Olímpics de 1992 a Barcelona van esdevenir un èxit des del punt de vista de la seguretat. Cap incident notori en va alterar la seva dinàmica, tot i les grans amenaces que s'hi aplegaven. Una de les claus d'aquest èxit va ésser l'anàlisi detallat durant els anys previs a la celebració d'aquest fabulós esdeveniment internacional de cada un dels elements que podia esdevenir una amenaça real.

No obstant això, de fons i va romandre sempre un dubte: l'aparició d'una nova arma. Tots els analistes, alguns d'ells experts internacionals que després anirien a Atlanta i d'altres celebracions per l'estil, sabien de l'existència d'una nova arma, però cap en va aventurar la seva incidència ni la seva procedència, raó per la qual algunes de les actuacions prèvies van ésser cops a cegues a la recerca de no se sabia massa bé què (operació aleatòria del jutge Garzón, investigacions sobre la xulada als monarques espanyols durant la celebració del Mundial d'Atletisme,...).

Sobre els orígens d'aquesta nova arma en circulaven alguns dossiers. L'origen se l'ubicava a finals dels anys 80, ja que segons expliquen, va ésser usada per acabar amb el sistema marxista que imperava en els països de l'est. Gràcies a l'arma en qüestió tot un sistema de dominació, calculat i ben travat, retrunyia fins quedar reduït a cendres. Unes cendres plagades d'ossos de molta gent innocent, i de sang i suor de sofriment de milers de supervivents que ja mai més tornarien a retrobar el camí de la felicitat.

També, des d'una altra perspectiva, l'administració militar nord-americana se'n va inte-

ressar donada la seva potència. De fet, tot el sistema tecnològic estratègic conegut com la guerra de les galàxies, era igualment vulnerable, raó per la qual, se'n va posposar el seu desenvolupament.

L'arma en qüestió, és una manera de dir-ho, no és sinó qualsevol persona. És l'arma que van usar durant l'onze de setembre del 2001 a Nova York o la que fan servir els palestins amb profusió en el Proper Orient. És l'arma que ha brandat Corea del Nord al parlar de bombes humanes contra la ingerència de l'administració del president Bush. És l'arma amb la qual Irak amenaça els plans d'Occident.

Una persona bomba que s'immola en l'acció és totalment imprevisible i molt difícil de controlar. Ni reduint les llibertats fonamentals dels ciutadans en general hom obté mai la certesa de quedar al marge dels seus estralls. En aquest sentit, un món altament tecnològic no ha fet sinó complicar encara més les coses, doncs tot esdevé més hostil i fugaç que mai.

Des del Onze de Setembre amplis col·lectius ètnics han quedat sota sospita i milers de dades han d'ésser revisades, tant si circulen per internet com si pertanyen a organitzacions privades. El repte de la seguretat s'ha multiplicat fins uns extrems totalment inversemblants. En aquest clima, en determinats ambients com terminals aèries o barris d'ambaixades, la desconfiança ciutadana ha augmentat molt.

La política israeliana de seguretat és la primera en enfrontar-se d'una manera sistemàtica a aquesta nova arma. La situació no

és comparable a la dels kamikazes japonesos durant la Segona Guerra Mundial. En aquest sentit, la forma com Israel està resolent el problema pot ésser copiat o imitat per d'altres països.

Pel que sembla, les mesures de solució passen per una millora òbvia dels sistemes d'intel·ligència, cosa no gens fàcil donada la preparació que han de tenir els agents sobre el terreny, per una banda, però de l'altra, hom parla d'operacions selectives de liquidació fetes amb míssils des d'avions de combat sobre vehicles o persones que suposadament porten una vida normal.

No cal dir, que aquestes mesures tenen poc de racional, i no fan sinó atiar l'odi entre les parts. Són igual de traïdores que l'home bomba, amb l'agregant que l'home bomba és una víctima segura del seu propi atemptat, un fet que en certa manera ennobleix l'acció (!).

El començament del segle XXI està portant a determinades nacions a un carrer sense sortida. Els Països Catalans, tot i la seva gloriosa tradició militar havent format el primer exèrcit organitzat en la lluita contra el totalitarisme feixista (1936), està quedant sàviament al marge d'aquesta espiral de violència. La veritat és que és per congratular-se, tot i que quedi la recança de si el vertader motiu per aquesta opció sigui el cansament i el desànim general que s'ha estès dins la nostra societat. Ω

Llorenç Prats-Segarra
campusjove@correu.vilaweb.com

Nunca Más es querella contra el govern espanyol

La Plataforma Nunca Más ha anunciat avui la seva decisió de querellar-se contra el delegat del Govern a Galícia, Arsenio Fernández de Mesa i contra els altres alts càrrecs de l'Administració que van prendre en el seu moment la decisió d'allunyar el petrolier Prestige de la costa en el marc del gabinet de crisi.

El representant legal de Nunca Más, el lletrat Pedro Trepas, va explicar en roda de premsa que, "en consideració del col·lectiu ciutadà", aquests representants oficials van incórrer en "responsabilitats penals" a d'adoptar decisions que van ser "acientífiques i atécnicas", i el resultat de les quals va ser "una catàstrofe ecològica".

A més del delegat del Govern, la querella inclou també al director general de Marina Mercant, José Luis López Sors, i de l'aleshores capità marítim de La Corunya, Ángel del Real.

A part de dirigir-se contra el gabinet de crisi que va prendre la decisió d'allunyar el buc, l'acció legal de Nunca Más també va dirigida contra el capità del vaixell, l'armadora i la societat de classificació del petrolier.

Aquesta querella, que s'exerceix a l'empara de l'article 101 de la Llei d'Enjudiciament Criminal, en el qual s'estableix el dret d'acció popular, serà presentada en el Jutjat d'Instrucció nombre 1 de Corcubión, a fi de sumar-se al procediment que aquesta instància porta a terme. Ω

Font: EuropaPress
Traducció: Internostrum

Com a mínim, preocupant

VÍCTOR G. LABRADO - SECRETARI DE CULTURA DEL BLOC

Des del Bloc seguim amb preocupació les darreres actuacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua. Les trobem, com a mínim, difícils d'entendre. Potser és ignorància nostra, però no tenim notícia de cap institució del món encarregada de «determinar la normativa en matèria lingüística» que es dedique també a establir llistes de paraules no aptes per a menors, de paraules autoritzades per a tots els públics i de paraules per a mayores con reparos.

La tendència al pintoresquisme que dia a dia es va confirmant en la institució no li facilitarà gens les coses en el futur. Perquè no és precisament prestigi intel·lectual el que ara mateix li sobra, a la institució. Ni prudència. És, sense dubte, un excés d'entusiasme que algú entre els acadèmics declare esperar que ningú no instrumentalitze l'acord pres (sobre paraules no aptes per a menors i autoritzades per a tots els públics). Quan hi ha el precedent immediat de censura als llibres de text, quan el Conseller de Cultura senyor Tarancon anima pares i mares d'alumnes, des de les pàgines del Diario de Valencia, a denunciar llibres i mestres poc genuïns, quan els tècnics lingüístics de la Generalitat denuncien pressions laborals, que van des d'amenaçar els insubmisos fins a inflar les nòmines als submisos, quan passa tot això, esperar que l'acord no siga utilitzat, purament i simple, per exercir la censura lingüística en l'àmbit escolar és exposar-se a massa perill amb ben poques garanties.

Que una institució pintoresca i imprudent practique la incoherència és la cosa més natural del món. El mes de juliol passat, en resposta als ja dits tècnics lingüístics de la Generalitat, que li havien adreçat una carta denunciant la censura a què es veuen sotmesos, la presidenta Figueres afirmava: «el model de llengua que cada institució adopte [...] no és competència d'esta Acadèmia». Ara en canvi, quan encara no ha passat ni mig any, l'Acadèmia assenyala als professionals de l'ensenyament quina paraula han d'ensenyar a cada edat.

O potser l'Acadèmia és més coherent que no ho sembla a primera vista. Desprotegir els tècnics quan les autoritats polítiques els censuren paraules reconegu-

des per la normativa i, alhora, donar arguments a les autoritats que hagen de censurar editorials quan fan servir paraules igualment normatives, ben mirat, no és tan incoherent com tot això.

El Bloc des del primer moment va creure en l'Acadèmia com a possible solució al desgavell cívic-lingüístic que tant de temps ha fet perdre a la societat valenciana. Ara el Bloc ja comença a dubtar. I no tant de la fórmula com de les persones triades. No tant de l'Acadèmia com d'alguns acadèmics. I no ho diem només per la presidenta, ni per la resta d'acadèmics designats pel PP, de qui el Bloc no comença ara a dubtar, per la simple raó que no els ha tingut mai gens de confiança. És dels acadèmics nomenats pel PSOE que el Bloc comença ara a desconfiar, perquè és obvi que, només amb el vot dels acadèmics del PP, no es podrien prendre determinats acords. Ben desafortunats, per cert.

Des del Bloc sempre hem cregut que el conflicte havia estat exclusivament polític i, per tant, la solució havia de ser política.

Per això, creguérem en la bondat de l'AVL, no per res més. La llengua dels valencians havia de deixar de ser notícia als mitjans de comunicació i, francament, l'AVL tenia encomanada aquesta tasca: no cap altra. Però s'hem trobat que el valencià encara continua sent una font de notícies, que la presidenta de l'Acadèmia i el seu vice-president també els agrada el protagonisme mediàtic, que les decisions que prenen són notícia permanentment, i han fet de l'AVL una institució que lluny de desactivar problemes, suma, fins i tot, més enrenou al ja llarg despropòsit.

El Bloc no té, ni ha tingut mai, una fe cega en el PSOE. Però potser encara n'ha tingut massa i tot en creure que aquest partit podia oferir prou garanties a l'hora de constituir l'Acadèmia.

A tot això: Quins criteris va fer servir a l'hora de nomenar els seus acadèmics? Eren i són tots homes i dones de confiança acadèmica provada? Eren tots intel·lectualment prou solvents? Ens trobem davant un problema d'individualitats descontrolades? O responen a una tàctica partidista, del PSOE, de cedir sempre a les exigències de la dreta? Continuem una llarga tradició que prové del temps que es negociava l'estatut? **Ω**

El Papa integrista contra l'imperialisme ianqui i contra la llengua catalana

El Papa aprofita la benedicció Urbi et Orbe per criticar els preparatius de la guerra contra l'Irac.

Demana solucions pel conflicte entre Israel i Palestina.

El Papa torna a evitar l'ús del català per felicitar el Nadal

El Papa Joan Pau II ha fet aquest migdia a la Ciutat del Vaticà la tradicional benedicció Urbi et Orbe. El Pontífex ha criticat els preparatius bèl·lics contra l'Irac, tot i que no ha nomenat el país i ha demanat, alhora, una solució ràpida i justa al conflicte entre israelians i palestins.

El Papa ha parlat poca estona, enmig d'una pluja persistent que queia sobre Roma i ha felicitat el Nadal en 62 idiomes (entre els quals no hi havia, de nou, el català) al temps que

impartia la benedicció "a la ciutat i al món". La plaça de Sant Pere era plena amb prop de 20.000 persones. Aquest missatge tenia un significat especial per a Joan Pau II ja que és la vegada que fa 25 que el pronuncia des que fou proclamat Papa.

El contingut íntegre de la benedicció i el missatge i les felicitacions en les diverses llengües (entre les quals algunes no oficials com el maorí o l'esperanto) ho trobareu en aquesta pàgina de la web oficial del Vaticà. **Ω**

Una història d'amor mitòtic

Aquell dia tocava mitosi, i perquè no arribessin tard, mare cèl·lula sempre advertia als fills que no es relaxessin a la sortida de l'escola. La calor era insuportable i els jerseis histònics estenyien d'allò més. Sempre hi havia alguna proteïna esgarriada que els feia propostes deshonestes, "Que si us veniu al lisosoma, que allà és on hi ha marxa", i fins i tot un dia uns bacteris els van oferir adrenalina que havien aconseguit passar d'estranquis a través de la membrana, però els nens eren conscients de la importància de dividir-se i per no disgustar a la mare van agafar una vesícula a la cruïlla de vena basílica amb vena cefàlica. Al passar pel porus nuclear, es van adonar que s'havien tornat a oblidar els ATPs i van haver de fosforilar a correueta uns quants ADPs a costa d'uns pobres enzims que passaven per allà prop i que es dirigien a la plaça de la urea. Malgrat els esforços, mare cèl·lula, que havia començat sense ells, els va recriminar la impuntualitat, i ells sol van poder dir que els costava molt arrossegar tots els factors de transcripció que se'ls enganxaven sense escrúpols. La mare va comentar que portaven els telòmers massa llargs i que caldria passar pel barber, però al "Corriere de la Bilis" havia llegit que les telomerasas estaven en vaga per aconseguir uns llocs de treball més dignes que no fossin sempre el cul dels cromosomes, i així doncs ella va decidir que amb uns escurçaments i una megacondensació seria suficient. El marit mitocondri, que s'havia posat la roba dels dijous, ja no es parlava amb la mare perquè un dia que va tornar d'hora de la feina l'havia sorprès al llit amb un cloroplast pocavergonya, i des d'aquella traïció només parava per casa quan tocava mitosi per respecte als fills.

Un cop va començar tot el merder de fotocòpies, els nens, com cada dijous, van desenvolupar crisis de personalitat i es començaren a preguntar qui eren, d'on venien i per què existien. La mare sempre havia pensat que tantes cromàtides pels seus nens era exagerat, però sempre havia somniat que algun dia un dels seus fills trobaria en aquests processos la molècula dels seus somnis, atractiva, jove i de bona família (que es moguéssels cercles de la alta societat cel·lular, a ser possible amb els fosfagens) i que la jubilaria anticipadament. Aquella divisió, igual de monòtona que totes les altres, li recordava la

seva condició d'esclava dels seus cicles, i la seva mitjana edat li prometia encara uns quants anys de patiments fins a la menopausia mitòtica. Mentre els pesats dels microtúbuls cinetocòrics furgaven en la intimitat dels centròmers dels seus nens, va tenir el pressentiment que quelcom estrany estava a punt de passar. Va cridar l'atenció a un dels fills que li estava ficant el dit de zenc a l'ull de l'altre i els va demanar que s'aliniessin en silenci a l'equador de la cèl·lula. Per primer cop en molts anys els nens van obeir i els microtúbuls astrals i polars no van haver d'intervenir. Es respirava un ambient glaçat, i de cop i volta els pressentiments de la mare es van fer realitat. Una immensa massa viscosa groguenca s'apropava perillosament, amenaçant d'envair el fus mitòtic. Era una d'aquelles catàstrofes tan temudes: els adipòcits estaven reventant. Tot era culpa de l'alimentació del cap, un individu de nom que preferim deixar en l'anonimat i que s'havia empassat aquell matí tres hamburgueses altament perilloses per les cèl·lules emmagatzemadores de greixos.

La mare, en un intent de salvar la vida dels seus fills (el seu marit no li importava tant) es va encomanar a Sant Fosfolípid Greixós, patró dels Liposomes, confiant així en una evacuació transcel·lular ràpida i efectiva. Ella, màrtir, va quedar exposada a una mort cel·lular dolorosa, lenta i plena de turments, ja que les radiacions emeses pels triacil glicerols assassins eren altament degradatives. El seu amant cloroplast, antic emigrant d'un cactus, va contemplar impassible com desapareixien les membranes, com es saturaven els peroxissomes d'emergència, com es desintegraven els ribosomes, i com moria la seva única raó de viure...

Avui, sis mesos després de la tragèdia, els nens viuen dins d'un escafoïdes de segona mà i no deixen de recordar a una mare que va protagonitzar una veritable història d'amor mitòtic.

Killer Barberecho
(de la revista El Còlic Anònim)

Nota de la redacció: Sentim comunicar a l'autor d'aquest text que per aprovar l'assignatura de Biologia Cel·lular cal superar l'examen com fa tothom, i que no n'hi ha prou amb fumar-se uns petes i expressar les frustracions personals en un tros de paper. **Ω**

Cervesa, pintura i temperatura de servei

La lluita de l'aficionat a la cervesa, el seu principal combat és el d'alliberar aquesta beguda del prejudici negatiu del que pateix de fa dotzenes de llustres. La història de la cervesa ja ens posa en evidència l'existència de diversos usos del suc d'ordi. En primer lloc apareix la funció alimentària, després intervé la beguda i finalment l'ús ritual. La segona etapa és la que històricament ja fou conflictiva: la beguda, originalment un aliment sofisticat es converteix en un beuratge vulgar l'interès del qual resideix principalment en el seu efecte sobre el caràcter. Curiosament, la cervesa arrossega més aquesta tara que el vi tot i ser de graduació alcohòlica molt més modesta. El vi té els seus borratxos, però sembla que aquests siguin de més qualitat que els que consumeixen cervesa! Tal vegada no sigui el mateix pecat! De fet, diuen que Noè es va engatar amb vi i no amb cervesa (afirmació històricament discutible...). I de fet encara, els copistes de la Bíblia eren bevadors de vi, no de cervesa... I la Bíblia és el text referent del cristianisme

i aquest credo és el que ens ha amotllat culturalment.

Però això no explica tampoc el fet que, a Egipte, hi hagués tavernes i que aquestes tenien prou mala fama per que una llei en

prohibís l'entrada a les sacerdotesses sota pena de mort per socarrimada...

La nostra tasca, la dels que escrivim sobre cervesa és doncs de donar lletres de noblesa a una beguda que se les mereix per antiguitat, per qualitat i pels plaers que ens pot arribar a oferir.

Nosaltres, modestament, en el nostre racó de món intentem complir amb aquesta escomesa donant cursets de degustació de la cervesa que, segons com hauríem més aviat d'anomenar "cursets d'iniciació al món de la cervesa".

En aquests cursets solem comparar, no sense certa petulància, l'apreciació d'una cervesa amb el goig de contemplar un quadre pictòric: el pintor en primer lloc ha ideat l'obra, l'ha imaginada. En algun somni l'ha vista acabada, amb els seus colors, les seves formes i el seu

simbolisme. Després ha intentat concretar visualment o materialment aquesta visió. En alguna forma, ens ha fet partícips de la seva inspiració. El pas del món mental al món material no es fa sense trauma i l'artista ha de lluitar per que la matèria no condicioni massa el missatge original. En algun cas, el podria corrompre. Una pintura es fa doncs en unes condicions materials donades de llum i d'ambient. L'artista concep la seva obra en aquestes condicions.

Nosaltres no som pintors i no hem gaudit de la inspiració de l'artista. Per fer-nos càrrec del que ha passat en la seva ment només podem fer una cosa: contemplar l'obra i veure què ens suggereix. No arribarem mai a posar-nos al lloc de l'artista realment inspirat, però si respectem algunes condicions bàsiques de coneixement i ambientals, ens podem acostar al cor de l'obra.

Diríem que psicològicament cal que compartim globalment el mateix llenguatge cultural. En altres paraules, cal que tinguem unes referències culturals sinó iguals, almenys emparentades. No és indispensable però pot ser útil. Accessòriament, cal que les condicions ambientals, especialment d'il·luminació siguin semblants. Està clar que si el pintor executa la seva obra a la llum del dia, nosaltres no la podem entendre si és exposada en un local tancat amb poca llum i, a més, roja... o verda, tant és...

Totes proporcions guardades, el mestre cerveser – professional o no – concep també una obra quan pretén elaborar una cervesa. Primer pensa els gustos i els aromes que vol aconseguir: vol fer una cervesa de color tal, amb aroma qual, espessa, aigualida, efervescent, amarga, dolça, d'hivern, lleugera, etc. El bracejador calcula amb molta precisió les quantitats de malts, les de llúpols, estableix un protocol de temperatures especial i propi i determina i concreta mil detalls més que, al final, acabaran constituint la cervesa desitjada. Com en el cas de la pintura, el bracejador ha pensat primer la seva cervesa i després ha manobrat dins dels condicionants materials per tal d'aconseguir el seu objectiu: una obra d'art cerveser.

El bracejador, com el pintor, ha pensat en la seva obra en unes condicions ambientals donades. I nosaltres ens hem de sotmetre a aquestes condicions per tal d'entendre les intencions del creador. No temeu, les condicions per apreciar l'o-

bra no són més que les normals. A ningú se li requereix una posició anti-natural del cos per apreciar un quadre d'en Casas. I no cal anar a la mateixa cerveseria per tal d'apreciar una cervesa (tot i que a vegades és millor!).

La llum necessària per contemplar un quadre és la llum natural del dia. La llum artificial sol emular la primera. Normalment, no es pot apreciar res a les fosques, i com ho hem apuntat, examinar un quadre amb una llum de colors distorsionaria considerablement la percepció. Passa el mateix quan volem degustar una cervesa. Un cru està fet en unes condicions molt determinades i per ser consumit i gaudit en una forma prou concreta. No podem desvirtuar-lo o, en tot cas, no ens assabentarem de què va, si no respectem la "il·luminació" de la cervesa: Especialment cal cuidar la qüestió de la temperatura. Cal prendre's la cervesa de forma que ens ofereixi el seu millor aspecte: per sota de 7°C no notarem res i per sobre de 13°C, la cervesa es desequilibra fortament cap al perfil del malt. No ens hem de creure aquelles etiquetes que pregonen que una cervesa s'ha de prendre freda. És un sacrifici que fan els bons cervesers a la moda, per no perdre mercat. I aquesta moda l'han imposada els mals cervesers, aquells que prefereixen que no es notin els aspectes negatius que no deixarien de presentar els seus suc a temperatura normal de degustació! Il·luminem doncs correctament les nostres cerveses: les de baixa fermentació suportaran temperatures de la franja baixa (entre 7 i 10°C) mentre que les Ale preferiran temperatures de celler: de 10 a 13°C. Fora d'aquest marge, i per raons físiques, no serem capaços d'entendre les intencions del cerveser.

El cerveser ens proposa una beguda que podem entendre globalment com una combinació de les aromes i gustos dolços aportats pels cereals, amb les amargors introduïdes pels llúpols. En algun cas, sol sorprendre'ns amb additius vegetals o amb processos inhabituals. És una balança en la que un ingredient i les seves característiques en compensa un altre. Hi ha cerveses que han estat pensades per ser dolces, altres per ser descaradament amargues, i moltes altres que es mouen entremig. Cap opció és la millor o la pitjor. Ningú no considerarà que, objectivament, un quadre amb dominant de verds és més interessant que un altre amb dominants de lila. Pot ser que agradi més,

però es tracta d'una opció subjectiva.

Algunes cerveses són fruitades, altres són florals, algunes són dures i aspres i altres són aigualides. En la majoria dels casos, són eleccions de l'elaborador o, en tot cas, el resultat del combat entre les seves intencions i la matèria.

De la mateixa forma que, en un quadre, podem intentar discernir les línies mestres de construcció, en una cervesa podem esbrinar l'equilibri, el canemàs bàsic de gustos i aromes: bàsicament determinarem si una cervesa es decanta més cap a les aromes de malt com la majoria de les cerveses d'abadia belgues, cap als llúpols aromàtics com moltes Lager alemanyes o alsacianes o cap als llúpols amargs com molts crus de les illes britàniques.

Després, com entrem en el detall de colors i formes, podem entrar en el detall dels components de la cervesa, identificar-los i apreciar-los: fixeu-vos en l'equilibri aconseguit en els colors que posen en evidència aquella forma en concret; guaiteu com aquella combinació de malts ens poden recordar la mel, el pa sucacat amb vi o una tassa de cafè amb tocs de cacau...

Sense entrar massa en el detall (tampoc som crítics d'art) acabarem recollint totes les impressions i observacions en la definició de l'eventual missatge. Sense pedanteria podem intentar una comprensió global del cru, una imatge gairebé visual, el reflex d'allò que ens sembla que ens volia oferir l'elaborador.

En pintura hem vist de tot. Hem pogut veure autèntiques obres que ens han tocat la fibra sensible i hem vist perfectes enganys. El món de l'art mou molts diners i quan hi ha diners hi ha pirates, piratets i piratillos. I com els diners fan malbé el món de l'art, també solen afectar negativament el de la cervesa: hi ha gent que fan cervesa perquè només és un negoci i d'altres perquè també és negoci... Hi ha gent que fa obres d'art i hi ha gent que fan obres denigrants. Moltes vegades els segons viuen adulats i els primers malviuen, atrapats a les xarxes d'algun gale-rista sense escrúpols.

Així és la vida companys. Vosaltres mateixos heu de destriar el gra bo del senevé (el gra dolent de la cita bíblica).

Ω

Que Déu ens doni salut, amics!

Albert Barrachina Robert
Juliol 2002

L'ADSL de Telefónica et roba informació

Telefónica torna a instal·lar 'proxies' per als clients d'ADSL. Pot amagar informació de les webs visitades.

L'operadora Telefónica ha tornat a instal·lar els servidors 'proxy' per als clients d'ADSL. Al novembre passat ja va fer-ne un intent, que es va retirar gràcies a les protestes dels internautes. Amb la instal·lació del 'proxy', els clients d'ADSL de Telefónica es poden

quedar sense veure informació que les webs consultades hagin actualitzat. Per exemple, no sabem si en aquest moment poden llegir aquesta mateixa notícia. El 'proxy' emmagatzema a la memòria cau ('cache') les webs més visitades. Quan l'internauta fa la petició de visita, no s'hi connecta amb el servidor de la web que ha demanat, sinó que el 'proxy' descarrega la web que ha emmagatzemat.

Segons Telefónica, que així s'altiva força amplada de banda, és més ràpid per als clients i millor per als proveïdors, que poden oferir més visites.

Però en la realitat, com que el 'proxy' no actualitza permanentment els continguts, els internautes poden trobar-se en la situació de consultar continguts antics i no veure tota la informació. Telefónica ofereix complicades 'solu-

cions', que obliguen els proveïdors a informar el 'proxy' de les actualitzacions i els usuaris a recarregar constantment les pàgines, en cas que se sospiti que han actualitzat el contingut. Una altra conseqüència és que baixa brutalment el nombre de visites a les webs, perquè els usuaris d'ADSL no passen del 'proxy'. Les primeres queixes no s'han fet esperar. L'Associació d'Internautes

(AI) ha posat a la web un test per esbrinar si l'internauta té una connexió que passa per un 'proxy'. La Plataforma Internauta ha emès un comunicat molt dur, en què critica els 'proxies' perquè són 'un pas enrere en la privacitat, no deixa veure les pàgines actualitzades i altera les visites a les webs'. La revista de programari lliure Barrapunto també en parla, amb força comentaris dels lectors. Ω

Bon any nou

Guaiteua: <http://vilaweb.com/>

Bon any nou amazic! Ja us indicàvem, l'1 de gener, que solament els que ens regim pel calendari gregorià entràvem en l'any 2003. Els jueus, els musulmans, els xinesos, els budistes, els tibetans, els sikhs, els hindús i els kurds, per esmentar-ne sols alguns casos, tenen els seus propis calendaris anuals... com també la població amaziga, present en diverses regions del nord de l'Àfrica i amb nombroses comunitats d'immigrants per tot Europa, que avui celebra l'entrada de l'any 2953. L'any nou amazic, conegut amb el nom de Yennayer, s'avança 950 anys al gregorià per marcar l'accés al tron egipci de la 22a dinastia faraònica, d'origen amazic. El calendari és bàsicament agrari i solar, i és utilitzat des de fa segles pels pagesos de tot el nord de l'Àfrica, amazigòfons i arabòfons. Segons el portal Kabyle.com, enguany la festa s'ha prohibit al Marroc, mentre que sí que es commemorarà a les illes Canàries. També se celebrarà a París, on el Comitè de Solidaritat amb els Pobles de Chiapas en Lluita i el col·lectiu Tamazgha han organitzat el festival 'Les muhtanyes rebels es troben', amb motiu del cap d'any amazic i el novè aniversari de l'alto-el-foc a la selva Lacandona.

Sobre el poble amazic, n'hi ha molta informació a les webs Congrés Mundial Amazic, World Amazigh Action Coalition, Amazigh Voice i a la pàgina de la cadena de televisió via satèl·lit BR TV. Al nostre país, l'associació Itran-Estels treballa, des de fa alguns anys, per acostar els pobles català i amazic. Ω

+ Secció de Nosaltres.Com: Societat

EM BENEFICIARIA:

I per tant m'agradaria que els mitjans de comunicació, els polítics, els intel·lectuals, els periodistes estiguessin parlant i criticant hores i més hores dels TIRANS-INVASORS, hores i més hores, parlant i criticant dels OPRESSORS, hores i més hores parlant i criticant dels agresors doncs NO es passen hores i més hores parlant i criticant de TERRORISME I TERRORISTES, hores i més hores sempre de TERRORISME I TERRORISTES, sí hores i més hores milions, i milions de paraules de TERRORISME I TERRORISTA, també, també a mi m'agradaria que es passessin hores i més hores dels meus terroristes, és que no els dediquen ni tant sols uns segons... es possible aquesta BARRABASSADA?!!! Ω

Josep Casalta i Casesnoves

Dites relacionades amb la Lluna

Lluna nova de gener molta pluja duu al darrer.
 Lluna nova en dijous no val tres sous.
 Lluna nova en dimarts gras, molts tons al "detràs".
 Lluna nova en dimecres, boira i tempestes.
 Lluna nova en dimecres, pluges desfetes.
 Lluna nova en divendres, lluna de cendres.
 Lluna nova i brillant, bon temps pel davant.
 Lluna nova tapada, aigua rajada.
 Lluna nova tombada, quaranta dies remullada.
 Lluna nova tronada, tota mullada.
 Lluna nova vermellosa, plujosa o ventosa.
 Lluna nova vés-hi amb un cove; lluna vella, vés-hi amb una cistella.
 Lluna nova voltada, trenta dies mullada.
 Lluna nova, peix al cove.
 Lluna nova, vés-hi amb un cove.
 Lluna pel gener, l'amor primer.
 Lluna penjada, mariner de vetlla.
 Lluna plana, vent o aigua.
 Lluna plena aigua mena.
 Lluna plena en dilluns, ventura a munts.
 Lluna plena ennuvolada, abans de vuit dies mullada.
 Lluna plena es menja els núvols.
 Lluna plena la mar remena.
 Lluna plena poc aire mena.
 Lluna plena, porta nena.
 Lluna que en néixer es tapa, mariner agafa la capa.
 Lluna que gira en dimarts, d'una gota en fa un mar.
 Lluna que porti estrella, no et fiïs d'ella.
 Lluna roent, secada o vent.
 Lluna rogent, pluja o vent.
 Lluna roja d'abril porta gran perill.
 Lluna roja de novembre se'n duu tota la sembra.
 Lluna roja el vent remou.
 Lluna roja, gelada forta.
 Lluna roja, molts vents porta.
 Lluna roja, peix a la clotja.
 Lluna roja, ventada boja.
 Lluna rotglada, pluja o ventada.
 Lluna setembràl, la més clara de l'any.
 Lluna setembrina set llunes afina.
 Lluna tacada, bonança assegurada.
 Lluna tapada, boira o ruixada; lluna lluent, sequedat o vent.
 Lluna tombada, bonança assegurada.
 Lluna va a sortir, marit aquí.
 Lluna vella vés-hi amb cistella.
 Lluna vella, cosa vella.
 Lluna vella, serà femella.
 Lluna vella, vent amb ella.

Dites relacionades amb el vi

L'aigua a raig i el vi a glops.
 L'aigua d'abril omple la gerra i el barril; la gerra de l'oli i el barril del vi.
 L'aigua de Sant Urbà lleva vi i no dona pa.
 L'aigua dels blats, el vi pels homes i el bastó pe les dones.
 L'aigua espatlla els camins i el vi arregla a dins.
 L'aigua fa mal i el vi fa cantar.
 L'aigua fa suar i el vi fa cantar.
 L'aigua fresca trenca el pont, i el vi, la testa.
 L'aigua pels bojós i el vi per les panxes.
 L'aigua pels bous i el vi pel rei.
 L'aigua quan la donen senyal que res no val, el vi si el venen és perquè val.
 L'aigua trenca els ponts i el vi la testa.
 L'aire, el vi fa tornar vinagre.
 L'amic de ton vi, no el vulguis per veí.
 L'amic i el vi, busca'ls vells, i el porc, busca'l novell.
 L'amic i el vi, quan més vell, més fi.
 L'amor i el vi enganyen el més savi.
 L'any de molt vi, guarda vi.
 L'arròs es nega amb vi.
 L'arròs, el peix i el carabassí naixen en aigua i moren en vi.
 L'espanyol fi amb tot beu vi.
 L'home borratxo que no sigui taverner i que vi no culli.
 L'home valent i la bóta de bon vi aviat s'acaben.
 L'oliva amargant vol vi al darrera i vi al davant.
 L'ou d'avui, el pa d'ahir i el vi d'un any no et faran cap dany.
 La bóta sempre té gust de vi.
 La carn d'avui, el pa d'ahir i el vi com més anys pugui tenir.
 La casa que no hi ha pa, fa plorar i la que no hi ha vi fa morir.
 La Conca de Tremp, regada i bona, bon pa, bon vi i bona minyona.
 La dona borratxa i el vi al celler, no pot ser.
 La dona com el bon vi, no la vulguis al matí.
 La dona, com el vi, enganya el més fi.
 La llet no vol vi, i qui se la beu sí.
 La maqueta diu que no li agrada el vi; darrera la porta, se'l beu a raig de tupí.
 La que s'estimi el marit, després de la sopa que li doni vi.
 La taula que no té vi, fa patir.
 La veritat i el vi no s'han d'aigualir.
 L'aigua de gener posa l'oli a l'oliver, el vi al celler i el gra al graner.
 L'aigua per al molí. Per a l'estómac el vi.
 L'amor i el vi, a alguns fa viure i a altres, morir.
 Les bruixes són a les bótes del vi.
 Les dones, el vi i el joc fan anar els homes de tort.
 Les figa-flors volen vi.
 Les figues demanen vi.
 Les figues volen aigua, peres i meló el vi falló.
 Les figues volen aigua; les peres i el meló, vi en abundor.
 Les gelades d'abril s'emporten el vi.
 Les noies de Constantí es renten la cara amb vi.
 Les trumfes són vives, reguem-les amb aigua; les trumfes són mortes, reguem-les amb vi.

C I U T A T D E M A L L O R C A

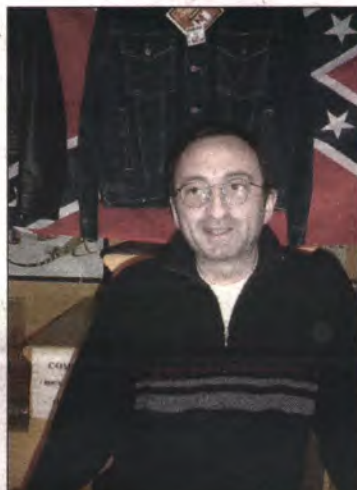
Fa 35 anys que n'Armand Dengrà va obrir la sastreria en pell Dengrà al carrer Palau Reial de Ciutat. A la foto amb la seva filla Eva. Tel. 971 722 512

Fa un any que en David Asencio de l'Uruguay regenta el Bar Forrester al carrer del Conquistador de Ciutat. Tel. 600 298 516

Fa 2 anys que en Màxim Ballester regenta el Bar Expresso. És un cafè cocktail. El plat del dia val 5'50-. Tel. 971 462 401

Fa 8 anys que en Miquel Dolç va obrir la botiga Honky Tonk al carrer des Sindicat. Ven botes i vestits per a motoristes. Tel. 971 719 607

Fa 58 anys que na Caterina Torrents regenta els Magatzems Casa Roca al carrer dels Hostals de Ciutat. Va obrir aquesta botiga del seu rebesavi Ricard Roca de Barcelona a principis del segle passat. Tel. 971 722 423

Fa 30 anys que en Joan Subirats amb n'Antònia Gomis regenta la botiga Seleccions Palma al carrer Palau Reial de Ciutat. Tel. 971 726 509

Fa 7 anys que na Conxa Lera de León regenta la Botiga de Moda Conxa Lera al carrer Conquistador de Ciutat. Tel. 971 724 520

Fa 7 anys que en Lluís Messeguer regenta la Tapisseria Quessada al Born. Aquesta botiga fou oberta l'any 1890. Tel. 971 715 111

Fa 2 anys que na Regina Maria Capón va obrir la Botiga de Moda d'Esport al carrer des Sindicat. Tel. 971 724 389

Fa 2 anys que en Gabriel Mascaró de sa Pobla regenta el Bar Simoi a la Plaça Alexandre Jaume de Ciutat. Tel. 971 726 607

Fa 11 anys que n'Antoni Soto i na Joana Sánchez regenten el Souvenir Ariany al carrer Palau Reial de Ciutat. Son pare Antoni Soto de Manacor el va obrir fa 30 anys. Tel. 971 727 168

Fa 10 anys que en Joan Rayó regenta la botiga de roba de la Il·lar Orduña al Born de Ciutat. Son pare, Antoni Rayó va obrir aquesta botiga l'any 1958. Tel. 971 712 253

Fa un any que na Conxa Garcia des Pil·lari fa de dependenta a la Botiga Sensus al carrer des Sindicat. És fadrina. Tel. 971 721 366

Fa 12 anys que na Caterina Gelabert regenta la botiga de Calçats Tomàs al carrer des Sindicat. El seu sogre Miquel Tomàs de Lluçmajor va obrir aquesta botiga l'any 1926. Tel. 971 711 266

Fa 9 mesos que en Johny Oliraghli ha obert la botiga Planeta Fitness al Boulevard Avinguda de Ciutat. Ven roba de gimnàs. Tel. 971 722 112

Fa un any que la família Vanrell regenta la Galeria d'Art Gabriel Vanrell al carrer de Tous i Maroto, 1 de Ciutat. Són 5 pisos d'exposició. Planta baixa i primer pis és una exposició monogràfica d'en Manolo Coronado. Als altres pisos exposició col·lectiva permanent d'un centenar de pintors. Tel. 971 726 962

Fa 2 mesos que na Begoña Paredes ha obert la Botiga Ruart al carrer de Peraires de Ciutat. Tel. 971 711 514

En Francesc de la Torre és el secretari del bufet d'advocats Antoni Dieguez & Associats a l'edifici Minaco de Ciutat. Tel. 971 716 939

CIUTAT DE MALLORCA

Fa 10 anys que en Miquel Domínguez regenta el Bar Rosselló al carrer Bastió de Zanoguera de Ciutat. Despatxa menús a 6€. Tel. 071 715 069

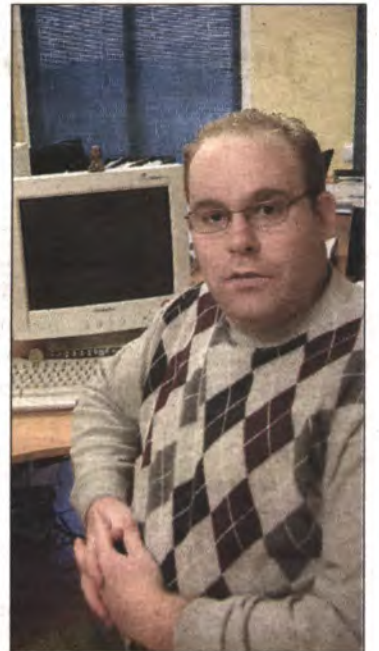
Fa 25 anys que en Jaume Frau i en Jordi Godoy regenten la Joieria Gofra Joiers al carrer Volta de la Mercè de Ciutat. Tel. 971 713 440

En Pep Vaquer és l'amo jove de la botiga de moda de dona Mallorquidea al carrer Velázquez de Ciutat. El seu avi Antoni, va obrir aquesta botiga l'any 1961. Tel. 971 722 198

Fa mig any que n'Escarlata de Gonzalo i en Jaon Oñederra han obert el Grup Balear de Telemàrqueting a la Plaça del Contat del Rosselló de Ciutat. Venen articles de joieria via telefònica. Tel. 971 729 954

Fa un any que en Jordi Amengual ha obert el despatx ARTCOM Internet al Bastió de Zanoguera de Ciutat. Fa pàgines web, reparació d'aparells etc. Tel. 902 103 910 jordi@artcom.ws www.artcom.ws

Fa 20 anys que na Maria Palerm regenta la botiga Dames Moda al carrer Caçador de Ciutat. Tel. 971 713 295

Fa 4 anys que en Joan Riera ha obert el Centre de Modelisme s'Estel. Ven miniatures de vaixells, avions i figures. Tel. 971 717 283

Fa 3 anys que n'Enric Patiño de s'Arenal, amb en Pere Alomar i n'Antoni González obriren el bufet d'advocats Alomar, González, Patiño al carrer Velázquez de Ciutat. Tel. 971 726 415

N'Andreu Valls és el fundador de la Immobiliària Valls del carrer del Bisbe Perelló, 3 de Ciutat. Era l'any 1966 quan s'obriren les primeres immobiliàries com la d'en Pere Bauçà, Emili Gener, Llorenç Ros, Antoni Llompart... Tel. 971 721 699

Fa 5 anys que en Xavier Cerdan regenta la companyia d'assegurances Institut Espanyol a l'edifici Minaco de Ciutat. El seu avi, Modesto Cerdan la va obrir el mes de juny de 1940. És una assegurança de malaltia, complement de la Seguretat Social. Tel. 971 714 948

Fa 2 mesos que na Carme Campos ha obert la botiga de moda jove i complements Simel al carrer caçador de Ciutat. Te sucursal al carrer General Riera de Ciutat. Tel. 971 902 471

Fa 18 anys que la família Nolla va obrir la sastreria d'home especialitzada en festes de noces Nolla al carrer Velázquez de ciutat. Tel. 971 722 168

Fa 25 anys que n'Eugènia Gallego va obrir la botiga de moda de senyora Capritxos al carrer de Josep Tous Ferrer de Ciutat. Tel. 971 712 903

Na Maribel Artero és la directora de l'Escola de perruqueria i estètica Maria i José al carrer Volta de la Mercè de Ciutat. Te sucursal al carrer Joan Pons i Marqués de Ciutat. Els seus pares obriren aquesta escola fa 40 anys. A la foto amb la recepcionista Caterina Amengual. Tel. 971 726 834

Fa 30 anys que n'Andreu Cano va obrir la Cafeteria T'ESTÍM al Centre Comercial Els Geranis de Ciutat. El pare de n'Andreu era d'Alacant, però ell va néixer al Jonquet on de jove feu de pescador fins que va obrir el primer bar. Despatxa el plat del dia a 5€. Tel. 971 726 416.

Fa 3 anys que na Maribel Bérrio ha obert la botiga de moda jove Innocenti al carrer Velázquez de Ciutat. Tel. 971 721 654

Fa 12 anys que na Paula Rodríguez i la seva filla Beatriu Sanàbre regenten la botiga de Brodats Formentera al carrer Velázquez de Ciutat. Tel. 971 716 463

Fa 31 anys que na Francoise Chartos de Suïssa va obrir al botiga de moda Trapos al carrer dels Caputxins de Ciutat. Tel. 971 710 965

500 NÚMEROS DE L'ESTEL

Josep M. Llompart, Miquel López Crespí, Biel Majoral, Jaume Santandreu, Guillem d'Efak: el "Comitè de defensa de S'Arenal de Mallorca"

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

Els esdeveniments -quant a la campanya contra S'Arenal i l'esquerra nacionalista- s'anaren agreujant després de la gran manifestació nacionalista del 31 de desembre de 1992. Potser les forces antiesquerranes i espanyolistes s'atemoriren davant aquell sobtat reviscolament de les consignes més democràtiques del temps de la transició (República, Autodeterminació, Socialisme) i que havien estat esborrades de la vida política (o almanco havien provat d'esborrar-les) per tants de xucladors de les mamelles de l'estat.

Força partits i polítics de la pretesa "oposició democràtica antifranquista" es varen vendre a la monarquia, tot oblidant la lluita democràtica per la República; al capitalisme, amb la constitucionalització de l'anomenada "economia de mercat" (impossibilitant així d'anar avançant democràticament cap a una democràcia social i econòmica); i a la "sagrada unidad de España", en contribuir a elaborar i a legitimar una constitució que nega el dret d'autodeterminació, prohibeix la federació de comunitats autònomes i dona a l'exèrcit el poder d'actuar quan decideixi que "la unidad de la patria está en peligro". Tots aquests "esquerrans" regimentals havien estat uns anys respirant tranquils, fent la digestió dels sous i poltrones que havien aconseguit amb els seus pactes amb els franquistes reciclats. Munió d'"intel·lectuals" servils, mercenaris de la ploma de tot color, lloaven diàriament la suprema "intel·ligència" dels "pragmàtics" que, "sortosament" -escrivien- comandaven.

Determinats elements del PSOE encapçalaren la campanya contra S'Arenal a finals de l'any 1992. El que volien era silenciar una revista catalana. Per això, quan em trucà en Gracià Sánchez (que actualment dirigeix l'excel·lent publicació en la nostra llengua Punt informatiu de Pollença) i em llegí el comunicat de solidaritat en favor de Mateu Joan Florit i de la revista represaliada per no rebre publicitat institucional (una forma gens amagada d'anar asfixiant-la), de seguida m'hi vaig afegir.

Uns dies més endavant, juntament amb Josep M. Llompart, Jaume Santandreu, Guillem d'Efak i Biel Majoral, organitzàrem el "Comitè de defensa de S'Arenal de Mallorca". Comitè que, durant mesos i mesos, treballà activament per salvar aquesta publicació en català.

En Gracià Sánchez em llegí per telèfon el comunicat ("Als nostres subscriptors, lectors i simpatitzants"), al qual, sense dubtar ni un minut, em vaig adherir.

La declaració que impulsàrem, en defensa de la llibertat d'expressió (i que sortí publicada a S'Arenal durant molts mesos juntament amb les fotografies dels impulsors del Comitè) deia així:

"S'Arenal de Mallorca [l'actual Estel] passa per uns moments difícils atès que s'han amuntegat a l'horitzó dues amenaces. Per una part una dura recessió econòmica que afecta amb més intensitat la petita i mitjana empresa mallorquina. Aquest fet, que perjudica també el conjunt de la premsa en general, ha provocat una reducció dels ingressos per publicitat que han estat compensats en gran part per l'augment constant de vendes i de subs-

criptors. Hi ha emperò una segona amenaça més important. Durant l'any 1992, S'Arenal ha vist retallat en més d'un 95% la publicitat oficial de les institucions a causa de la persecució política de què som víctimes".

La declaració més forta era emperò la del mateix "Comitè de defensa" (Llompart, López Crespí, Santandreu, D'Efak i Majoral) quan, d'un forma valenta, denunciava la caça de bruixes a què era sotmesa la nostra revista. Signat el 20 de gener de 1993, el manifest en defensa de la llibertat d'expressió deia textualment:

"S'Arenal de Mallorca, el mitjà de comunicació escrit en llengua catalana més popular i de més tirada a Balears, durant el transcurs de l'any 1992 ha vist reduït en més d'un 95% la publicitat institucional a causa de les pressions i gestions, fins i tot parlamentàries, realitzades per gent colonitzadora al servei de l'estat espanyol. S'Arenal de Mallorca és una publicació en llengua catalana fundada l'any 1979, que va sorgir i s'ha mantingut dins una zona difícil d'alta concentració turística i de forta immigració. S'Arenal de Mallorca s'ha caracteritzat per la defensa constant de la llengua de la nostra nació, per constituir una eina puntera en defensa de la nostra identitat nacional, per crear consciència de poble i per defensar les llibertats democràtiques. Els/Les sotassignants sol·licitam a les autoritats públiques que no discriminin S'Arenal en matèria de publicitat institucional i consideram que és injust utilitzar els fons públics com a instrument de coacció per intimidar la llibertat de premsa. Tot demòcrata s'hauria de mobilitzar davant la caixa de bruixes i l'atemptat contra la llibertat d'expressió de què és víctima un mitjà de comunicació que, com S'Arenal, s'ha distingit per acollir les opinions més diferents i per respectar el dret de rèplica. Per tot això, exigim als màxims responsables del Govern Balear, del Consell Insular de Mallorca, dels Ajuntaments etc., que acabin amb aquesta discriminació i que a més no continuïn amb l'imcompliment de l'article 32 de la Llei de Normalització Lingüística que estableix: *Els poders públics de la Comunitat Autònoma donaran suport econòmic als mitjans de comunicació que emprin la llengua catalana de forma habitual. En una societat normal hauríem fet un Aplec d'Amics. En aquests moments, davant la injusta discriminació de què és víctima S'Arenal, ens veim obligats a constituir-nos en Comitè de Defensa*." I signàvem: Josep M. Llompart, Guillem d'Efak, Miquel López Crespí, Biel Majoral i Jaume Santandreu.

De seguida nombrosos intel·lectuals, polítics, treballadors de totes les Illes i d'arreu els Països Catalans ens donaren suport. El Comitè de Defensa no era sol, sortosament! El 15 de maig de 1993, Cecili Buele, exconseller de Cultura del CIM i aleshores portaveu de la Federació d'Associacions de Veïnats de Ciutat, declarava: "Trob que no hi ha dret que llevin la publicitat a l'únic periòdic en català de les Balears i que donin tants de duros als diaris i revistes forasteres de Ciutat". El músic Toni Roig (del conjunt Al Mayurqa) deia: "Les nostres institucions pensen en castellà i oblidem que aquest país té una cultura pròpia". En el número de S'Arenal de l'u de març de 1993, jo mateix declarava: "És un atemptat a la llibertat d'expres-

COMITE DE DEFENSA
S'Arenal
de Mallorca

S'Arenal de Mallorca, el mitjà de comunicació escrit en llengua catalana més popular i de més tirada a Balears, durant el transcurs de l'any 1992 ha vist reduït en més d'un 95% la publicitat institucional a causa de les pressions i gestions, fins i tot parlamentàries, realitzades per gent colonitzadora al servei de l'estat espanyol. S'Arenal de Mallorca és una publicació en llengua catalana fundada l'any 1979, que va sorgir i s'ha mantingut dins una zona difícil d'alta concentració turística i de forta immigració. S'Arenal de Mallorca s'ha caracteritzat per la defensa constant de la llengua de la nostra nació, per constituir una eina puntera en defensa de la nostra identitat nacional, per crear consciència de poble i per defensar les llibertats democràtiques. Els/Les sotassignants sol·licitam a les autoritats públiques que no discriminin S'Arenal en matèria de publicitat institucional i consideram que és injust utilitzar els fons públics com a instrument de coacció per intimidar la llibertat de premsa. Tot demòcrata s'hauria de mobilitzar davant la caixa de bruixes i l'atemptat contra la llibertat d'expressió de què és víctima un mitjà de comunicació que, com S'Arenal, s'ha distingit per acollir les opinions més diferents i per respectar el dret de rèplica. Per tot això, exigim als màxims responsables del Govern Balear, del Consell Insular de Mallorca, dels Ajuntaments etc., que acabin amb aquesta discriminació i que a més no continuïn amb l'imcompliment de l'article 32 de la Llei de Normalització Lingüística que estableix: *Els poders públics de la Comunitat Autònoma donaran suport econòmic als mitjans de comunicació que emprin la llengua catalana de forma habitual. En una societat normal hauríem fet un Aplec d'Amics. En aquests moments, davant la injusta discriminació de què és víctima S'Arenal, ens veim obligats a constituir-nos en Comitè de Defensa*.

Ciutat de Mallorca, 20 de gener de 1993

JOSEP M. LLOMPART GUILLEM D'EFK JAUME SANTANDREU
BIEL MAJORAL MIQUEL LÓPEZ CRESPI

LLINATGES	NOM	PROFESSIO	D.L.

Apartat de Correus 124 - 07600 - S'ARENAL. Telèfon 265005 Fax: 269941

El Comitè de Defensa de S'Arenal de Mallorca era format per Josep M. Llompart, Miquel López Crespí, Guillem d'Efak, Jaume Santandreu i Biel Majoral.

sió. En una societat democràtica no es poden fer aquestes coses si es defensen unes idees amb la intel·ligència i la ploma. Per tant, els responsables d'aquesta discriminació han demostrat el seu dogmatisme, el seu sectarisme més accentuat, fent veure que de demòcrates no en tenen res de res i que han caigut en actituds feixistes contra la llibertat".

Ens ajudà també (per fer veure l'amplitud de les mostres de solidaritat amb S'Arenal) les declaracions de la diputada d'ERC al Parlament espanyol Pilar Rahola. En el número del 15 de juliol de 1993 aquesta diputada deia:

"Si hi ha hagut un acte de prepotència per part del PP-PSOE contra L'Estel no és res més que la constatació novament de la poca cultura democràtica que tenen alguns partits respecte els mitjans de comunicació. I amb això vull ésser molt clara. Encara hi ha una herència feixuga del passat que fa creure a alguns partits que detentar el poder és detentar la llibertat d'expressió. Vull apel·lar a aquests partits perquè rebusquin en l'interior de la seva cultura democràtica i que tinguin la grandesa d'ésser capaços de viure en una societat amb mitjans de comunicació que no li són propers. I òbviament no discriminant-los perquè formen part de la realitat complexa i plural que ha de tenir una societat".

I l'escultor Miquel Morell, sempre a l'avantguarda de la lluita per la llibertat del nostre poble ja des del temps més foscos de la dictadura, feia saber el 15 de març de 1993: "Es pot estar d'acord o no amb un article però

decidir la retirada de publicitat és un acte antidemocràtic quan es gasten milions i milions amb actes culturals que no tenen res a veure amb la cultura". Miquel Salom, director de Revetlla de Son Ferriol, explicava la seva posició declarant:

"Els doblers del nostre govern s'ha de gastar amb les coses nostres, periòdics, ràdio, TV en català. S'ha de promocionar el folklore i els grups culturals".

El poder volia acabar amb un mitjà d'expressió incòmode. Igual que quan una mica més endavant, l'any 1994, vaig publicar un petit resum de les meves memòries de la clandestinitat, el llibre L'Antifranquisme a Mallorca (1950-1979), tota la colla del carrillisme illenc (antics militants o simples simpatitzats del PCE, de l'estalinisme espanyol) em criminalitzaren i a tota l'esquerra revolucionària de les Illes i de l'Estat - quan, en un immud pamflet publicat en el diari Última Hora, ple de mentides, calúmnies i tergiversacions, volien fer creure que els marxistes i comunistes (OEC, MCI, LCR, POR...) havíem estat al servei de la policia política del franquisme. Signaven l'immud pamflet Ignasi Ribas, Alberto Saoner, Antoni M. Thomàs, els germans Carbonero... No es ficaven amb la dreta, amb els hereus del franquisme amb els quals havien pactat, en temps de la transició, el repartiment de les poltrones institucionals a canvi de l'abandonament de la lluita per la República i l'autodeterminació. No. Potser l'origen familiar d'algun d'ells els obligava a continuar atacant l'esquerra? Preferien crimina-

litzar els revolucionaris (OEC, CNT, MCI, etc.) que no pas atacar els hereus del franquisme. L'"enemic" era, en aquest cas, un escriptor independent (l'any 1994) que des de començaments dels anys seixanta havia lluitat activament contra el feixisme en els fileres del marxisme revolucionari de les Illes, dels republicans que no pactaren amb el franquisme reciclat.

Ara, amb la criminalització de S'Arenal, ens trobàvem amb una història una mica semblant. La calúnnia i l'insult com a arma

d'extorsió, de xantatge.

El primer manifest que em llegí Gracià Sánchez i al qual vaig donar la meua aprovació de seguida (i que va ser publicat a S'Arenal el dia 1 de febrer de 1993) deia:

"La caça de bruixes contra S'Arenal és per damunt de tot una persecució política contra la llibertat de premsa i contra un mitjà de comunicació independent en llengua catalana. Davant aquesta injustícia i per fer front a aquesta situació difícil, ens veim obligats a fer una crida a tots els subscriptors, lectors i

simpatitzants i hem posat en marxa una subscripció voluntària de suport. En aquests moments una subscripció anual a S'Arenal (24 números) costa 3.000 pessetes; una quantitat que si la dividim pels 365 dies de l'any surt a una xifra als voltants de les 8 pessetes diàries. La subscripció de suport suposa doblar aquesta xifra i pagar 6.000 pessetes anuals, això mentre duri aquesta injustícia. Totes les persones que vulguin ajudar S'Arenal d'aquesta manera es poden posar en contacte amb la nostra redacció".

No cal dir que aquesta primera crida va ser massivament escoltada pels nostres subscriptors, lectors i simpatitzants. I va ser precisament al·l'escalfor d'aquella campanya, amb la incorporació de nous col·laboradors, d'actius membres de la resistència antifeixista dels anys seixanta i setanta, amb excel·lents escriptors i militants de diversos partits independents i d'esquerra dels Països Catalans, com S'Arenal (l'actual Estel) s'anà consolidant, situant-se sempre a l'avantguarda del nostre deslliurament nacional i social Ω .

Torturats per Melitón

• *El Tribunal Suprem recull testimonis de ciutadans maltractats per resoldre la petició d'IU de retirar la medalla al policia franquista assassinat per ETA el 1968*

Davant el Suprem Jesús María García Garde i, darrere, Víctor Díaz Cardiel, ahir.

LUIS DíEZ
MADRID

Jesús María García Garde recordarà mentre visqui les tres hores d'interrogatori a què el va sotmetre, l'abril del 1966, el cap de la brigada polític-social de Sant Sebastià, Melitón Manzanos González. "Pot ser que no recordi el que vaig fer ahir, però tinc bona memòria i aquella data no se m'esborra perquè va estar rubricada per les tortures", diu aquest venedor de bacallà, de mitjana edat, que va caure en mans de Manzanos quan tenia 17 anys.

García Garde va desgranar ahir els seus records davant del magistrat ponent de la Sala Tercera del Tribunal Suprem que instrueix la demanda d'Izquierda Unida (IU) que reclama l'anul·lació de la Gran Creu de Reconeixement Civil que el Govern va concedir al torturador Manzanos el 19 de gener del 2001. Fins i tot l'advocat de l'Estat va admetre en un moment de la vista, a porta tancada, que Manzanos era un "torturador", si bé va complir la seva

feina en defensa de la decisió del Govern d'atorgar-li la medalla com a víctima del terrorisme. A Manzanos el va assassinar ETA el 2 d'agost de 1968.

Cops de peu als testicles

García Garde va explicar que havia estat detingut per participar en una mobilització estudiantil al barri obrer de Gros, a Sant Sebastià. "El mateix Manzanos em va preparar per a l'interrogatori amb insults, mastegots, cops de porra als peus, puntades de peu als testicles... Em van posar la bossa, era de lona i la utilitzaven per asfixiar-me. Aquell individu era especialista a deixar la gent molt malament del cap i de tot el cos".

Les tortures no van ser diferents de les que van patir altres detinguts, com Miguel Laskurain, José Luis Egurrola, Sotero i Mikel Iratzusta, Sabino Tellería i alguns més disposats a declarar si el tribunal els cita. "Per mi va ser una gran sorpresa —va dir García Garde— que un règim democràtic concedís a aquestes altures la medalla com a víctima del terrorisme a un terrorista i que premiés unes actuacions feixistes amb una llei democràtica. Per això, quan em van dir si volia declarar, vaig contestar que comptessin amb mi. És el que puc aportar a la història i a la democràcia d'aquest país".

Records de la presó

Després de García Garde va

testificar el dirigent del PCE i membre de la presidència d'IU Víctor Díaz Cardiel, que va recordar que, quan era a la presó de Carabanchel (Madrid), des de l'abril del 1965 al novembre del 1966 —en què va ser reclòs durant 10 anys al penal de Sòria—, va conèixer diversos torturats per Manzanos. Per Carabanchel passaven els detinguts que eren processats pel Tribunal d'Ordre Públic.

Díaz Cardiel va manifestar: "Manzanos era un torturador, com Saturnino Yagüe i molts altres caps locals de la policia política de la dictadura", però aquell "era especialment cruel". "Per exemple, a Víctor Lecumberri, Xabi, li va clavar escuradents, li va arrencar ungles i el va sotmetre a tortures insuportables", recorda el veterà dirigent comunista, la detenció del qual, el 4 d'abril de 1965, va anar seguida d'una pallissa pel mètode de l'ampolla borratxa: ficat en un cercle de vuit policies, li van donar cops fins que va perdre el sentit.

Díaz Cardiel va recordar les tortures de què parlaven els bascos a Carabanchel i va assegurar que Manzanos era tan cruel que "hi va haver brindis a la presó de Sòria quan se'l van carregar". "La medalla a aquest agent que va col·laborar amb la Gestapo és un insult als ciutadans", va concloure.

Notícia publicada a la pàgina 19 de l'edició de Dijous, 16 de gener de 2003 de El Periódico Ω

Els cauran les dents

L'encreuament d'acusacions és més vell que l'anar a peu. Li va anar com l'anell al dit a Maximino Gregorio, cambrer del Asador Curiel de Figueres. I és que el 16 de novembre de 2000 es va encarrar a dues joves de Llança per haver-li demanat en català el vi: «A mí lo que más me jode es que me hablen en catalán cuando yo estoy hablando en castellano» (El Punt, 5-4-2001). Arran d'aquest miquel, les clientes van optar per pagar i marxar abans d'acabar el dinar. Per recomanació dels Mossos d'Esquadra, ambdues noies van tornar al restaurant i van demanar el llibre de reclamacions. El personal de la casa, però, les va ignorar. Finalment, van posar una denúncia contra l'Asador Curiel per menyspreus. Al cap d'un mes d'haver-se produït l'incident, el cambrer Maximino Gregorio va contraatacar denunciant les esmentades veïnes de Llança per injúries. I el dia del judici l'advocat del restaurant, José Ramírez, va demanar vint milions d'indemnització per les pèrdues que el ressò mediàtic havia originat entre la clientela. Malgrat tractar-se d'una situació molt evident de racisme lingüístic, el titular del jutjat número 5 de Figueres va absoldre tant el cambrer com les dues noies. El foc creuat de denúncies va ser la coartada que va facilitar al jutge deixar-ho en taules. Hauria estat tan indulgent aquest magistrat, en circumstàncies calcades, si l'agressió hagués estat contra l'espanyol en un topant de l'Espanya profunda? I és que hi ha col·lectius, com el dels catalanoparlants, dels quals sempre s'espera que acceptin un paper inferior i, per descomptat, que no gosin respondre a les vexacions. Anant bé, els atacs contra el català acostumen a acabar en un empat.

Amb una tendenciosa solució salomònica també han ensopegat les 14 entitats cíviques que denunciaren al borbó per haver negat la imposició de l'espanyol. I és que el jutge Fernando Andreu no només va desestimar l'esmentada denúncia, sinó que va iniciar un procés per calúnnies contra els denunciants. Qui el va instar a fer-ho va ser el fiscal Jesús Santos Alonso, expert en causes antiterroristes. La reacció popular no es va fer esperar. I com que aixecar polseguera podia malmetre la imatge de «su alteza», la justícia espanyola ha corregut a arxivar l'afer. Tot i que abans han ensenyat la destrala, aquesta ha estat una manera interessada

de fer les paus. Al capdavant, un gest caritatiu del qual n'hauríem d'estar agraïts, segons la seva deformada lògica.

Els embats injustificats generen mostres de solidaritat i cohesió. És per això que l'espanyolisme imperant acostuma a minimitzar les agressions que pateixen els catalans. És a dir, fins i tot s'atreveixen a dir-nos quan ens hem de sentir violentats o no. En el primer cas, l'advocat Ramírez va assenyalar que la trifulga de l'Asador Curiel no tenia la més mínima importància. I en el segon, José Antonio Pascual, membre de la Reial Acadèmia Espanyola, va afirmar que les paraules de Juan Carlos I no implicaven que la monarquia espanyola hagués intentat canviar la història: "Va ser un accident i, al meu entendre, no té més transcendència" (El Punt, 25-7-01). Aznar, amb un aire més barroer, va dir que els que s'havien sentit molestos tenien la pell massa fina, «síntoma d'una fluïdesa política» (Avui, 26-4-01). Però si les desqualificacions són contra el fet espanyol, mai són anecdòtiques ni irrelevantes. Recordeu que La 2 de RTVE va produir una sèrie infantil entorn la fi quan es van sentir ofesos arran d'un possible rebuig d'aquesta lletra en els teclats d'ordinadors.

No poder lluitar en igualtat de condicions és una forma de violència subreptícia fruit d'una situació domini. El manteniment d'aquest maltracte, fins i tot des d'institucions que haurien de ser neutrals i assenyades, contribueix a la perpetuació de l'esmentat domini. I és que amb actuacions judicials d'aquesta mena, els catalans quedem en fals. Davant tanta impunitat i dolor, hem de deixar d'amagar els sentiments rere una màscara de resignació. I cercar complicitats més enllà d'Espanya. Si lluitem podem perdre. Si no lluitem estem perduts. Ω

Quim Gibert, psicòleg

451,20 EUROS

S'ha encetat un nou any i continuen els problemes de sempre. El nostre país català segueix totalment empantanegat. Potser en el que s'afecta el nostre President (que és i no serà més) és que la societat civil ha d'implicar-se i comprometre's més en els afers públics. Tot i que en qüestions molt concretes, com pot ser la cosa ecològica-territorial, la societat civil catalana està fent molt bé els deures. Són els polítics governants els

qui han de donar respostes i/o solucions que reclama i exigeix la gent i prendre les decisions que siguin necessàries. Però, sense cap mena de dubtes, el gran problema —que tenim més obert que mai— són les qüestions socials derivades de la nostra flagrant dependència a una Espanya que no escolta, que vol tornar a ser imperial i que es nega, de totes totes, a descentralitzar-se i modernitzar-se. Catalunya té una urgent necessitat de comptar amb unes lleis laborals i fiscals pròpies. No pot ser que a

casa nostre el salari mínim (de misèria màxima) sigui de 451'20 euros. La nostra nació ha de posseir un marc de relacions laboral sobirà i anar substituïnt el concepte caduc de salari mínim pel de salari digne. No pot ser que a l'altre costat del Pirineus tinguin unes remuneracions mensuals garantides de, com a mínim, 2'5 vegades més que nosaltres, quan els preus i els impostos no estan, ni de bon tros, en aquesta mateixa proporció. En aquest 2003 hem de començar a canviar de debò. Ω

L'Antifeixisme a Mallorca. IX llibre (Les lluites del segle XXI) El feixisme contra els intel·lectuals catalans (I)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

Es tractava d'analitzar els problemes que comportava (i comporta!) escriure en una llengua perseguida pel poder, una llengua "que havia perdut la guerra", en paraules d'aquell temps. Com a joves escriptors volíem també aprofundir en la problemàtica de la professionalització dels nostres escriptors

La presentació del meu llibre *La novel·la*, editat per "Res Publica Edicions", i la taula rodona damunt els problemes de l'escriptor català, tengueren lloc a la Casa Catalana de Ciutat el divendres dia 21 de juny del 2002. En la taula rodona i posterior debat participaren els escriptors Llorenç Capellà, Rosa Maria Colom, Víctor Gayà, Miquel Julià, Joan Cerdà i qui signa aquest article. Un interessant article de la periodista Mireia Balasch publicat al *Diari de Balears* del 23 de juny de 2003 en deixava constància escrita.

"Els problemes de l'escriptor català" era l'enunciat del debat. Moments abans de començar la presentació de *La novel·la* i el posterior debat, tot un munt de records em va venir al cap. Record que vaig dir a l'amic Llorenç Capellà: "Ara ja fa més de trenta anys que estem amb el tema". Hi li vaig donar fotocòpies amb articles de juny de 1970 en els quals ja parlava de la problemàtica dels nostres autors. També li vaig fer fotocòpies de les pàgines escrites per Santiago Miró el 23 d'abril de 1974. Santiago Miró reflectia fidelment un ampli debat que, damunt la problemàtica de l'escriptor mallorquí, havia tingut lloc al soterrani de la Llibreria Tous uns dies abans.

Es tractava d'analitzar els problemes que comportava (i comporta!) escriure en una llengua perseguida pel poder, una llengua "que havia perdut la guerra", en paraules d'aquell temps. Com a joves escriptors volíem també aprofundir en la problemàtica de la professionalització dels nostres escriptors. Aleshores ja havíem viatjat per l'estranger i llegit prou. Sabíem que en les cultures normalitzades un autor, malgrat que fos amb certes dificultats, podia viure (més o manco) de la seva producció. Aquí, a Mallorca, la cosa semblava impossible.

Aquesta qüestió ens interessava molt. Formava part indes-

triable de la nostra lluita quotidiana. Per això en Santiago Miró organitzà la trobada d'escriptors de la Llibreria Tous (important centre de subversió a començaments dels anys setanta) coincidint amb la festa del Dia del Llibre. Hi érem presents: Llorenç Capellà, Antoni Serra, Damià Ferrà-Ponç, Joan Miralles, Jaume Pomar i qui signa aquest article. Hi comparegué uns moments Miquel Àngel Riera. No hi vengueren, tot i estant anunciada llur presència, en Miquel Gayà, en Gaspar Sabater i en Cristòfol Serra.

Analitzant la documentació que he servat d'aquell interessant debat hom comprova que les principals línies d'intervenció són exactament les que ja havia ressenyat en l'article "Quatre problemes de l'escriptor mallorquí" i que havia publicat en la secció "Letras" del diari *Última Hora* dia 11 de juny de 1970. Exactament trenta-dos anys abans del debat a la Casa Catalana de Ciutat amb Rosa Maria Colom, Miquel Julià, Víctor Gayà, Llorenç Capellà i Joan Cerdà!

En aquell article ja parlava dels problemes derivats de la marginació del català per part del feixisme. S'analitzaven les dificultats de la professionalització de l'escriptor català a conseqüència de la marginació a què sotmetia el poder la producció en català: edicions de tirada reduïda, dificultats per a la distribució, potenciació de l'espanyol...

Era necessari de superar el petit cercle d'iniciats: s'havia d'aconseguir penetrar en les àmplies capes de la població, vèncer la dinàmica de llegir solament en castellà, obrir els ulls de la gent quant a l'existència d'una cultura soterrada per les armes pel feixisme

Anys abans del Congrés de Cultura Catalana ja es parlava de la necessitat d'ampliar l'àrea d'influència de la cultura catalana. Era necessari de superar el petit cercle d'iniciats: s'havia d'aconseguir penetrar en les àmplies capes de la població, vèncer la dinàmica de llegir solament en castellà, obrir els ulls de la gent quant a l'existència d'una cultura soterrada per les armes pel feixisme. L'article denunciava la formació exclusivament espanyola d'escoles i universitat i deia, amb paraules ben grosses, que

Abril de 1974: en el soterrani de la Llibreria Tous, Llorenç Capellà, Miquel López Crespi, Antoni Serra, Joan Miralles, Santiago Miró i Damià Ferrà Ponç analitzen els problemes de l'escriptor català.

era una injustícia que als centres d'ensenyament s'explicàs solament la història de l'"Imperi" obviat la nostra.

Tota aquesta problemàtica va ser discutida en el Congrés de Cultura Catalana. Record ara mateix un article meu publicat a la revista *Cort*, núm. 740 (secció *Mirador*). Era l'any 1976 i l'article deia: "Tota la concepció del món de les classes dominants està en crisi. La seva concepció elitista del fet cultural es degrada dia a dia sota la pressió contínua d'un avanç popular que demana altres perspectives des d'unes posicions anticlassistes.

"Les hegemonies aixecades per damunt els privilegis culturals, polítics i econòmics reben l'embat de l'onada popular. El Congrés de Cultura Catalana s'inicia sota el signe evident de la desfeta de les idees elitistes. Tota una llarga època d'obscurantisme i marginació popular comença a finir. Les concepcions de la cultura com a quelcom d'abstracte, quelcom d'asocial i deslligat de les masses, fan aigua arreu. Una nova correlació de forces socials despunta i s'ageganta. El Congrés de Cultura Catalana demostrarà la seva vitalitat, la seva força dinamitzadora, si realment sap trobar els mitjans més adients per lligar-se amb decisió amb totes aquestes forces ascendents que pugnen per rompre d'una vegada el cau estantís d'una cultura d'élite privilegiada, asèptica, asocial, esnob i colonitzada. Solament aquesta unió orgànica -a l'estil gramscian- del Congrés amb les grans masses de la població fins ara deslligades (per les opressions i alienacions seculars) del fet cultural, podrà donar l'empenta que el nostre poble demana i necessita".

El Congrés neix en un moment històric molt important. La fi del feixisme a Portugal. La derrota de l'imperialisme ianqui a Vietnam i Kamputxea

"El Congrés neix en un moment històric molt important. La fi del feixisme a Portugal. La derrota de l'imperialisme ianqui a Vietnam i Kamputxea. Canvis d'una importància cabdal estan a punt de succeir fins i tot en el nostre país. Una gran majoria de la població privada de tot dret cívica, marginada des de sempre a l'accés a la cultura, comença a parlar i posar en qüestió una sèrie de pressupòsits intel·lectuals, polítics, econòmics, tehguts fins ara com a eterns i inamovibles. És necessari i forçós que el Congrés s'adapti al ritme d'aquests temps canviants, dinàmics. Amb un Congrés exclusivament de 'savis' i 'especialistes' -com deia Trenca-vel a la revista *Luc*- no anirem enlloc, i continuarem caminant a ritme de tortuga. Cap dels nostres greus problemes culturals podrà ésser resolt si la feina 'es limita a una reunió de savis' que debaten afers elevats i cabdals, gairebé a porta tancada i adreçant-se a un públic mínimament assabentat i predisposat'. Aquest seria un camí 'cul de sac', perquè cada dia que passa sectors populars cada vegada més amplis posen en dubte aquesta concepció de la 'cultura'.

"El Congrés, si vol ser de veritat quelcom de viu, arrelat dins la realitat actual, no es pot quedar reduït a aquesta reunió d'especialistes.

"Els creadors de cultura -quasi sempre intel·lectuals orgànics de o al servei del poder- s'han adreçat fins ara a les classes privilegiades del poder econòmic o polític,

s'han omplert de la seva ideologia, treballant -cada un des del seu camp- pels seus interessos, al marge quasi sempre de les necessitats populars, contribuint amb la seva tasca cultural o professional a mantenir un estat de coses immòbil, un status quo que sols afavoreix els poderosos i que sols comença a trencar-se, lentament.

"Perquè el Congrés tenguí l'èxit i el ressò popular necessari i no sigui una vegada més el cau estantís dels 'savis' cal ampliar amb profunditat les bases de la seva projecció i influència. I aquesta projecció generalitzada i dinàmica de la cultura catalana tan sols es pot obtenir si agermana profundament les seves tasques amb les aspiracions de tots els grups socials que lluiten en definitiva per l'alliberament i transformació de l'home. Cal soldar, des d'ara mateix i en la pràctica de cada moment, el Congrés amb l'ampli front popular que reuneix treballadors manuals i intel·lectuals que lluiten des de tots els indrets per aconseguir una cultura catalana antifeixista i anticlassista".

En el fons, tota aquella sèrie de debats i trobades per a analitzar la situació de la nostra cultura no eren més que excuses per a criticar de forma indirecta el feixisme que ens tenia agafats pel coll

Però tornem al començament d'aquest article. Quatre anys més tard de la publicació a *Última Hora* de "Quatre problemes de l'escriptor mallorquí", en una trobada d'escriptors a la Llibreria Tous (Llorenç Capellà, Jaume Pomar, Antoni Serra, Damià Ferrà-Ponç, Joan Miralles, Miquel Àngel Riera) i que va sortir publicada amb els titulars "Mesa 'quadra-

da' en torno al escriptor mallorquí", els problemes evidenciats eren els mateixos que jo ja havia assenyalat en l'article abans esmentat.

Si exceptuem el cas d'un home de bona posició social com era el cas de Miquel Àngel Riera, que, en els cinc minuts que estigué amb nosaltres, expressà la seva opinió en contra la professionalització de l'escriptor català, tots els altres intel·lectuals presents feren sentir les seves opinions, extremadament crítiques amb la situació a què el feixisme havia reduït la nostra cultura. En el fons, tota aquella sèrie de debats i trobades per a analitzar la situació de la nostra cultura no eren més que

excuses per a criticar de forma indirecta el feixisme que ens tenia agafats pel coll.

En aquests debats s'intenta evidenciar els problemes derivats de la manca d'una necessària normalització cultural. Es parla de les edicions de més de deu mil exemplars a França. "Livre de Poche" ja feia aquestes edicions mentre que a Mallorca i Principat, un "gran èxit" era aconseguir vendre mil o dos mil exemplars. Els presents analitzàrem el paper del "betseller" venut a milers en els supermercats. En aquell any el cas del llibre *Odessa* era paradigmàtic.

Per ver veure a fons la misèria institucional envers la cultu-

ra Antoni Serra posà damunt la taula algunes xifres que evidenciaven, davant qui encara no ho conegués, la militància del feixisme contra els nostres intel·lectuals i la cultura. Digué l'escriptor Antoni Serra (i transcriu els textos en espanyol, tal com aparegueren publicats): "En el sesenta y nueve se destinaron -puede que me equivoque de diez mil pesetas de diferencia- para los deportes cincuenta mil pesetas. En promoción para la cultura fueron destinadas treinta mil".

Llorenç Capellà era un dels més crítics davant la situació de marginació de l'escriptor català a les Illes. En aquell moment s'analitzà la manca d'interès per la

nostra cultura dels nous rics que començaven a sorgir com a bolets a conseqüència de la riquesa generada pel turisme de masses. Deia l'amic Llorenç: "Mallorca, un país que, como ha dicho Miquel López Crespí, produce una cantidad considerable de divisas, en donde se ha formado una nueva burguesía y en donde han surgido nuevos millonarios, ¿qué ha hecho para hacer participe de su riqueza a sus escritores?".

Reconec que aleshores érem ben il·lusos i pensàvem en termes de burgesia del Principat o de la resta d'Europa. Trenta anys després d'aquests debats, consolidada a fons aquesta burgesia sorgida de l'entrapament de l'Illa

al capital estranger i a l'imperi, encara no s'ha vist per part ni banda el naixement d'unes classes burgeses preocupades per la conservació i desenvolupament de la nostra cultura. Tornam a estar com sempre: quatre professionals, escriptors, alguns sectors de les classes mitjanes s'apunten a l'OCB, al PSM, conreen la nostra llengua, s'escriu en català. Però la "gran revolució" que esperàvem va tres dècades, la participació activa de tota la nostra societat en la recuperació de la nostra llengua, en l'ampliació del nostre mercat editorial fent possible la professionalització del nostre escriptor, encara no es veu per part ni banda. Ω

La justícia i el dejuni

Amb l'acabament de l'any cronològic les reflexions entorn de la pau es posen en boca de tots. Si una cosa ens fa badar de manera conjunta és el desig de pau aquí i arreu.

A la ciutat de Barcelona, pel que sabem, s'han produït tres manifestacions rellevants en aquest sentit: la marxa silenciosa de la comunitat de Sant Egidio, els actes habituals de la Fundació per la Pau i finalment, el dejuni públic d'un grup de persones contra tota mena d'odi i de guerra.

De totes tres, la més novedosa, i sense desmerèixer les altres, és la del dejuni voluntari, com a forma de solidaritat i de compromís. És una acció poc freqüent, i que desperta comprensió, àdhuc admiració. He pogut descobrir perplexitat entre els qui durant aquestes dates han desfermat les més baixes passions de la golafreia. Per cert, una perplexitat no exempta d'una certa rancúnia.

La gana és un comú universal dels humans. Per la gana tots sentim el mateix. Per la gana, un tros de pa calent o un got d'aigua fresca són conquestes immenses, que esdevenen prodigi si s'ensucen o s'unt amb mantega. Els fruits del bosc regals de la natura i el foc per coure una exquisida exigència. Els qui saben sobre aquesta matèria aprofiten una engruna, i malden per aplegar un bri de col al fons de l'olla. Amb la gana hom descobreix tota la misèria i la grandesa humana, lo poc que necessita per sobreviure i lo molt que depèn dels altres en el menjar.

I amb més motiu, tot pren una especial dimensió quan s'associa la pau i la fam. Sense pau, la fam s'estén amb profusió, i esdevé la més tòrrida

de les armes contra tota mena d'homes i dones. La fam castiga els febles, i destrueix els esperits. Només alguns, prou forts, en poden sortir indemnes, com testimonis d'una barbàrie sense límits, que ens recorda tota la gravetat d'aquesta epidèmia social fruit de la manca de justícia.

Per tot plegat, el gest que s'ha succeït en aquest canvi d'any a la plaça de Sant Jaume de Barcelona, té una significació molt més que simbòlica. Ha estat una solidaritat conscient i ferma, gens retòrica i efectiva. Ha d'ésser un gest franc aquest dejuni fet enmig de l'opulència i l'abundància de la gran Europa.

La pau suposa pensar en els altres, tenir-els en compte i considerar-los. Actuar amb bondomia per superar tantes injustícies sofertes. Però per oblidar el cúmul de sofriment no hi ha sinó un camí: el de la justícia. La justícia: veritat, diàleg i llum. Però quan una de les més cruels injustícies, la fam, s'ha petit amb escreix fins la mort, és molt difícil, oblidar i encara més perdonar. Llavors, com pot fer-se justícia?

Es pot fer justícia pensant en els morts, però també és possible fer-ho tenint present els vius que tal vegada hagin sobreviscut a la persecució o en siguin hereus històrics. La justícia als morts és lloable per la seva significació en la memòria dels pobles, però definitivament és més urgent la justícia del moment present, en la carn de persones concretes que copsen els cops del sofriment i que són humiliats fins perdre la seva dignitat.

Aquest, per exemple, és el cas del catalans, per no parlar de tants d'altres pobles fets de

persones concretes vençudes per la por i el pànic a un adversari militaritzat que no pensa sinó en esborrar la seva identitat i els seus referents. Si bé el magma europeu aplanat les formes dels sistemes de dominació espanyols damunt dels territoris dels Països Catalans, un espectre de por i pànic recorre la consciència nacional d'aquest poble, tal són les armes que estan disposades a emprar els espanyols.

Aquella proclamació "antes roja que rota"; referint-se a un suposat imaginari espanyol d'unitat de destí, suposa tota una escala de prioritats a l'hora de bastir un enganyós projecte de convivència per els pobles de l'extinta Hispània. Davant d'actituds recents que recorden constantment aquesta màxima hom agafa una estranya por per tants horrors que es van destapant: camps de concentració, tortures, repressió social, assassinats, ... i molta fam en els tristos anys 40 i 50 del segle passat. Una por íntima i profunda, que dins l'ànima de tot un poble batega tot pensant el pitjor: que un dia es giri la truita.

La lluita dels febles es sobreviure. Si es dona l'ocasió, aixecar la veu per reclamar justícia, i així, de retruc, gaudir d'una ocasió de llibertat, parcial i falsa, només útil per tastar-la i no oblidar el seu gust. Res més queda a l'abast dels qui cerquen la pau de tot cor, sense fer mal, ni que sigui per les estrelles que salten del destí esmolat. Així de prudents som els catalans. Aquesta, segurament és la nostra força: saber esperar. Ω

Llorenç Prats-Segarra
campusjove@correu.vilaweb.com

El català: la vuitena llengua més parlada a la UE

L'any 2004 veurà una Unió Europea de vint-i-cinc estats, amb vint idiomes oficials. El català, sense poder ser oficial, serà la vuitena llengua més parlada de la UE

Avui endia a l'Europa dels Quinze hi ha onze llengües oficials. Són les que ha decidit el Consell per unanimitat a proposta de cada estat membre de la UE. L'estat espanyol, en el seu moment, va decidir que, de les quatre llengües oficials, solament proposava el castellà com a oficial a la Unió Europea, de manera que les altres tres (el català, l'euskera i el galleg) varen quedar marginades. Així, el català, tot i ser parlat per quasi onze milions de persones, no té l'estatus de llengua oficial a la UE.

Amb l'Europa ampliada a

vint-i-cinc estats, aquesta situació d'injustícia es fa encara més palesa, ja que, dels deu estats que s'incorporaran l'any que ve, només Polònia té una llengua (el polonès) parlada per més ciutadans que el català. Així doncs, l'any que ve, el català, tot i no ser llengua oficial de la UE, serà la vuitena més parlada del club comunitari, per davant del grec, portuguès, suec, danès, finès, hongarès, txec, eslovac, lituà, letó, eslovè, estonià i maltès, totes elles llengües oficials, pel sol fet d'haver estat proposades pels governs dels seus respectius estats. Sembla doncs que ha arribat el moment de buscar una solució justa al mosaic lingüístic europeu. Ω

Font: Tribuna Catalana

Neix SMS Català:

El teu mòbil ja pot parlar català

Estem continuament bombardejats d'anuncis de TV demanant-nos que ens posem les melodies de les cançons d'Operació Triunfo, Mola MAzo i altres espanyolades, que personalitzem els nostres mòbils amb logos de Gran Hermano, Real Madrid o Toros d'Osborne... doncs bé: si qualsevol de nosaltres volia canviar aquest xip i personalitzar-se el mòbil amb cançons o logos de la terra, fins ara era simplement impossible, ja que cap empresa ofería aquest tipus de servei.

És per això que s'ha creat SMS Català (www.smscatala.com): un petit portal a internet on podreu

veure logos ben diferents als esmentats i escoltar melodies "de més bon sentir". També estan posant en marxa algunes altres promocions pel mòbil, com ara concursos (entrades a concerts, samarreta de la selecció catalana...), el refranyer català al teu mòbil i altres originals idees...

També tenen la intenció d'anar oferint informacions pràctiques sobre com catalanitzar els menús dels aparells (només un baixíssim percentatge dels aparells de telefonia mòbil té com a opció el català en els seus menús) i altres informacions d'aquest sector tant d'actualitat, però que tant ha oblidat la nostra llengua. Ω

La poesia catalana del segle XXI

L'Institut Menorquí d'Estudis publica Cercle clos

MAITE SALORD RIPOLL (1)

La primera vegada que vaig llegir el poemari *Cercle clos*, com a membre del jurat que li atorgà el premi Ateneu 2001, vaig tenir la impressió de ser davant d'un text d'un escriptor d'aquells que en podríem dir d'"ofici": eren uns versos contundents, eixuts i que, tanmateix, eren capaços de captivar i establir lligams estrets amb el lector. En obrir la plica, el nom de Miquel López Crespí va venir a confirmar del tot el que ja una primera lectura apuntava. Perquè l'autor és, sens dubte, d'un dels noms més prolífics i més compromesos, més coherents, sobretot, del nostre panorama literari.

Així, repassar la trajectòria de Miquel López Crespí (Sa Pobla, 1946) implica no només recórrer tots els gèneres literaris (narrativa, poesia, teatre, assaig, memòries), sinó també repassar el nom d'alguns dels premis literaris més prestigiosos de les nostres lletres. D'entre els més de quaranta títols que ha publicat, destacam, pel que fa a la narrativa, *Paisatges de sorra* (Premi Joanot Martorell 1986), *Vida d'artista* (Premi de Literatura Serra i Moret de la Generalitat de Catalunya 1993) i *L'amagatall* (Premi Miquel Àngel Riera 1998). En poesia, *Els poemes de l'horabaixa* (1994), *L'obscura ànsia del cor* (1996), *Record de Praga* (1997). Dins del camp del teatre són importants *Autòpsia a la matinada* (Premi Ciutat de Palma 1974), *El cadàver* (1998) i *Acte únic* (Premi del Consell Insular de Mallorca 1987). Finalment destacam el seu llibre de memòries, *L'antifranquisme a Mallorca 1950-1970* (1994).

Aquest recorregut, incomplet per força, de l'extensa obra de López Crespí posa en evidència un autor que ha fet de la literatura una opció de vida. Repassar les pàgines d'aquestes obres, amés, ens permet descobrir un autor compromès amb unes idees que mai no ha abandonat. Literatura i vida, cultura i política, per dir-ho amb paraules de Mateu Morro, són indeslligables en el món de Miquel López Crespí. I és que la seva obra vol ser, és, un cant contra el silenci, contra l'oblit. Contra el silenci dels vençuts, d'aquells que un dia van perdre la guerra. D'aquells que van deixar-hi la vida i d'aquells que van quedar-se sense vida i van haver d'aprendre a sobreviure en la foscor. Com diu Antoni Vidal Ferrando: "Miquel López Crespí pot afirmar, amb Leonardo Sciacia, que sempre ha escrit el mateix llibre". Per això, en començar aquesta presentació, he parlat de la seva coherència. Una coherència que de cap manera pot ser rebatuda ni tan sols per aquells que no comparteixen les seves idees. Des del punt de vista estricte literari, el domini de l'eina lingüística, fa que, a més de coherència, puguem parlar, sobretot, de qualitat. D'ofici, com deia més amunt.

Així doncs, *Cercle clos* s'ha d'inscriure dins aquest panorama literari tan personal de Miquel López Crespí. Es tracta d'un llibre unitari, de trenta poemes que dibuixen tot un seguit de records que el poeta ha anat acumulant al llarg de la seva vida. Ja els primers versos són tota una declaració d'interessos i, sobretot, de la línia poètica que l'autor ha seguit: "Benvolguts amics: / us faig lliurament d'aquests versos / imprecacions / gens subtils poemes / que corresponen a trenta anys / d'enregistraments per tots els racons / del mapa de la meua pell". No serveixen, per tant, les paraules belles per parlar de realitats grises. Llegint *Cercle clos* trobarem versos gens subtils, eixuts he dit abans, i,

Algunes de les màximes autoritats culturals i polítiques del Consell de Menorca, de l'Ateneu de Maó i de diverses institucions menorquines en el moment de lliurar el Premi de Literatura a l'escriptor de sa Pobla Miquel López Crespí.

sobretot, trobarem memòria: aquests són els dos grans eixos sobre els quals gira aquesta obra. Com la cara i la creu d'una moneda, el llenguatge ha de reflectir la vida. I llenguatge i vida -aquests trenta poemes- són, no poden ser d'altra manera, durs i inapelables.

El temps, aquella successió contínua i invariable d'instant idèntics, és un cercle. Un cercle que els humans recorrem amb una màscara posada i del qual és impossible fugir. Com diu López Crespí en el poema que dona nom al llibre, es pot intentar el camí de la follia amb les seves infinites variants. Tanmateix, "potollant", intentant escapar d'aquest cercle com a bèsties, les persones descobrim l'autèntica, i dura, veritat: el cercle és clos. I, si és clos, vol dir que no hi ha ni una petita escletxa per a la fugida. Aquesta és l'autèntica convicció del poeta.

Així, és evident que ens trobam davant una obra que parla del desencís d'una vida que s'hauria volgut diferent. D'una vida robada i de la ràbia de l'oblit imposat. Perquè els perdedors són, sobretot, víctimes del silenci. Però, malgrat tot, no hi ha oblit possible, això és el que ens diu Miquel López Crespí amb les seves paraules. Però també ens ho diu la realitat: els morts han començat a sortir de les fosses i, amb ells, també la seva vida. Encara que tard i massa lentament, s'han començat a recuperar els noms d'aquells que potser només formen part de la petita història, d'aquella que mai no s'explica, per convertir-los en autèntics protagonistes de la veritat. Aquest és l'únic camí cap a l'esperança. El temps, continu i invariable com un cercle, només podrà obrir-se quan les paraules del poeta es facin realitat: "Caldria virar / despullar-se de les màscares". Nogensmenys, el camí no pot esquivar-se però s'ha de recórrer sense enganys, sense maquillatges. Perquè la negació del dolor dels perdedors es fa infinitament més insuportable que el dolor mateix que s'ha patit.

Cercle clos és, per tant, un clam a la memòria. A una memòria impossible d'amansir (només cal llegir el poema titulat, justament, "Callar?"). [...]

Aquest breu repàs del poemari *Cercle clos* no pot tancar-se sense tornar-me a referir al que he comentat a l'inici de la lectura: la voluntat clara i explícita del poeta d'adreçar-se al lector sense "endolcir paraules". Ell és un "sorrut

poeta" que, com ens diu a "Welcome ruixada", "hauria pogut dir les coses / exquisidament / sense regalims de sang / amb selecte dibuix lineal / però el rellotge se m'ha aturat / us ho dic ben clar i llampant / la nit sencera hissent-se / com una banderola vilipendiada".

Així doncs, Miquel López Crespí no pot deixar indiferent el lector. Jo diria que no vol deixar indiferent el lector. I no ho fa perquè *Cercle clos* és un poemari poderós. I no només ho és per la duresa del contingut, per la duresa del llenguatge. Aquests versos són, també, el crit d'un poeta que, malgrat tot, pens que deixa una escletxa a l'esperança. Perquè el llibre s'acaba amb unes imatges molt belles: "brodant a poc a poc flames / i llums de fades a la platja deserta". Ell, el poeta de la paraula colpidora, l'ésser isolat en una platja deserta, malda, tanmateix, per trobar en la literatura aquell somni, aquell llum de fada, que un dia li varen robar. I a aquest propòsit ha dedicat la seva vida. Com ja he dit en començar aquesta presentació, literatura i vida, cultura i política defineixen Miquel López Crespí. Coherència i ofici, també.

Ara, el cercle de les meves paraules s'ha tancat i començaran a obrir-se tot de cercles perfectes, tot de lectures que el lector atent ha d'anar descobrint davall unes imatges que, moltes vegades, se'ns fan hermètiques. Cadascú s'ha d'apropiar d'aquestes pàgines que té entre les seves mans i endinsar-se en el món que, sense embuts, Miquel López Crespí ens ha dibuixat o, en molts casos, descobert. Perquè, per dir-ho amb les seves paraules: "La ignorància és la gran victòria dels senyors".

Cal, doncs, sentir la veu del silenci. Sense por. Sense màscares.

(1) Maite Salord és llicenciada en Filologia Catalana per la Universitat de Barcelona. Membre de l'Institut Menorquí d'Estudis, Secció de Llengua i Literatura, ha publicat ressenyes literàries i articles d'opinió al setmanari *El Iris*, al *Diario de Sabadell*, al diari *Menorca*, i a la *Revista de Menorca*. Ha publicat les novel·les *I*, del somni, tot i *Com una nina russa*. També ha guanyat nombrosos premis literaris en els quals destaquen el Premi de Narració Novel·lada de la XVI Biall Literària i Artística i el Premi de narració curta "Illa de Menorca 1999" amb la narració "Flor de Gessamí".

ACUDITS

Un doctor novell surt tot cofoi de la seva primera actuació a un hospital.

Un altre metge se'l troba i li pregunta:

- Com t'ha anat l'operació d'apèndix?

I el novell es queda blanc de sobte i amb veu tremolosa diu:

- Ah, però no era una autòpsia?

(Tramès per Marta. 21 de juliol de 2002)

- Mama, mama, perquè t'has casat amb el papa?

- Ai, filla meua, tu tampoc t'ho expliques, oi?

(Tramès per Marta. 16 d'agost de 2002)

El marit diu a la dona:

- Montse, la carn d'olla està boníssima!

- Vols repetir?

- Montse, la carn d'olla està boníssima!

(Tramès per Marta. 30 d'agost de 2002)

- Mama, mama, és veritat que a la Xina les dones no coneixen els seus marits fins després d'haver-s'hi casat?

- Sí, filla meua, però això passa a la Xina i a tot arreu!

(Tramès per Marta. 16 d'agost de 2002)

- Estimada, la teua mare està feta una merda!

- Voldràs dir que s'ha fet caca!

- No, que s'ha caigut per la finestra i ha quedat destrossada.

(Tramès per Marta. 11 d'agost de 2002)

La dona està dia i nit a l'hospital al costat del llit del seu marit que es debat entre la vida i la mort. En un interval de lucidesa el marit li diu a la dona:

- Saps què? Has estat al meu costat donant-me ànims en tots els moments dolents que he passat: quan vaig tancar l'empresa per fallida, quan vaig tenir l'accident de cotxe, quan se'ns va cremar la casa, i ara que he tingut l'infart. I saps què penso de tot això?

- Què en penses, estimat?

- Que has sigut tu la que m'ha portat tanta mala sort!

(Tramès per Marta. 11 d'agost de 2002)

CANT A L'ESTEL

ES GALL

Vint-i-tres anys de l'Estel,
són vint-i- tres anys valents:
ha tret cara sense vel,
a la llengua fora pèl
i a la boca. bones dents.

Sense por ni returades
ha sortit ja cinc-cents pics;
mai roman les mans plegades
davant les calabruixades
que ens fan ploure els enemics.

I ara que n'Aznar la casa
ens vol tirar per avall,
l'Estel li branda una espasa...
Moltes mosques maten l'ase
que ambiciona ésser cavall.

Cal donar l'enhorabona
al periòdic d'En Marió,
que des de la seva trona
cinc-cents pics fa que ressona,
com el bram que fa un lleó.

I el bram ressona i s'allunya
i arriba a tot el país
i a València i Catalunya;

qui una sola llengua encunya
fa de tots un bloc massís.

Molts s'hi apunten, tots el paguen,
més de tres mil subscriptors;
però rere aquests s'hi amaguen
tots aquells que l'afalaguen
i fan uns deu mil lectors.

El PP no gens l'estima
a l'Estel; que és un verdanc
per aquest... La pell tan prima
dels espanyols cap estigma
no pot rebre en el seu flanc!

I el miren de coa d'ull
també alguns de nostra gent,
que sovint fan caramull
amb l'enemic que amb orgull
no té amb ells cap mirament.

Déu mantengui l'embranchida
del periòdic i els seus fans...
Que li duri l'envestida
fins que tornin a la vida
els Països Catalans. Ω

BLUE SKIES-Dinah Washington

Willie Nelson
Words and Music by Irving Berlin

Blue skies smilin' at me
Nothin' but blue skies do I see
Bluebirds singin' a song
Nothin' but bluebirds all day long...

Never saw the sun shinin' so bright
Never saw things goin' so right
Noticing the days hurrying by
When you're in love, my how they fly...

Blue days, all of them gone
Nothin' but blue skies...from now on

Blue skies smilin' at me
Nothin' but blue skies do I see
Bluebirds singin' a song
Nothin' but bluebirds all day long

I never saw the sun shinin' so bright
Never saw things goin' so right
Noticing the days hurrying by
When you're in love, my how they fly

Oh, blue days, all of them gone
Nothin' but blue skies from now on

CELS BLAUS

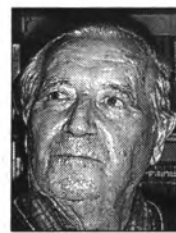
El cel blau em somriu
No veig res més que el blau cel
Els ocells blaus cantant una cançó
No res més que ocells blaus tot el dia.

Mai no vaig veure el sol brillant tan brillant
Mai vaig veure les coses anant tan bé,
en adonar-me com els dies passen de pressa
Quan t'enamores, em dic. "com se'n volen..."

El cel blau em somriu
No veig res més que el blau cel
Els ocells blaus cantant una cançó
No res més que ocells blaus tot el dia.

Mai no vaig veure el sol brillant tan brillant
Mai vaig veure les coses anant tan bé,
en adonar-me com els dies passen de pressa
Quan t'enamores, em dic. "com se'n volen..."

Oh, dies melangiosos, tots han marxat
No res, sinó cels blaus, des d'ara endavant.

Es mereix agraïment

PER CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR

Tenc es gust se saludar,
El servei de sa Creu Roja,
Que tan dignament se porta,
Pels vellets alimentar...
Los serveix un bon menjar,
En gust i en qualitat,
Ningú haguera pensat
Que així se'l pogués tractar.

La majoria estam,
Tot solets guardant silenci,
Patint grossa penitència,
Quant erem joves pensam.
Ara vençut mos trobam,
Que no podem caminar,
Si mos faltava es menjar,
Mos moririem de fam.

La Mancomunitat està,
Pendent de nostra presència,
Posa molta diligència,
Perquè res pugui faltar.
I als vellets ajudar,
I als qui viuen tots sols,
Això són molt bons consols,
Fins que la mort los vendrà.

Essent jove no em pensava,
Que un vell acabàs així,
Altres temps en el padrí,
Els seus nets on adorava,
Perquè reflexionava,
Lo molt que havia lluitat,
El seu fill havia heretat,
Sa terra, doblers i casa.

Un ordre nou ens ha entrat,
Que el fill del treballador,
L'han criad massa senyor,
Per haver-lo massa estimat.
No se si han fracassat,
Donant-los tal preferència,
Tindrà això per evidència,
Que durà mal resultat.

Desconeix lo que es patir,
Avui molta joventut,
Ha tingut lo que ha volgut,
Perquè lluità el seu padrí.
Te a on anar a dormir,
I un xalet a vora mar,
A ell no res li costa,
I una cotxe per anar-hi.

Davant tanta preferència,
Que del padrí ha heretat,
Aquests d'avançada edat,
A res posa resistència,
Fa nosa seva presència,
Dins casa que ell ha aixecat.
El fill i nora han pensat,
De dur-lo a residència.

Oh tan digne gent major,
Tu que tan molt has lluitat,
De menjar t'has afluixat,
Per no patir ton filló.
No pensaves ton dolor,
De quant vell tu tornaries,
Que per tot nosa faries,
Tirat a un trist recó. Ω

PRINCESA VALENTA

Molt em dol
que se donin la mà
en Matas i en Sampol
per a criticar la Senyora Munar.

De Costix batlesa,
ella és sa princesa
dels mallorquins autèntics
siguin pobres o siguin rics
i per la nostra República de demà
una presidenta excel·lenta
aquesta princesa valenta
que sempre xerra clar.

Maria Antònia princesa nostra
teniu molta de raó
però lo que deieu no li convé
escoltar-ho al foraster
que a ca nostra
en lloc de treballar vol xupar. Ω

PETITS ANUNCIS

BORSA
IMMOBILIÀRIA

Traspàs saló de bellesa-perruqueria al carrer Antic a la zona dels molins de Santa Catalina, completament equipada. Tel. 971 739 940-609 783 949

Es lloga tercer pis a sa Pobla, completament equipat en lloc cèntric. 120 m2, cuina, bany, saleta gran menjador, 2 dormitoris dobles i un individuals, balcons... Tel. 652 225 818 - 971 547 823.

Venc a ses Rotes d'Alaró adossat forrat de pedra. Tres dormitoris, tres sales de bany, saló amb xemeneia. Vistes molt bones i molt de sol. Portassa per a dos cotxes i traster. Preu 420.710 €.

A Binissalem, venc casa. Dues altures, 12 metres de façana, 3 dormitoris, 1 bany, terrassa, garatge, porxo, jardí. Opcional caseta de convidats. 144.243 €. Cèntric. Tel. 661 427 008.

Particular ven local de 100 m2. Més de 100 m2. de terrassa adequat per a qualsevol negoci a la Plaça d'Orson Wells de Ciutat. 110.000 €. Tel. 971 770 099.

Colònia de Sant Jordi. Venc taller nàutic 360 m2. Amb vivenda de 80 m2. Tel. 658 846 065.

Binissalem. Ven casa dues altures, dos dormitoris, cuina amoblada, bany, porxo, terrassa, portassa i pati. 144.420 €. Tel. 661 427 008.

Binissalem. Traspàs bar al carrer del Fang, completament equipat i pantalla de cine amb tot l'equip de projecció. Tel. 667 516 011 - 600 443 924.

Particular ven estudi-apartament

de 35 m. a Cala Pi, moblat i en perfecte estat. Zona tranquil·la, aparcament i jardí comunitari. Petita comunitat i vistes a la mar. Poques despeses. Tel. 699 212 404.

Se traspassa o ven el Bar sa Pedra al carrer Major de Llucmajor. Tel. 971 120 863.

SERVEIS
PROFESSIONALS

Leo Casanova. Tarot, massatges curatius, medicina natural. Marqués de la Font Santa, 6-2. Cita prèvia. 670 067 314

Duet de cançons en català s'ofereix pertocar arreu dels PPCC, Bústia Postal 223 de Torredembarra. El Tarragonès, 43830 jtp://paisos-catalans.org// tres.

Amb acompanyament musical, soprano mallorquina, canta a les vostres noces, noces de plata, comunions... Tel. 971 121 123.

Comunions, festes. Gran espectacle de pallassos en català. Tel. 677 898 462.

Comunions, festes. Gran espectacle de Màgia en català. Tel. 658 117 262.

Mallorquina de 52 anys responsable i no fumadora s'ofereix per fer companyia a senyora, també a hospitals per hores. Tel. 666 212 404

PERSONALS

Als Països Catalans es fa molt bona música, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes: si sommieu en una nació lliure, plena de música catalana i vibracions nostres, escriviu-me: Francesc Bujet.

Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Cercam gent entre els 18 i els 45 anys per excursions, sortides etc. Abstenir-se els qui vagin de mala fe. Bústia postal 1792-07080 Ciutat.

Capritxós, especial, diferent i atractiu jove de 30 anys, cerca dona intel·ligent que vulgui companyia, carícies, massatges i sexe durant les seves estades al Principat. Tel. 907 843 901

Naturalesa, el mar, la muntanya, un cafè... siets dona atractiva i divertida t'he de conèixer urgentment. Bústia postal 1174-07080 Ciutat de Mallorca.

Noi de 24 anys, independentista i romàntic, coneixeria noia de similar edat, soltera de Girona per sortir a cinema i platja. Carles Llovers. Rocacorba, 15 Vilablareix 17180

Cerc femella per festejar fins al 40 anys. Òscar Pujol. Blanquerna, 58 07010 Ciutat de Mallorca.

Som na Lledoneta Tàrrega tenc 16 anys i m'encantarà intercanviar correspondència amb al·lots nacionalistes mallorquins, menorquins o eivissencs. Lledoneta86@hotmail.com o a l'Avinguda de Barcelona. Urb. Vilamar, 50 * 12.560 Benicàssim

COMUNICATS

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres a tot aquell que els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Bústia postal 15.071 de Barcelona 080080

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana, i rebre els nostres butlletins, escriviu a: JERC, Santiago Russinyol, 1. Àtic 07012 Ciutat de Mallorca.

Acció Cultural del país Valencià és a Internet. ACPV@servicom.es

Subscripció gratis a còmics en català per a nins de 6 a 10 anys. El llaut de Xàbia. Bústia postal 53 Xàbia 03730. Patrocinat per l'Ajuntament de Xàbia.

Cursos gratuïts de llengua andalus. Llengua (Ensenyans a distància de la Yenwa Andalus) P. Pedro Romana, 1-4-2 - 14007 Còrdova.

Lluita, la revista de l'independentisme valencià és a Internet. <http://www.estelnet.com/lluita>

Si voleu afiliar-vos a sindicats nacionals catalans: C.S.C * 934 411 188

Si vols rebre l'Euskararen Berripapera (en foraster) gratuïtament escriviu a: Hitzkunta Politikaroko. Wellingtono Dukea, 2- 01020 Victoria Gasteiz.

A tots els valencians que vulguin contribuir a la reconstrucció nacional del País valencià, l'associació cívica Tirant lo Blanc us espera. Són els nacionalistes valencians. 963 879 408

El Call, la revista dels jueus dels Països catalans és a internet. <http://www.fortunecity.com/victorian/coldwater/252>.

Escaiola, figures de tota classe: naixements, angelets... Som artesà, preus sense competència, ofertes periòdiques. Em trobareu a les principals fires de Mallorca tota, i al tel. 971 294 444.

Ja ha sortit el número 5 de la revista de música popular i tradicional "La Canya". Podeu demanar-la a la Bústia Postal 696 d'Alacant 03080 (Catalunya Sud) Tel. 963 485 517.

Des de l'Arxiu de Documentació i Propaganda Política-ADP estam fent un gran fons documental de la propaganda editada pels partits polítics, sindicats i moviments socials. Si teniu per casa adhesius, calendaris de butxaca, targetes reivindicatives... que no les faceu servir ens les podeu fer arribar a: ADP Ap. de Correus nº 1.106 07080 Ciutat de Mallorca. Correu elec.: adp@mallorcaweb.net. Disposam d'un fons de material repetit per intercanviar amb altres arxius o particulars interessats.

BORSA DEL
MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, vengui i en parlem. Agència oficial Renault. 971 413 867 Son Ferriol.

Venc ciclomotor Mobilette Rural, primera mà, 5 anys. 390 euros.

Tel. 655 417 727. Joan, sa Pobla, horabaixes.

VENDES

Venc taula de cuina 80 x 80 i 4 cadires, tot de fusta del nord a estrenar, 290 €. Tel. 661 872 342.

Particular ven estudi/apartament 35 m2. a Cala Pi amb perfecte estat a moblat. Zona tranquil·la, aparcament i jardí comunitari. Comunitat petita i vistes a la mar. Poca despesa. Tel. 669 212 404

Mobles estil modern de menjador. Taula grossa i 6 cadires. \$21 €. Tel. 661 427 008

Ven moble de rebedor amb 2 cadires estil classic. 120 €. Tel. 616 427 008.

Particular ven estudi moblat a Cala Pi. Vistes a la mar, terrassa de 6 metres, tranquil, jardí comunitari, aparcament. Tel. 666 212 404

Venc vidre per a taula 180x90. Cantons rodons totalment uselat. 120 €. Tel. 971 445 183.

Venc entradeta: moble llarg, dues cadires i raconera. Tot nou. 115 €. Tel. 661 427 008.

Des d'avui, tots els rètols informatius
del Principat han de ser en catalàLa CAL inicia una
campanya de denúncies
contra les empreses que
no compleixen la llei

Ahir va fer cinc anys que el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei de Política Lingüística. I per tant ahir, es va acabar el termini d'adaptació a les principals disposicions pels empresaris autònoms. Així doncs, des d'avui és inexcusable el compliment, a més d'altres, de l'article 32.3 de la Llei, que diu que la senyalització i els cartells d'informació general de caràcter fix i els documents d'oferta de serveis per a les persones usuàries i consumidors dels establiments oberts al públic han d'ésser redactats, almenys, en català. Aquest article és des d'avui d'obligat compliment per empreses i establiments dedicats a la venda de productes o a la prestació de serveis que desenvolupen llur activitat al Principat.

És obvi que la llei no es complirà i per això la Coordinadora d'Associacions per la Llengua (CAL) presentarà avui al migdia una campanya de denúncies contra els comerços que infringeixen la llei. Aquestes denúncies les trametrà la mateixa CAL a l'administració. La Llei no preveu sancions per als ciutadans individuals, però en canvi sí que ho fa per empreses i entitats que infringeixen els preceptes dels articles 15, 30, 31 i 32.3. El règim sancionador es recull a la Llei 1/1990. Les sancions, que regula aquest Decret, les poden imposar les administracions de la Generalitat i els ajuntaments. En el cas més greu, poden superar els trenta mil euros de multa i obligar al tancament del local. Ω

Font: Vilaweb

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL

Nom.....DNI.....

Cognoms.....Tel.....

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i envieu-lo a:

L'ESTEL. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

**Necessitam comercials arreu de
la nació catalana i especialment
a Eivissa i a Menorca.
Telefonau-nos a l'Estel.
Tel. 971 265 005**

LA NOSTRA CUINA

Niu

Platillo" empordanès

Ingredients: Tripa de bacallà, peixopalo, sípia, colomí, botifarra crua, patates, ous, oli i sal. Per acompanyar, allioli.

Preparació: Es remulla el peixopalo durant quatre dies; la tripa de bacallà també, però només vint-i-quatre hores. Es bull un ou per cap, fins que sigui dur. Es pica ceba molt abundant i es fregeix amb oli i un pessic de sal, a poc foc i procurant que no es cremi, fins que sigui ben fosca. Llavors s'hi afegeix el peixopalo a talls i es deixa coure fins que es desfaci. Ara, s'hi posa la tripa, els colomins, la sípia, tot net i trossejat, i la sal. Quan tot és gairebé cuit, s'hi posa la patata. Es fregeix la botifarra. Es serveix posant la patata barrejada amb miques de peixopalo a sota, la tripa a sobre fent un cercol i, a dins, els trossos de colomí, de sípia, de botifarra i l'ou dur, pelat. Es treu a taula junt amb el morter amb l'allioli.

Niu bord

Versió de l'anterior sense carn, per a la Quaresma

Ingredients: Calamars, sípia, peixopalo, bacallà i tripa de bacallà, ceba, all, julivert, tomàquet, patates, carxofes, farina, pinyons, pa torrat. Per acompanyar-ho, allioli.

Preparació: Es remulla el peixopalo durant quatre dies; el bacallà durant tres, canviant l'aigua cada dia, i la tripa de bacallà, un dia. Es bullen les carxofes, tallades a quarts, en una olla amb aigua i una mica de sal. Després, s'escorren. Es posa aigua a bullir, per tenir-la a punt. Es pica una ceba o dues i es fregeix, en una cassola amb oli i un pessic de sal. Quan és rossa, s'hi tira una mica de tomàquet ratllat, un brot de julivert picat, el calamars, tallat a rotllanes, la sípia, a daus, la tripa de bacallà i el peixopalo, a talls. Quan el tomàquet es cuit, s'hi tira un bon raig d'aigua bullint i es deixa coure. Mentre, s'enfarina el bacallà dessalat i es fregeix, en una paella amb oli; després, s'hi fregeixen les carxofes bullides, també enfarinades. Quan el peixopalo ja està bastant cuit, s'hi posa el bacallà fregit, les carxofes i unes patates, tallades a daus. S'hi posa més aigua, si n'hi falta. Es piquen un grapat de pinyons i una llesca de pa torrat i es tiren a la cassola. Se li dona una gronxada i es deixa fer la xup-xup, fins que les patates siguin cuites. Llavors, es treu la patata, es xafa i es barreja amb el peixopalo esmicolat. Es posa al plat, amb la tripa de bacallà formant un cercol a sobre. Dins el cercol si posa la sípia, el calamars, el bacallà i les carxofes. Es treu a taula amb l'allioli.

Croquetes

Recepta popular per a reciclar carns cuites

Ingredients: Sobres de carn cuita, foie gras, ceba, beixamel espessa, nou moscada, ou, farina de galeta, oli, sal i pebre.

Preparació: Si no es té ceba d'un rostit, es pica una ceba a trossos ben petits i es fregeix en una paella, amb oli i un pessic de sal. Es trinxen la carn i es barreja amb una mica de foie gras i beixamel. S'hi posa un pols de nou moscada i es bat bé, mirant que la pasta quedi consistent, per a què en fregir les croquetes no s'escagassin. Amb dues culleres es formen les croquetes; després, es passen per ou batut i per farina de galeta i es fregeixen en una paella amb un bon gruix d'oli, procurant que no es cremi. Quan són fregides, es deixen escórrer sobre una cel·lulosa.

Dites relacionades amb les persones

- 101) El qui fa el que pot no està obligat a més. (Elena Oliver)
- 102) En casa del dolçainer tots són balladors. (Elena Oliver)
- 103) Pescador de canya, més menja que guanya. (Elena Oliver)
- 104) Qui no té memòria, ha de tenir cames. (Elena Oliver)
- 105) Qui no guarda quan té, no menja quan vol. (Elena Oliver)
- 106) Qui no adoba la gotera, ha d'adobar la casa entera. (Elena Oliver)
- 107) Amics perdent, a fer la mà. (Elena Oliver)
- 108) De bregues i de plets, qui fuig és el discret. (Elena Oliver)
- 111) Les visites sempre fan plaer: si no és quan arriben, és quan se'n van. (Elena Oliver)
- 112) Mira't a tu i no diràs mal de ningú. (Elena Oliver)
- 113) Qui canta a la taula i xiula al llit, te el seny poc eixerit. (Marta Anar Guillén)
- 114) En aquest món de mones hi ha més bèsties que persones. (Isidre Nosas)
- 115) Com més gran, més animal. (Susanna Permanyer)
- 116) El que no hi és, fia; i el que hi és, no fia. (Susanna Permanyer) Fa referència a la persona que serveix en el bar.
- 117) El darrer que l'enterrin dret. (Jordi Pagès)
- 118) Val més un que sap que deu que cerquen. (Joan Pere)
- 119) Infant i ca qui bé li fa. (Catalina Vallespir i Aguiló)
- 120) A Prats, putes i gats. (David Jiménez i Reifs)
- 121) Qui frissa, tropissa. (Marta Nebot Ilari) De vegades, com més ràpid vols anar, més a poc a poc vas.
- 122) Qui tira pedretes, tira amoretes. (Carme)
- 123) Pescador de canyeta i tocador de reclam, et tocaràs els collons i et moriràs de fam. (M. Teresa Àlvaro Martí)
- 124) De moliner mudaràs, i de lladre no eixiràs. (M. Teresa Àlvaro Martí)
- 125) Pescador o caçador, o fam o fred o calor. (M. Teresa Àlvaro Martí)
- 126) El llaurador entre advocats, sembla un ocell entre gats. (M. Teresa Àlvaro Martí)
- 127) El llaurador sempre erra, si aparta els ulls de la terra. (M. Teresa Àlvaro Martí)
- 128) El bisbe al palau, i el mariner a la nau. (M. Teresa Àlvaro Martí)
- 129) Home de pocs oficis, home de pocs beneficis. (M. Teresa Àlvaro Martí)
- 130) A qui vulgues mal, fes-lo alcalde o jutge municipal. (M. Teresa Àlvaro Martí)
- 131) De vell ningú passa. (Manuel Castellnou i Sabaté)
- 132) Qui llança un fesol no menja quan vol. (Manuel Castellnou i Sabaté)
- 133) Qui no ho guarda quan ho té, no ho té quan ho ha de menester. (Manuel Castellnou i Sabaté)
- 134) Pescador de canya ni perd ni guanya. (Vicent Ventura)
- 135) Amb paciència i una canya..... peix. (Vicent Ventura)
- 136) De porc i se senyor se n'ha de venir de mena. (Rosa Majó i Roca)
- 137) Quan un home està de pega, fins i tot amb els collons ensopega. (Joan Saumell)
- 138) El sabater és el més mal calçat. (Laura)
- 139) Qui juga amb foc es crema. (Marta Dordas i Perpinyà) Si fas alguna cosa que pot portar problemes acabaràs tenint-los.
- 140) Bona excusa te el malalt pixa el llit i diu que sua. (Marta Dordas i Perpinyà)
- 141) Tal faràs, tal trobaràs. (Anna Fontanals)
- 142) Qui canta a la taula i xiula al llit té l'enteniment molt petit. (Josep Sansalvador Font)
- 143) Qui té duros fuma puros, qui té "rals" fuma Ideals. (Josep Sansalvador Font) Aquesta era una variant de la clàssica, que feia referència a la marca concreta de tabac.
- 144) Descansa Anton, que el que es queda ja es compon. (Francesc Roig i Feliu) Fa referència a la mort.
- 145) Més val llapis curt que memòria llarga. (Montse Bertran)
- 146) Qui es colga amb al·lots, s'aixeca amb pixerades. (Llúcia Mayans)
- 147) Gran església, pocs perdons. (Llúcia Mayans)
- 148) Qui no te cap ha de tenir cames. (Llúcia Mayans)
- 149) No donis faves a qui no te barram. (Llúcia Mayans)
- 150) Mals d'altres, rialles són. (Llúcia Mayans)
- 151) Si em fas festa i no me'n solies fer, és que em vols fotre o m'has de menester. (Brillant)
- 152) Cadascú lo seu com els de sant Bartomeu. (Enric Cunill) O també aquest: Com els de Manlleu, cadascú lo seu.
- 153) No es boig qui a casa torna. (Assumpció).
- 154) Bona cara, bon semblant, fes-te fotre i endavant! (Jep).
- 155) El castellà, si no te l'ha feta, te la farà! (Maria Antònia) La conec de Mallorca.
- 156) Qui merda envia, pets espera. (Maria Antònia) Me la deia la meva padrina quan no li complaïa el resultat de l'encàrrec que m'havia fet.
- 157) Qui canta a sa taula i pixa en el llit, no té es coneixement complit. (Maria Antònia) Conec la versió de Barcelona; aquesta és la de Mallorca.
- 158) Batea primer que res en gent, en vi i en tot lo demés. (Mireia Ulldemolins)
- 159) Sant Antoni es va enamorar d'un porquet. (Cecília Garrigós) Quan no s'entén que una persona s'hagi enamorat d'una altra.
- 160) Qui canta a taula i "pixa" al llit no té el seny gaire eixerit. (Jordina Colome)
- 161) A putes i a músics no els paguis per endavant. (Maria Roura)
- 162) Qui no s'arrisca no la pisca.. (Genis). ♪

C A M P A N E T

Fa 40 anys que en Gabriel Reinés va obrir la Elèctrica Reinés a Campanet. Abans feia instal·lacions elèctriques i fontaneria. Ara ven material. Tel. 971 516 185

Fa 15 dies que na Susana Duré de l'Argentina ha obert la Consulta de Veterinària Campanet. Te cura dels animals de companyia i dels animals grossos. Tel. 971 516 724

Fa 2 mesos que na Maria Antònia Aguiló ha traslladat la seva oficina de la Immobiliària Tòmir a la Plaça Major de Campanet. Son pare, en Pere Joan Aguiló és l'amo. Tel. 971 509 158.

Fa 18 anys que na Caterina Vilanova va obrir la Merceria Vilanova a Campanet. Tel. 971 516 935

Fa 5 anys que n'Erik Perpète és l'encarregat de l'oficina del Grup Mundo Medidettàneo a Campanet. En Filip Roegies i els seus germans són els propietaris. Tenen oficines a Pollença i a Ciutat. Construeixen, fan reformes i venen. Tel. 971 516 599

Fa 3 anys que els arquitectes Joana Maria Serra i en Bartomeu Vilallonga obren el Despatx d'Arquitectes Campanet al carrer Major del Poble. Tel. 971 509 060

Rutes del Prestige

Els propietaris del cru vessat finançan Bush, Clinton i Ieltsin

Els propietaris del cru abocat pel Prestige han passat desapercebuts a la Costa da Morte. Des dels amos grecs del petrolier implicats en estafes amb el Chase Manhattan Bank fins a la companyia Crown Resources que va noliejar la càrrega, amb seu a Zug (Suïssa) i propietat del consorci rus Alfa Group, s'ha alçat un mur de silencis. Darrere s'hi amaguen el multimilionari jueu Marc Rich, col·laborador del Mossad i traficant d'armes, i l'oligarca Mikhail Fridman, paradigma de la nova burgesia mafiosa russa nascuda arran de l'assalt a les empreses públiques sovièti-

ques. Gàngsters amb corbata, pirates de l'or negre, narcomafiosos i traficants d'armes que no respondran davant de cap jutge ni pagaran cap indemnització. Al contrari. Connexats amb Cheney, vicepresident dels

EUA, han finançat les campanyes electorals de Bush, Clinton i Ieltsin. El preu: la impunitat. Per a tot.

Atracar a l'Estat espanyol

Zarzuela i Moncloa encobreixen els seus negocis amb els amos del petroli del Prestige

Marc Rich

Marc Rich gaudeix des de fa vint anys de la nacionalitat espanyola. Protegit per La Moncloa i La Zarzuela, l'amo del Prestige ha esdevingut, de la mà de "taurons" com Fernández Tapias, un dels "financers" més influents de polítics, patrons i d'altres personalitats de la vida pública espanyola. Pío Cabanillas, José Luis Corcuera, Enrique Múgica, Celia Villalobos, Romay Beccaría, Loyola de Palacio, Max Mazin (fundador de la CEOE) i fins i tot el mateix rei Joan Carles I, comparteixen interessos (cru, bancs, minerals, cereals, assessories...) amb aquest traficant de

petroli i armes que fa temps apareixia entre els set delinqüents més buscats per l'FBI.

Naufragi i repesca de beneficis

Les maniobres del PP volen ocultar que el Prestige també transportava armes químiques per Aràbia Saudita

Fernando Fernández Tapias

Álvarez Cascos, Fernández Tapias, Alfonso Cortina, Isidoro Álvarez, Manuel Fraga i Carlos del Álamo es van reunir per caçar perdus. La finca La Flamenca d'Aranjuez va ser l'escenari on el 17 de novembre es va reconduir la crisi que quatre dies abans havia encès les alarmes a mig món. El Prestige feia aigües i els prohoms de la política i les finances a

l'Estat espanyol havien de coordinar les maniobres per ocultar la veritable dimensió de la catàstrofe (càrrega no declarada, imminència d'una marea negra, connexions internacionals...) amb un pla que garantís el màxim rendiment per als interessos d'aquells que l'havien provocat. Ω

De la revista Kalegorria

L'ESTEL

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom .....

Adreça .....

C.P. .... Població .....

C.I.F. .... Tel. ....

M'interessa una subscripció

C/c o llibreta núm.

Codi Entitat	Codi Agència	D.C.	Número de Compte
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

S' subscriu **L'ESTEL** per un any prorrogable si no hi ha ordre en contra i per un import de 35 € anuals

Signatura: .....

**Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca**